สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

๑. ความสำคัญของสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ช่วงชั้นที่ ๑ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓)

สาระการเรียนรู้นี้ช่วยให้ผู้เรียนใช้ชีวิตทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นพลเมืองดีของสังคม ในช่วงชั้นที่ ๑ นี้ เป็นการเรียนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว โรงเรียน และชุมชน มีสมรรถนะเฉพาะ ดังนี้

สาระการเรียนรู้นี้ มีสมรรถนะเฉพาะ ๕ สมรรถนะ ได้แก่ ๑) ทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่แสดงถึง ความตระหนักและเห็นคุณค่าในประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรมของครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ๒) ใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่นโดยรักษาสิทธิของตน เคารพสิทธิของผู้อื่น และรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ๓) ใช้ชีวิตประจำวันอย่างรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมด้วยความเข้าใจลักษณะทางกายภาพของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวและชุมชน ๔) กำกับตนเองในการใช้จ่ายของตนเอง ครอบครัว และโรงเรียน และ ๕) ใฝ่ทำความดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยดีบนหลักปฏิบัติของศาสนาที่นับถือ

สมรรถนะเฉพาะทั้ง ๕ สมรรถนะดังกล่าว มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับสมรรถนะหลักทั้ง ๖ สมรรถนะ และบูรณาการกันเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ช่วงชั้น ๘ ข้อ ซึ่งเป็นเป้าหมายของช่วงชั้นนี้

ผลลัพธ์การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ ๑ ทั้ง ๘ ข้อ ดังกล่าว นำไปกำหนดเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๑ - ๓ โดยต้องคำนึงถึงการบูรณาการสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะด้วย เพื่อให้เมื่อผู้เรียน บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปีแล้ว จะนำไปสู่การบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ช่วงชั้นตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

ช่วงชั้นที่ ๒ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖)

สังคมศึกษาเป็นศาสตร์บูรณาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ประกอบด้วยวิชาสำคัญคือ ประวัติศาสตร์ คีลธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ สังคมศึกษามีเป้าหมายสำคัญที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้พลเมืองที่มีคุณภาพ พลเมืองที่มีลักษณะหลายระดับ ประกอบด้วยการเป็นพลเมืองของท้องถิ่น พลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน พลเมืองโลก และพลมืองดิจิทัล มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้มีมุมมองหลากหลาย และมีมโนทัศน์สำคัญสำหรับใช้ทำความเข้าใจโลกและชีวิตที่กว้างขวาง เป็นผู้มีความสามารถที่จะเรียนรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ พัฒนาตนเอง และใช้ศักยภาพของตนอย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดจนร่วมมือกันเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงให้แก่ชุมชนและสังคม

สาระการเรียนรู้นี้ มีสมรรถนะเฉพาะ ๗ สมรรถนะ ได้แก่

๑. ประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นที่ตนนับถือในชีวิตประจำวันอย่างมีสติปัญญา สามารถช่วยเหลือผู้อื่นและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

๒. กำกับตนเองและตัดสินใจใช้จ่ายและใช้ทรัพยากรในฐานะผู้บริโภคอย่างมีเป้าหมาย รับผิดชอบ และรู้เท่าทันเพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและพอเพียงระดับโรงเรียนและชุมชน

๓. ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ด้วยการตรวจสอบและตัดสินข้อมูลหลักฐานโดยไม่ใช้อคติ เลือกใช้และแปลความหมายข้อมูลหลักฐาน ลำดับเหตุการณ์ ความต่อเนื่อง และความเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อนำเสนอเรื่องราว ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นไทยและสถาบันหลักของชาติ และสร้างสรรค์ต่อยอดองค์ความรู้ในการพัฒนาท้องถิ่นและสังคมไทยอย่างภาคภูมิใจและเคารพในความแตกต่างหลากหลาย

๔. ติดตาม คาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ดำเนินชีวิตตามแนวทางของการพัฒนาที่ยั่งยืนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในจังหวัด และภูมิภาคที่ตนอาศัยอยู่ ด้วยความเข้าใจในปราฏการณ์การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม และปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยใช้ภูมิสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง

๕. ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ วิถีวัฒนธรรมของชุมชน กติกาทางสังคมอย่างรับผิดชอบ ปกป้องสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น หาทางออกร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้อง โดยใช้กระบวนการตามวิถีประชาธิปไตย เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของโรงเรียนและชุมชนด้วยความสมัครใจ

๖. รู้เท่าทันและจัดการอารมณ์ เวลา ความต้องการในการใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลอย่างเหมาะสม ประเมินความน่าเชื่อถือและผลกระทบจากการใช้สื่อสารสนทศ สร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศอย่างมีมารยาทเห็นอกเห็นใจ ให้เกียรติผู้อื่นและรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน

๗. ติดตามและตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร ระบุปัญหาและการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนและชุมชน กำหนดเป้าหมายจัดลำดับสาเหตุ รวบรวมข้อมูล วางแผนวิธีการทำงานร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง ตัดสินใจลงข้อสรุป และสะท้อนการแก้ปัญหา

สมรรถนะเฉพาะทั้ง ๗ สมรรถนะดังกล่าว มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับสมรรถะหลักทั้ง ๖ สมรรถนะ และบูรณาการกันเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ช่วงชั้น ๑๐ ข้อ ซึ่งเป็นเป้าหมายของช่วงชั้นนี้

ผลลัพธ์การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ ๒ ทั้ง ๑๐ ข้อ ดังกล่าว นำไปกำหนดเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ – ๖ โดยต้องคำนึงถึงการบูรณาการสมรรถะหลักและสมรรถนะเฉพาะด้วย เพื่อให้เมื่อผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปีแล้วจะนำไปสู่การบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ช่วงชั้นตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

๒. ลักษณะเฉพาะ/ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

สาระการเรียนรู้นี้เป็นสาระการเรียนรู้ที่ว่าด้วยการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับเรื่องราว ที่เกิดขึ้นในอดีต ทำให้เข้าใจสังคมในอดีตได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อนำมาเสริมสร้างความเข้าใจในสังคมปัจจุบัน รวมทั้งความภาคภูมิใจในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน อันส่งผลต่อพฤติกรรมในปัจจุบัน การปฏิบัติตนตามสิทธิ บทบาท หน้าที่ในการอยู่ร่วมกัน รวมไปถึงความรับผิดชอบต่อตนเองในการใช้จ่าย และการใช้ทรัพยากรโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเอง และสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การเป็นสมาชิกที่ของประเทศชาติที่ได้รับการพัฒนาระบบความคิด พิจารณา ไตร่ตรองก่อนตัดสินใจทำสิ่งใด ๆ ในการใช้ชีวิต ร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งว่าด้วยการปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือด้วยสำนึกที่ดี ที่ได้รับการปลูกฝัง ทำให้เป็นผู้มีจิตใจดี คิดและทำแต่สิ่งที่ดี อันเป็นประโยชน์และไม่สร้างความเดือดร้อนทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม

๓. จุดเน้นการพัฒนา

การพัฒนาผู้เรียนในแต่ละชั้นปี ควรจัดสถานการณ์จากเรื่องราวใกล้ตัวไปสู่ไกลตัว โดยในชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๑ เน้นการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีที่เข้าใจประวัติ ความเป็นมา บริบททางสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในระดับครอบครัว ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ จัดสถานการณ์ในบริบทของห้องเรียนและโรงเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เน้นที่บริบทของชุมชนที่ผู้เรียนอาศัยอยู่

สำหรับช่วงชั้นที่ ๑ ได้จัดผลลัพธ์การเรียนรู้ช่วงชั้น เป็น ๔ หัวข้อ ดังนี้

เหตุการณ์ในอดีตของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน เป็นการบูรณาการให้นักเรียนใช้ค้นหาเรื่องราว ความเป็นมาของครอบครัว และโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ผ่านการทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อนและผู้เกี่ยวข้อง จนสามารถทำความเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ นำเสนอโดยมีหลักฐานและแหล่งข้อมูลที่ชัดเจนมาสนับสนุน นำไปสู่การปฏิบัติตนที่เห็นแสดงถึงความภาคภูมิใจในครอบครัวและโรงเรียน

ชีวิตในบ้าน โรงเรียน และชุมชน เป็นการบูรณาการให้นักเรียนฝึกการใช้ชีวิตจากสังคมใกล้ตัวไปสู่สังคมที่ไกลตัว ที่คำนึงถึงบทบาท สิทธิ หน้าที่และเสรีภาพ ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม ควบคุมอารมณ์ และความรู้สึกและปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่าง และทำประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยไม่สร้างความเดือดร้อนต่อตนเอง ผู้อื่น ส่วนรวม และสำรวจข้อมูลโดยใช้แผนที่ แผนผัง รูปถ่าย เพื่อจัดระเบียบและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

การวางแผนเงินและการใช้ทรัพยากร เป็นการบูรณาการให้นักเรียนได้วางแผนร่วมกับคนในครอบครัว เพื่อน และครู เรียนรู้และพัฒนาตนเป็นคนที่ใช้จ่ายเงินและทรัพยากรอย่างมีการวางแผนประหยัด เพื่อลดค่าใช้จ่ายของตนเอง ครอบครัวและโรงเรียน และเห็นความสำคัญของการออม

วัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย เป็นการบูรณาการให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย เห็นความคุณค่าของวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่น โดยแยกแยะประโยชน์ส่วนตนออกจากประโยชน์ส่วนรวม เคารพสถาบันหลักและสัญลักษณ์ของชาติไทย

๔. การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

จากการฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการสืบค้นเรื่องราวในอดีตของครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ทำให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการสื่อสารด้วยภาษา เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ อาศัยการคิดขั้นสูง เพื่อวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการทำความเข้าใจ และค้นหาข้อมูลเรื่องราวต่าง ๆ ที่ตนเองอยากหาคำตอบ

จากการฝึกฝนให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีคุณธรรม ศีลธรรมและจริยธรรม เป็นสิ่งสำคัญ ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด ความเชื่อและการปฏิบัติของบุคคล ตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อมที่ต้องร่วมกันดูแลรักษา นำไปสู่การทำตนให้เป็นประโยชน์ ร่วมรับรู้และแก้ปัญหาโดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น และไม่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม

จากการฝึกฝนเรื่องการใช้เงินและทรัพยากรอย่างมีสติ รู้ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้เงินและทรัพยากรของตนเอง ช่วยลดปัญหาทางการเงินและการใช้ทรัพยากรอย่างไม่รู้คุณค่า ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งในระดับตนเองและส่วนรวม

๕. การบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

ภาษาไทย/ ภาษาต่างประเทศ สามารถจัดสถานการณ์โดยใช้คำศัพท์และเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมาและวิถีชีวิตในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน พัฒนาความสามารถในการอ่าน การตั้งคำถาม เพื่อสืบค้นข้อมูล การบันทึกและสรุปข้อมูล ตลอดจนการใช้ภาษาเพื่อการนำเสนอเรื่องราว

คณิตศาสตร์ สามารถใช้ทักษะการอ่านและแปลข้อมูลจากสถิติอย่างง่ายเพื่อทำความเข้าใจเรื่องราวรอบตัว สามารถบูรณาการร่วมกันในเรื่องการคำนวณเงินเพื่อวางแผนการใช้จ่ายและทรัพยากรให้คุ้มค่า และบูรณาการในเรื่องการอ่านปฏิทินและการคำนวณเวลาเพื่อเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีในรอบปีและการทำความเข้าใจประวัติความเป็นมาของครอบครัว โรงเรียนและชุมชน

ศิลปะ สามารถใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์งานศิลปะที่สื่อความหมายของเรื่องราว ความคิดและความรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์และเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัว เพื่อให้การสื่อสารมีความชัดเจน และน่าสนใจมากขึ้น

สุขศึกษาและพลศึกษา สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การจัดการอารมณ์และความรู้สึก ร่วมสร้างบรรยากาศแห่งความเข้าใจและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ในการร่วมการแก้ปัญหาความขัดแย้งในฐานะที่เป็นสมาชิกของครอบครัว โรงเรียนและชุมชน

วิทยาศาสตร์และระบบธรรมชาติ สามารถจัดกิจกรรมบูรณาการในประเด็นเกี่ยวกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และการปฏิบัติตนเพื่อรับมือกับภัยพิบัติ ร่วมกันระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้

๖. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ
ช่วงชั้นที่ ๑ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓)

สมรรถนะเฉพาะ	สมรรถนะหลัก
๑. ทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่แสดงถึงความตระหนักและเห็นคุณค่าในประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม ของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน	
๑.๑ สอบถาม ค้นหาคำตอบของเรื่องราวของตนเอง บุคคลในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิต ลำดับ เวลา และเหตุการณ์สำคัญ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน จากอดีตถึงปัจจุบัน โดยแสดงหลักฐานและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง อย่างเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจ และทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่ แสดงถึงความตระหนักของผลการกระทำในอดีตที่มีต่อปัจจุบันที่มีผลต่ออนาคต ๑.๒ ปฏิบัติและร่วมกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนอย่างเห็นคุณค่าและคำนึงถึงผลที่อาจเกิดขึ้นต่อตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมในชุมชน	๒. การคิดขั้นสูง ๓. การสื่อสาร ๔. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง
๒. ใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่นโดยรักษาสิทธิของตน เคารพสิทธิของผู้อื่น และรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง	
๒.๑ ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ที่มีต่อครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ใช้และยอมรับกฎ กติกาที่สร้างขึ้นร่วมกัน ๒.๒ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสมเหตุสมผล ร่วมตัดสินใจในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ และทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีมารยาท ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน เต็มใจเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมด้วยความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกของครอบครัว ชั้นเรียน และโรงเรียน ๒.๓ รักษาสิทธิพื้นฐานของตน ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ปฏิเสธเพื่อไม่ให้ตนถูกรังแก หรือละเมิดสิทธิเสรีภาพ ทั้งร่างกายจิตใจ ทรัพย์สิน และแจ้งผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้อง ๒.๔ แสดงพฤติกรรมทั้งทางกายและวาจาในการยอมรับความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคคลอื่นที่แตกต่างกันโดยปราศจากอคติและการเหมารวม รวมทั้งไม่กลั่นแกล้งเพื่อน (Bullying)	๑. การจัดการตนเอง ๔. การรวพลังทำงานเป็นทีม ๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

สมรรถนะเฉพาะ	สมรรถนะหลัก
๒. ใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่นโดยรักษาสิทธิของตน เคารพสิทธิของผู้อื่น และรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง (ต่อ)	
๒.๕ ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องที่แสดงถึงการเคารพสถาบันหลักและสัญลักษณ์ของชาติ และร่วมกิจกรรมที่ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมตามกำลังของตน	๑. การจัดการตนเอง ๔. การรวพลังทำงานเป็นทีม ๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง
๓. ใช้ชีวิตประจำวันอย่างรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมด้วยเข้าใจลักษณะทางกายภาพของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวและชุมชน	
๓.๑ ใช้แผนผัง แผนที่ และรูปถ่ายในการระบุว่า ตนเองอยู่ ณ พื้นที่ใดในโรงเรียน ชุมชน ค้นหาสถานที่บนแผนที่ และอธิบายลักษณะสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในบ้าน ห้องเรียน โรงเรียน และลักษณะทางกายภาพในชุมชน ๓.๒ มีส่วนร่วมในการจัดระเบียบและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ห้องเรียน โรงเรียน ด้วยความเข้าใจในสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและส่วนรวม	๒. การคิดขั้นสูง ๔. การรวมพลังทำงานเป็นทีม ๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ๖. การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน
๔. กำกับตนเองในการใช้จ่ายของตนเอง ครอบครัว และโรงเรียน	
๔.๑ วางแผนการใช้จ่ายและออมเงินของตนเองอย่างเหมาะสมและมีวินัย และช่วยลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว ๔.๒ ใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด คุ้มค่า และพอเพียง เพื่อลดค่าใช้จ่าย ใช้ของส่วนรวมอย่างระมัดระวัง ด้วยความตระหนักถึงผลกระทบของการใช้ทรัพยากรที่มีต่อตนเอง ครอบครัวและโรงเรียน	๑. การจัดการตนเอง ๒. การคิดขั้นสูง ๔. การรวพลังทำงานเป็นทีม ๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง
๕. ใฝ่ความดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยดี บนหลักปฏิบัติของศาสนาที่นับถือ	
๕.๑ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันอย่างมีสติ และสมาธิ ๕.๒ อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยดี บนพื้นฐานของหลักปฏิบัติในศาสนาที่ตนนับถือ โดยไม่สร้างความเดือดร้อนต่อตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม	๑. การจัดการตนเอง ๒. การคิดขั้นสูง ๔. การรวพลังทำงานเป็นทีม ๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

ช่วงชั้นที่ ๒ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖)

สมรรถนะเฉพาะ	สมรรถนะหลัก
๑. ประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นที่ตนนับถือในชีวิตประจำวันอย่างมีสติปัญญา สามารถช่วยเหลือผู้อื่นและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	
๑.๑ มีสติ สมาธิ ในการศึกษาและทำกิจวัตรประจำวัน จัดการอารมณ์และความรู้สึกของตนเองโดยการพัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นที่ตนนับถือ ๑.๒ ปฏิบัติตามหลักกุศลกรรมบถ ๑๐ หรือหลักปฏิบัติตามคำสอนในศาสนาอื่นที่ตนนับถือ ๑.๓ ใช้ปัญญาในการช่วยเหลือเกื้อกูลและแก้ปัญหาในชีวิตของตนเอง หมู่คณะ และสังคมอย่างมีโยนิโสมนสิการ ตลอดถึงสิ่งแวดล้อมรอบตัวเพื่ออยู่ร่วมกันและวิทยาการอย่างยั่งยืนอย่างสันติสุข ๑.๔ อ่อนน้อมถ่อมตน มีมุทิตารู้จักชื่นชมยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ใช้หลักสันติ วิธีในการสื่อสาร การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมในพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นที่ตนนับถือ ๑.๕ ส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่าต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง	๑. การจัดการตนเอง ๒. การคิดขั้นสูง ๓. การสื่อสาร ๔. การรวมพลังทำงานเป็นทีม ๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ๖. การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน
๒. กำกับตนเองและตัดสินใจใช้จ่าย และใช้ทรัพยากรในฐานะผู้บริโภคอย่างมีเป้าหมาย รับผิดชอบและรู้เท่าทันเพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและพอเพียง ระดับโรงเรียนและชุมชน	
๒.๑ วางแผนการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างเหมาะสมและมีวินัยช่วยลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว ตัดสินใจบริโภคอย่างรู้ทันโฆษณา ติดตามและตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคในชีวิตประจำวันและกฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค วางแผนการออมเงินของตนเองอย่างมีเป้าหมาย ๒.๒ การจัดลำดับความสำคัญเพื่อตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันหาทางออกร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องในการจัดการทรัพยากรของครอบครัวและโรงเรียน อย่างประหยัด คุ้มค่า และ	๑. การจัดการตนเอง ๒. การคิดขั้นสูง ๓. การสื่อสาร ๔. การรวมพลังทำงานเป็นทีม ๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

สมรรถนะเฉพาะ	สมรรถนะหลัก
พอเพียง ด้วยความตระหนักถึงผลกระทบของการใช้ทรัพยากรที่มีต่อตนเอง และส่วนรวม	
๓. ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ด้วยการตรวจสอบและตัดสินข้อมูลหลักฐานโดยไม่ใช้อคติ เลือกใช้และแปลความหมายข้อมูลหลักฐาน ลำดับเหตุการณ์ ความต่อเนื่อง และความเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อนำเสนอเรื่องราว ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นไทยและสถาบันหลักของชาติ และสร้างสรรค์ต่อยอดองค์ความรู้ในการพัฒนาท้องถิ่นและสังคมไทยอย่างภาคภูมิใจและเคารพในความแตกต่างหลากหลาย	
๓.๑ สืบค้นคำตอบของเรื่องราว ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและบุคคลจับประเด็นสำคัญ ลำดับเหตุการณ์ที่แสดงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ และความต่อเนื่องจากอดีตถึงปัจจุบันของจังหวัด ภูมิภาคที่คนอาศัยอยู่ และประเทศ พัฒนาการสถาบันพระมหากษัตริย์กับชาติไทย นำเสนอเรื่องราวที่สืบค้นโดยแสดงข้อมูลและแหล่งหลักฐานที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการที่หลากหลาย อย่างเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจ และทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่แสดงถึงความตระหนักของผลการกระทำในอดีตที่มีต่อปัจจุบัน และผลของการกระทำในปัจจุบันที่มีผลต่ออนาคต ๓.๒ วิเคราะห์ความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยในภูมิภาคต่างๆและประเทศเพื่อนบ้าน เคารพความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้คนในแต่ละท้องถิ่นของไทย และประเทศเพื่อนบ้าน	๒. การคิดขั้นสูง ๓. การสื่อสาร ๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง
๔. ติดตาม คาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ดำเนินชีวิตตามแนวทางของการพัฒนาที่ยั่งยืนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในจังหวัด และภูมิภาคที่ตนอาศัยอยู่ ด้วยความเข้าใจในปราญฏการณ์การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม และปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยใช้ภูมิสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง	
๔.๑ ตั้งคำถาม ลืบค้น วิเคราะห์และสรุปข้อมูลวิถีการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัดภูมิภาคที่ตนอาศัยอยู่ และประเทศไทย ที่เป็นผลมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้วยการใช้แผนที่ รูปถ่ายภาพถ่ายทางอากาศและภาพจากดาวเทียม ด้วยความเข้าใจอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต	๑. การจัดการตนเอง ๒. การคิดขั้นสูง ๓. การสื่อสาร ๔. การรวมพลังทำงานเป็นทีม ๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

สมรรถนะเฉพาะ	สมรรถนะหลัก
๔.๒ ติดตาม คาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติมีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และรับมือกับภัยพิบัติในชุมชนโดยกำหนดแนวทางและบอกเหตุผลที่เลือกแนวทางนั้น ด้วยความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัดภูมิภาคที่ตนอาศัยอยู่ และประเทศไทย	๖. การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน
๕. ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ วิถีวัฒนธรรของชุมชน กติกาทางสังคมอย่างรับผิดชอบ ปกป้องสิทธิเสรีภาพของคนเองและผู้อื่น หาทางออกร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้อง โดยใช้กระบวนการตามวิถีประชาธิปไตย เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของโรงเรียนและชุมชนด้วยความสมัครใจ	
๕.๑ มีปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ ระเบียบ กฎ กติกาและวิถีวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่นด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ชื่นชมการทำความดีของบุคคลในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ร่วมกันหาทางออกกับผู้เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการประชาธิปไตย ศรัทธาและปฏิบัติตามหลักการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แสวงหาแนวทางแก้ปัญหาร่วมกันและยอมรับผลจากการตัดสินใจร่วมกัน ๕.๒ ติดตามข่าวสารและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับข่าวสาร เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อรับมือ ป้องกันและแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต ๕.๓ ปกป้องสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพในความหลากหลายของบุคคลไม่กลั่นแกล้งเพื่อนทางร่างกาย วาจา และความสัมพันธ์ทางสังคม(Social bullying) ๕.๔ ให้เกียรติ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) ช่วยเหลือผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ด่วนตัดสินผู้อื่นโดยใช้อคติ แบ่งปันสิ่งของต่าง ๆ ของตนให้กับผู้อื่นตามความเหมาะสม ๕.๕ ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องที่แสดงถึงการเคารพสถาบันหลัก และสัญลักษณ์ของชาติไทย และเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอาสาสมัครด้วยความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกของชุมชน ตามกำลังของตน	๑. การจัดการตนเอง ๒. การคิดขั้นสูง ๓. การสื่อสาร ๔. การรวมพลังทำงานเป็นทีม ๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

สมรรถนะเฉพาะ	สมรรถนะหลัก
๖. รู้เท่าทันและจัดการอารมณ์ เวลา ความต้องการใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลอย่างเหมาะสม ประเมินความน่าเชื่อถือและผลกระทบจากการใช้สื่อสารสนเทศ สร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศอย่างมีมารยาทเห็นอกเห็นใจ ให้เกียรติผู้อื่นและรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน ความน่าเชื่อถือและผลกระทบจากการใช้สื่อสารสนเทศ สร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศอย่างมีมารยาทเห็นอกเห็นใจ ให้เกียรติผู้อื่นและรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน	
๖.๑ รู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล ที่มีต่อการหล่อหลอมค่านิยมให้แก่สังคม และส่งผลต่อการปฏิบัติตนของตนเอง ๖.๒ รับรู้และจัดการอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองในการใช้สื่อ สารเทศและดิจิทัล ๖.๓ ประเมินความน่าเชื่อถือ คาดการณ์ผลกระทบที่ตามมาจากการใช้สื่อสารสนเทศ และเลือกแนวทางปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม	๑. การจัดการตนเอง ๒. การคิดขั้นสูง ๓. การสื่อสาร ๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง
๗. ติดตามและตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร ระบุปัญหาและการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนและชุมชน กำหนดเป้าหมายจัดลำดับสาเหตุ รวบรวมข้อมูล วางแผนวิธีการทำงานร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง ตัดสินใจลงข้อสรุป และสะท้อนการแก้ปัญหา	
๗.๑ ติดตามและตรวจสอบข้อมูลข่าวสารทั้งแหล่งข้อมูล เจ้าของแหล่งข่าวเพื่อประเมินความน่าเชื่อถือ สาระสำคัญ และคัดสรรสารสนเทศไปใช้ประโยชน์กับชีวิตของตนเอง ครอบครัว และชุมชน ๗.๒ จัดกระทำข้อมูลสารสนเทศ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงเพื่อออกแบบและวางแผนปฏิบัติการ ดำเนินการตามแผน แล้วสะท้อนผลการทำงาน	๒. การคิดขั้นสูง ๓. การสื่อสาร ๔. การรวมพลังทำงานเป็นทีม ๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

๗. ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบช่วงชั้นที่ ๑

๑. นำเสนอเรื่องราวของตนเอง บุคคล วัตถุ และสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ประวัติความเป็นมา และวิถีชีวิต ลำดับเวลาและเหตุการณ์สำคัญ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และอธิบายผลของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของตนและคนในชุมชน โดยแสดงหลักฐานและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้วยภาพและภาษาของตนเองที่เข้าใจง่าย ชัดเจน จากการสอบถาม ค้นหาคำตอบ อย่างเป็นขั้นตอน และทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่แสดงถึงความตระหนักของผลการกระทำในอดีตที่มีต่อปัจจุบัน และผลของการกระทำในปัจจุบันที่มีผลต่ออนาคต ด้วยความรู้สึกการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

๒. สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่ง ระยะ และทิศทางของสิ่งต่าง ๆ และสถานที่ โดยประยุกต์ใช้แผนที่ แผนผัง ภาพถ่าย เพื่อการวางแผนการทำงาน การใช้ชีวิต และการร่วมจัดระเบียบ และดูแลสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ห้องเรียน โรงเรียน และชุมชน ด้วยความตระหนักในเหตุและผลของการกระทำของตนเองและคนในชุมชนที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่

๓. ทำกิจกรรมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีมารยาท บนพื้นฐานของหลักปฏิบัติในศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ ยอมรับข้อตกลง กฎ กติกาที่สร้างร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสมเหตุสมผล ร่วมตัดสินใจในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆเต็มใจเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมด้วยความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกของครอบครัว ชั้นเรียน และโรงเรียน

๔. ปฏิบัติตนบนสิทธิพื้นฐานของตน ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ปฏิเสธเพื่อไม่ให้ตนถูกรังแก หรือละเมิดสิทธิเสรีภาพ ทั้งร่างกายจิตใจ ทรัพย์สินและแจ้งผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้อง แสดงพฤติกรรมเชิงบวก ทั้งทางกายและวาจาเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมหรือทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อแสดงถึงการยอมรับผิดความคิด ความเชื่อและการปฏิบัติของบุคคลที่แตกต่างกันได้ โดยปราศจากอคติ และการเหมารวม รวมทั้งไม่กลั่นแกล้งเพื่อน (Bullying) ควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของตน ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

๕. ร่วมกับสมาชิกในครอบครัวในการระบุสาเหตุและวิธีการแก้ไขปัญหา นำไปสู่การแยกแยะความต้องการและความจำเป็น วางแผนการใช้จ่าย และออมเงินอย่างเหมาะสมและมีวินัย เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบด้วยกันในการลดค่าใช้จ่าย

๖. ระมัดระวังในการใช้ของส่วนรวมและทรัพยากรในการทำงาน การทำกิจกรรม การทำกิจวัตรประจำวันอย่างประหยัด คุ้มค่า และพอเพียง ด้วยความตระหนักถึงผลของการใช้ทรัพยากรที่มรชีต่อตนเอง ครอบครัว และโรงเรียน

๗. เข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนอย่างเห็นคุณค่าและไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมในชุมชน

๘. ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องที่แสดงถึงการเคารพสถาบันหลักและสัญลักษณ์ของชาติไทย และร่วมกิจกรรมที่ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมตามกำลังของตนภายใต้การดูแลและคำแนะนำ

ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบช่วงชั้นที่ ๒

๑. มีสติ สมาธิ ในการศึกษาและทำกิจวัตรประจำวัน จัดการอารมณ์และความรู้สึกของตนเองโดยการพัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางของศาสนาที่ตมนับถือ และปฏิบัติตามหลักกุศลกรรมบถ ๑๐ หรือหลักปฏิบัติตามคำสอนในศาสนาอื่นที่ตนนับถือ

๒. สามารถใช้ปัญญาในการช่วยเหลือเกื้อกูลและแก้ปัญหาในชีวิตของตนเอง หมู่คณะ และสังคมตลอดถึง

สิ่งแวดล้อมรอบตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมทางพุทธศาสนาและ
ศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่า
ต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

๓. วางแผ่นการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างเหมาะสมและมีวินัย ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว ตัดสินใจบริโภคอย่างรู้ทันโฆษณา สื่อและสารสนเทศของสินค้าและบริการ ติดตามและตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคในชีวิตประจำวันและกฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค วางเผนการออมเงินของตนเองอย่างมีเป้าหมาย

๔. จัดลำดับความสำคัญเพื่อตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวัน หาทางออกร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องในการตัดสินใจกำหนดเป้าหมายและการปฏิบัติเพื่อการจัดการทรัพยากรของครอบครัวและโรงเรียน อย่างประหยัดคุ้มค่า และพอเพียง ด้วยความตระหนักถึงผลกระทบของการใช้ทรัพยากรที่มีต่อตนเอง และส่วนรวม

๕. สืบค้นคำตอบของเรื่องราว ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและบุคคล จับประเด็นสำคัญ ลำดับเหตุการณ์ที่แสดงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และความต่อเนื่องจากอดีตถึงปัจจุบันของจังหวัด ภูมิภาคที่ตนอาศัยอยู่ และประเทศนำเสนอเรื่องราวที่สืบค้นโดยแสดงข้อมูลและแหล่งหลักฐานที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการที่หลากหลาย และทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันอย่างเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย แสดงถึงความตระหนักของผลการกระทำในอดีตที่มีต่อปัจจุบัน ผลของการกระทำในปัจจุบันที่มีผลต่ออนาคต และการเคารพ
ความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้คนในแต่ละท้องถิ่นของไทย ตลอดจนปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง
แสดงถึงการเคารพสถาบันหลัก และสัญลักษณ์ของชาติไทย

๖. วิเคราะห์ความคล้ายคลึงของวัฒนธรรมไทยกับประเทศเพื่อนบ้านจากการอ่านเรื่อง ดูภาพหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับยุคคล และสื่อสารในโลกจริงและโลกเสมือนอย่างเคารพความแตกต่างหลากหลาย
ทางวัฒนธรรมในประเทศเพื่อนบ้าน

๗. ตั้งคำถาม สืบค้น วิเคราะห์และสรุปข้อมูลวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นผลมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพติดตาม คาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติในจังหวัด ภูมิภาคที่ตนอาศัยอยู่ และประเทศไทย ด้วยการใช้แผนที่ รูปถ่าย ภาพถ่ายทางอากาศและภาพจากดาวเทียม เข้าร่วมกิจกรรม ร่วมเป็นอาสาสมัครในการป้องกัน แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และรับมือกับภัยพิบัติในชุมชนโดยร่วมกันกำหนดแนวทางวางแผนขั้นตอนการทำงาน บอกเหตุผลที่เลือกแนวทางนั้น และอธิบายผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่น ที่แสดงถึงความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการดำเนินชีวิต

๘. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ ระเบียบ กฎ กติกา และวิถีวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่นด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ชื่นชมการทำความดีของบุคคลในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ปกป้องสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพในความหลากหลายของบุคคล ไม่กลั่นแกล้งเพื่อนทางร่างกาย วาจา และความสัมพันธ์ทางสังคม (Social bullying) ให้เกียรติ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) ช่วยเหลือผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ด่วนตัดสินผู้อื่นโดยใช้อคติ แบ่งปันสิ่งของต่าง ๆ ของตนให้กับผู้อื่นตามความเหมาะสม โดยไม่สร้างความเดือดร้อนต่อตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม

๙. ติดตามข่าวสารและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับข่าวสาร เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อรับมือ ป้องกันและแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และร่วมกันหาทางออกกับผู้เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆโดยใช้กระบวนการตามวิถีประชาธิปไตย วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและยอมรับผลจากการตัดสินใจร่วมกันรวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอาสาสมัครด้วยความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกของชุมชน ตามกำลังของตน

๑๐. รู้เท่าทันและจัดการอารมณ์ เวลา ความต้องการในการใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลอย่างเหมาะสม ประเมินความน่าเชื่อถือและผลกระทบจากการใช้สื่อสารสนทศ สร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศอย่างมีมารยาท เห็นอกเห็นใจ ให้เกียรติผู้อื่นและรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน

๘. ผลลัพธ์การเรียนรู้รายปี

๘.๑ ผลลัพธ์การเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

๑. นำเสนอเรื่องราวของตนเอง บุคคล วัตถุ และสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว ประวัติความเป็นมา และวิถีชีวิต ลำดับเวลาและเหตุการณ์สำคัญ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยแสดงหลักฐานและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้วยภาพและภาษาของตนเองที่เข้าใจง่าย ชัดเจน จากการสอบถาม ค้นหาคำตอบ อย่างเป็นขั้นตอน และทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่แสดงถึงความตระหนักของผลการกระทำในอดีตที่มีต่อปัจจุบัน ด้วยความรู้สึกการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว

๒. สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่ง ระยะ และทิศทางของสิ่งต่าง ๆ และสถานที่ โดยประยุกต์ใช้แผนผัง ภาพถ่าย เพื่อการวางแผนการทำงาน การใช้ชีวิต และการร่วมจัดระเบียบ และดูแลสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ด้วยความตระหนักในเหตุและผลของการกระทำของตนเองที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผล กระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่

๓. ทำกิจกรรมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีมารยาท บนพื้นฐานของหลักปฏิบัติในศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ ยอมรับข้อตกลง กฎ กติกาที่สร้างร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสมเหตุสมผล ร่วมตัดสินใจในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ เต็มใจเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมด้วยความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกของครอบครัว

๔. ปฏิบัติตนบนสิทธิพื้นฐานของตน ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ปฏิเสธเพื่อไม่ให้ตนถูกรังแก หรือละเมิดสิทธิเสรีภาพ ทั้งร่างกายจิตใจ ทรัพย์สินและแจ้งผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้อง แสดงพฤติกรรมเชิงบวก ทั้งทางกายและวาจาเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมหรือทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อแสดงถึงการยอมรับผิดความคิด ความเชื่อและการปฏิบัติของบุคคลที่แตกต่างกันได้ โดยปราศจากอคติ และการเหมารวม รวมทั้งไม่กลั่นแกล้งเพื่อน (Bullying) ควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของตน ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

๕. ร่วมกับสมาชิกในครอบครัวในการระบุสาเหตุและวิธีการแก้ไขปัญหา นำไปสู่การแยกแยะความต้องการและความจำเป็น วางแผนการใช้จ่าย และออมเงินอย่างเหมาะสมและมีวินัย เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบด้วยกันในการลดค่าใช้จ่าย

๖. ระมัดระวังในการใช้ของส่วนรวมและทรัพยากรในการทำงาน การทำกิจกรรม การทำกิจวัตรประจำวันอย่างประหยัด คุ้มค่า และพอเพียง ด้วยความตระหนักถึงผลของการใช้ทรัพยากรที่มีต่อตนเองและครอบครัว

๗. เข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมอย่างเห็นคุณค่าและไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเองผู้อื่น

๘. ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องที่แสดงถึงการเคารพสถาบันหลักและสัญลักษณ์ของชาติไทย และร่วมกิจกรรมที่ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมตามกำลังของตนภายใต้การดูแลและคำแนะนำ

๘.๒ ผลลัพธ์การเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

๑. นำเสนอเรื่องราวของตนเองครอบครัวและโรงเรียน ลำดับเวลาและเหตุการณ์สำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแลงจากกอดีตสู่ปัจจุบัน ค้นหาคำตอบอย่างเป็นขั้นตอนเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจจากเรื่องราว

ของตนเอง ครอบครัวและโรงเรียน เข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนอย่างเห็นคุณค่า

๒. ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ที่มีต่อครอบครัว โรงเรียนยอมรับข้อตกลง กฎ กติกาที่สร้างขึ้นร่วมกัน

๓. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ร่วมตัดสินใจในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ และทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีมารยาท ในครอบครัว โรงเรียนเต็มใจเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมด้วยความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกของครอบครัว ชั้นเรียนและโรงเรียน

๔. รักษาสิทธิพื้นฐานของตนไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

๕. แสดงพฤติกรรมทั้งทางกายและวาจาในการยอมรับความคิดเห็น

๖. ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องที่แสดงถึงการเคารพสถาบันหลักและสัญลักษณ์ของชาติทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

๗. ร่วมกับสมาชิกในครอบครัวในการระบุสาเหตุและวิธีการแก้ไขปัญหา เพื่อนำไปสู่การแยกแยะความต้องการและความจำเป็น วางแผนการใช้จ่าย และออมเงินอย่างาเหมาะสมและมีวินัย เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบด้วยกันในการลดค่าใช้จ่าย

๘. ระมัดระวังในการใช้ของส่วนรวมและทรัพยากรในการทำงาน การทำกิจกรรม การทำกิจวัตรประจำวันอย่างประหยัด คุ้มค่า และพอเพียง ด้วยความตระหนักถึงผลการใช้ทรัพยากรที่มีต่อตนเองครอบครับและโรงเรียน

๙. ทำกิจกรรมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีมารยาท บนพื้นฐานของหลักปฏิบัติในศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ยอมรับข้อตกลง กฎ กติกาที่สร้างร่วมกัน แลกเปลี่ยนความเห็นอย่างเหมาะสมมีเหตุผล ร่วมตัดสินใจในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเต็มใจเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม ด้วยความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกของครอบครัว ชั้นเรียนและโรงเรียน

๘.๓ ผลลัพธ์การเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

๑. นำเสนอเรื่องราวของตนเอง บุคคล วัตถุ และสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิต ลำดับเวลาและเหตุการณ์สำคัญ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และอธิบายผลของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของตนและคนในชุมชน โดยแสดงหลักฐานและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้วยภาพและภาษาของตนเองที่เข้าใจง่าย ชัดเจน จากการสอบถาม ค้นหาคำตอบ อย่างเป็นขั้นตอน และทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่แสดงถึงความตระหนักของผลการกระทำในอดีตที่มีต่อปัจจุบันและผลของการกระทำในปัจจุบันที่มีผลต่ออนาคต ด้วยความรู้สึกการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

๒. สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่ง ระยะ และทิศทางของสิ่งต่าง ๆ และสถานที่ โดยประยุกต์ใช้แผนที่ แผนผัง ภาพถ่าย เพื่อการวางแผนการทำงาน การใช้ชีวิต และการร่วมจัดระเบียบ และดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน ด้วยความตระหนักในเหตุและผลของการกระทำของตนเองและคนในชุมชนที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่

๓. ทำกิจกรรมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีมารยาท บนพื้นฐานของหลักปฏิบัติในศาสนาที่ตนนับถือ

๔. ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ ยอมรับข้อตกลง กฎ กติกาที่สร้างร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสมเหตุสมผล ร่วมตัดสินใจในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ เต็มใจเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมด้วยความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกของโรงเรียน

๕. ปฏิบัติตนบนสิทธิพื้นฐานของตน ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ปฏิเสธเพื่อไม่ให้ตนถูกรังแก หรือละเมิดสิทธิเสรีภาพ ทั้งร่างกายจิตใจ ทรัพย์สินและแจ้งผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้อง แสดงพฤติกรรมเชิงบวก ทั้งทางกายและวาจาเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมหรือทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อแสดงถึงการยอมรับผิดความคิด ความเชื่อและการปฏิบัติของบุคคลที่แตกต่างกันได้ โดยปราศจากอคติ และการเหมารวม รวมทั้งไม่กลั่นแกล้งเพื่อน (Bullying) ควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของตน ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

๖. ระบุสาเหตุและวิธีการแก้ไขปัญหา นำไปสู่การแยกแยะความต้องการและความจำเป็น วางแผนการใช้จ่าย และออมเงินอย่างเหมาะสมและมีวินัย เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบด้วยกันในการลดค่าใช้จ่าย

๗. ระมัดระวังในการใช้ของส่วนรวมและทรัพยากรในการทำงาน การทำกิจกรรม การทำกิจวัตรประจำวันอย่างประหยัด คุ้มค่า และพอเพียง ด้วยความตระหนักถึงผลของการใช้ทรัพยากรที่มีต่อตนเองและโรงเรียน

๘. เข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนอย่างเห็นคุณค่าและไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมในชุมชน

๙. ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องที่แสดงถึงการเคารพสถาบันหลักและสัญลักษณ์ของชาติไทย และร่วมกิจกรรมที่ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมตามกำลังของตนภายใต้การดูแลและคำแนะนำ

๘.๔ ผลลัพธ์การเรียนรู้รายปีชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

๑. ประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นที่ตนนับถือในชีวิตประจำวันอย่างมีสติปัญญา สามารถช่วยเหลือผู้อื่นและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

๒. กำกับตนเองและตัดสินใจใช้จ่ายและใช้ทรัพยากรในฐานะผู้บริโภคอย่างมีเป้าหมาย รับผิดชอบ และรู้เท่าทันเพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและพอเพียงระดับโรงเรียนและชุมชน

๓. วางแผนการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างเหมาะสมและมีวินัย ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว ตัดสินใจบริโภคอย่างรู้ทันโฆษณา สื่อและสารสนเทศของสินค้าและบริการ ติดตามและตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคในชีวิตประจำวันและกฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค วางแผนการออมเงินของตนเองอย่างมีเป้าหมาย

๔. ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ กติกาทางสังคมอย่างรับผิดชอบ ปกป้องสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น หาทางออกร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้อง โดยใช้กระบวนการตามวิถีประชาธิปไตย เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของโรงเรียนและชุมชนด้วยความสมัครใจ

๕. รู้เท่าทันและจัดการอารมณ์ เวลา ความต้องการในการใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลอย่างเหมาะสม ประเมินความน่าเชื่อถือและผลกระทบจากการใช้สื่อสารสนเทศ สร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศอย่างมีมารยาทเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน

๖. สืบค้นคำตอบของเรื่องราว ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและบุคคล จับประเด็นสำคัญ ลำดับเหตุการณ์ที่แสดงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และความต่อเนื่องจากอดีตถึงปัจจุบันของจังหวัดที่ตนอาศัยอยู่ นำเสนอเรื่องราวที่สืบค้นโดยแสดงข้อมูลและแหล่งหลักฐานที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการที่หลากหลาย และทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันอย่างเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย แสดงถึงความตระหนักของผลการกระทำในอดีตที่มีต่อปัจจุบัน ผลของการกระทำในปัจจุบันที่มีผลต่ออนาคต และการเคารพความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้คนในแต่ละท้องถิ่นของไทย ตลอดจนปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องแสดงถึงการเคารพสถาบันหลัก และสัญลักษณ์ของชาติไทย

๗. ตั้งคำถาม สืบค้น วิเคราะห์และสรุปข้อมูลวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นผลมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ติดตาม คาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติ จังหวัดที่ตนอาศัยอยู่ ด้วยการใช้แผนที่ รูปถ่าย ภาพถ่ายทางอากาศ และภาพจากดาวเทียม เข้าร่วมกิจกรรมแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และรับมือกับภัยพิบัติในชุมชนโดยร่วมกันกำหนดแนวทางวางแผนขั้นตอนการทำงาน บอกเหตุผลที่เลือกแนวทางนั้น และอธิบายผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่น ที่แสดงถึงความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการดำเนินชีวิต

๘.๕ ผลลัพธ์การเรียนรู้รายปีชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๑. มีสติ สมาธิ ในการศึกษาและทำกิจวัตรประจำวัน จัดการอารมณ์และความรู้สึกของตนเองโดยการพัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ และปฏิบัติตามหลักกุศลกรรมบถ ๑๐ หรือหลักปฏิบัติตามคำสอนในศาสนาอื่นที่ตนนับถือ

๒. สามารถใช้ปัญญาในการช่วยเหลือเกื้อกูลและแก้ปัญหาในชีวิตของตนเอง หมู่คณะ และสังคม ตลอดถึงสิ่งแวดล้อมรอบตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยบนพื้นฐานของหลักธรรมทางพุทธศาสนาและศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่าต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

๓. วางแผนการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างเหมาะสมและมีวินัย ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว ตัดสินใจบริโภคอย่างรู้ทันโฆษณา สื่อและสารสนเทศของสินค้าและบริการ ติดตามและตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคในชีวิตประจำวันและกฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค วางแผนการออมเงินของตนเองอย่างมีเป้าหมาย

๔. จัดลำดับความสำคัญเพื่อตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวัน หาทางออกร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องในการตัดสินใจกำหนดเป้าหมายและการปฏิบัติเพื่อการจัดการทรัพยากรของครอบครัวและโรงเรียน อย่างประหยัดคุ้มค่า และพอเพียง ด้วยความตระหนักถึงผลกระทบของการใช้ทรัพยากรที่มีต่อตนเอง และส่วนรวม

๕. สืบค้นคำตอบของเรื่องราว ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและบุคคล จับประเด็นสำคัญ ลำดับเหตุการณ์ที่แสดงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และความต่อเนื่องจากอดีตถึงปัจจุบันของภูมิภาคที่ตนอาศัยอยู่ นำเสนอเรื่องราวที่สืบค้นโดยแสดงข้อมูลและแหล่งหลักฐานที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการที่หลากหลาย และทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันอย่างเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย แสดงถึงความตระหนักของผลการกระทำในอดีตที่มีต่อปัจจุบัน ผลของการกระทำในปัจจุบันที่มีผลต่ออนาคต และการเคารพความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้คนในแต่ละท้องถิ่นของไทย ตลอดจนปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องแสดงถึงการเคารพสถาบันหลัก และสัญลักษณ์ของชาติไทย

๖. ตั้งคำถาม สืบค้น วิเคราะห์และสรุปข้อมูลวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นผลมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ติดตาม คาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติภูมิภาคที่ตนอาศัยอยู่ ด้วยการใช้แผนที่ รูปถ่าย ภาพถ่ายทางอากาศ และภาพจากดาวเทียม เข้าร่วมกิจกรรม ร่วมเป็นอาสาสมัครในการป้องกัน แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และรับมือกับภัยพิบัติในชุมชนโดยร่วมกันกำหนดแนวทางวางแผนขั้นตอนการทำงาน บอกเหตุผลที่เลือกแนวทางนั้น และอธิบายผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่น ที่แสดงถึงความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการดำเนินชีวิต

๗. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ ระเบียบ กฎ กติกา และวิถีวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่นด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ชื่นชมการทำความดีของบุคคลในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ปกป้องสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพในความหลากหลายของบุคคล ไม่กลั่นแกล้งเพื่อนทางร่างกาย วาจา และความสัมพันธ์ทางสังคม (Social bullying) ให้เกียรติ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) ช่วยเหลือผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ด่วนตัดสินผู้อื่นโดยใช้อคติ แบ่งปันสิ่งของต่าง ๆ ของตนให้กับผู้อื่นตามความเหมาะสม โดยไม่สร้างความเดือดร้อนต่อตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม

๘. ติดตามข่าวสารและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับข่าวสาร เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อรับมือ ป้องกันและแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และร่วมกันหาทางออกกับผู้เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการตามวิถีประชาธิปไตย วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงผลจากการตัดสินใจร่วมกัน รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอาสาสมัครด้วยความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกของชุมชน ตามกำลังของตน

๙. รู้เท่าทันและจัดการอารมณ์ เวลา ความต้องการในการใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลอย่างเหมาะสม ประเมินความน่าเชื่อถือและผลกระทบจากการใช้สื่อสารสนเทศ สร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศอย่างมีมารยาท เห็นอกเห็นใจ ให้เกียรติผู้อื่นและรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน

๘.๖ ผลลัพธ์การเรียนรู้รายปีชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๑. มีสติ สมาธิ ในการศึกษาและทำกิจวัตรประจำวัน จัดการอารมณ์และความรู้สึกของตน โดยการพัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางของศาสนา และปฏิบัติตามหลักกุศลกรรมบถ ๑๐ หรือหลักปฏิบัติตามคำสอนในศาสนาอื่นที่ตนนับถือ

๒. ใช้ปัญญาในการช่วยเหลือและแก้ปัญหาในสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัว อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข อ่อนน้อมถ่อมตน ใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงาน อยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมทางพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ และมีคุณค่าต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

๓. วางแผนการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างเหมาะสม มีวินัย ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว ตัดสินใจบริโภคอย่างรู้เท่าทันโฆษณา สื่อและสารสนเทศของสินค้าและบริการ ติดตามตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการบริโภคในชีวิตประจำวันและกฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค วางแผนการออมเงินของตนอย่างมีเป้าหมาย

๔. จัดลำดับความสำคัญเพื่อตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวัน หาทางออกร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องในการตัดสินใจกำหนดเป้าหมายและการปฏิบัติเพื่อการจัดการทรัพยากร อย่างประหยัดคุ้มค่าและพอเพียง ด้วยความตระหนักถึงผลกระทบของการใช้ทรัพยากรที่มีต่อตนเองและส่วนรวม

๕. สืบค้นคำตอบของเรื่องราว ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและบุคคล จับประเด็นสำคัญ ลำดับเหตุการณ์ที่แสดงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และความต่อเนื่องจากอดีตถึงปัจจุบันของประเทศ นำเสนอเรื่องราวที่สืบค้นโดยแสดงข้อมูลและแหล่งหลักฐานที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการที่หลากหลาย และทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันอย่างเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย แสดงถึงความตระหนักถึงผลการกระทำในอดีตที่มีต่อปัจจุบัน และผลของการกระทำในปัจจุบันที่มีผลต่ออนาคต เคารพความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้คนในแต่ละท้องถิ่นของไทย ตลอดจนปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง แสดงถึงการเคารพสถาบันหลัก และสัญลักษณ์ของชาติไทย

๖. วิเคราะห์ความคล้ายคลึงของวัฒนธรรมไทยกับประเทศเพื่อนบ้านจากการอ่านเรื่อง ดูภาพ หรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับบุคคล และสื่อสารในโลกจริงและโลกเสมือนอย่างเคารพความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมในประเทศเพื่อนบ้าน

๗. ตั้งคำถาม สืบค้น วิเคราะห์และสรุปข้อมูลวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นผลมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพติดตาม คาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติในประเทศไทย ด้วยการใช้แผนที่ รูปถ่าย ภาพถ่ายทางอากาศและภาพจากดาวเทียม เข้าร่วมกิจกรรม ร่วมเป็นอาสาสมัครในการป้องกัน แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และรับมือกับภัยพิบัติในชุมชนโดยร่วมกันกำหนดแนวทางวางแผนขั้นตอนการทำงาน บอกเหตุผลที่เลือก และอธิบายผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่น ที่แสดงถึงความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการดำเนินชีวิต

๘. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ ระเบียบ กฎ กติกา และวิถีวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่นด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ชื่นชมการทำความดีของบุคคลในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ปกป้องสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพในความหลากหลายของบุคคล ไม่กลั่นแกล้งเพื่อนทางร่างกาย วาจา และความสัมพันธ์ทางสังคม (Social bullying) ให้เกียรติ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) ช่วยเหลือผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ด่วนตัดสินผู้อื่นโดยใช้อคติ แบ่งปันสิ่งของต่าง ๆ ของตนให้กับผู้อื่นตามความเหมาะสม โดยไม่สร้างความเดือดร้อนต่อตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม

๙. ติดตามข่าวสาร และตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับข่าวสาร เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อรับมือ ป้องกันและแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และร่วมกันหาทางออกกับผู้เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆโดยใช้กระบวนการตามวิถีประชาธิปไตย วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและยอมรับผลจากการตัดสินใจร่วมกันรวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอาสาสมัครด้วยความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกของชุมชน ตามกำลังของตน

๑๐. รู้เท่าทันและจัดการอารมณ์ เวลา ความต้องการในการใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลอย่างเหมาะสม ประเมินความน่าเชื่อถือและผลกระทบจากการใช้สื่อสารสนทศ สร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศอย่างมีมารยาท เห็นอกเห็นใจ ให้เกียรติผู้อื่นและรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน

๙. โครงสร้างเวลาเรียน

ช่วงชั้นที่ ๑ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓)

ระดับชั้น	รายวิชา	จำนวนชั่วโมง/ต่อปี
ประถมศึกษาปีที่ ๑	สังคมศึกษา	๔๐
ประถมศึกษาปีที่ ๒	สังคมศึกษา	๔๐
ประถมศึกษาปีที่ ๓	สังคมศึกษา	๔๐

ช่วงชั้นที่ ๒ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖)

ระดับชั้น	รายวิชา	จำนวนชั่วโมง/ต่อปี
ประถมศึกษาปีที่ ๔	สังคมศึกษา	๘๐
ประถมศึกษาปีที่ ๕	สังคมศึกษา	๘๐
ประถมศึกษาปีที่ ๖	สังคมศึกษา	๘๐

๑๐. คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา

ส ๑๑๑๐๑ **สังคมศึกษา**

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ **เวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง/ปี**

ศึกษาประวัติศาสดาที่ตนเองนับถือ แบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดที่ได้จากประวัติสาวกชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด ความหมาย ความสำคัญ และเคารพพระรัตนตรัย ฝึกปฏิบัติธรรมตามหลักโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ สวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติ บำเพ็ญประโยชน์ต่อวัดหรือศาสนสถาน วิเคราะห์ผลดีผลเสียของพฤติกรรมตนเอง และแสดงร่องรอยความมุ่งมั่นและความพยายามเปลี่ยนแปลงตนเองให้ดีขึ้น ปฏิบัติในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญของศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง ทำกิจกรรมทางศาสนาร่วมกับบุคคลในครอบครัว กำหนดสถานการณ์ยกตัวอย่าง วิเคราะห์ ความสามารถ และความดี และผลจากการกระทำของตนเอง ผู้อื่น บทบาท หน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว บทบาทสิทธิ หน้าที่ของตนเองในครอบครัว มีส่วนร่วมในการตัดสินใจตามกระบวนการประชาธิปไตย และทำกิจกรรมของบุคคลในครอบครัว กำหนดและปฏิบัติตามข้อตกลง กฎกติกา ทำกิจกรรมกลุ่มฝึกฝนการทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน อยู่ร่วมกับครอบครัวอย่างสันติ กำหนดสถานการณ์ที่เป็นชีวิตจริง ให้นักเรียนได้พัฒนาการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ปฏิบัติตนบนพื้นฐานของสิทธิและหน้าที่ในการอยู่ร่วมกับครอบครัวและโรงเรียนอย่างสันติ กำหนดบทบาทของตนและสมาชิกในการทำงานร่วมกัน แสดงพฤติกรรมเชิงบวกทั้งกายและวาจา ยอมรับความคิดเห็นส่วนใหญ่ด้วยเหตุผล และมีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ และการอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ศึกษา วิเคราะห์ และเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมร่วมกับบุคคลในครอบครัว พร้อมทั้งสรุปประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม ปฏิบัติตนถูกต้องและเหมาะสมต่อสถาบันหลัก เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์กับบุคคลในครอบครัว อ่านปฏิทินวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ฟังเรื่องราวเกี่ยวกับสถาบันหลัก และสัญลักษณ์ของชาติไทย ศึกษา และวิเคราะห์ สินค้าและบริการที่ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันที่ไม่เกินตัวและเห็นประโยชน์ของการออม ยกตัวอย่างการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันอย่างประหยัดตามความจำเป็นที่คนต้องทำงานอย่างสุจริต สังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้ของใช้ส่วนตัว ของเล่น การรับประทานอาหารของตนเอง วิเคราะห์ทรัพยากรที่นำไปใช้ผลิตของใช้ที่ใช้ในครอบครัว ตั้งคำถามเพื่อสอบถามเรื่องราวและค้นหาคำตอบ การอ่าน และฟังเรื่องราวของบุคคล วัตถุ และสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ประวัติความเป็นมาความเป็นมาของตนเองและครอบครัวโดยผู้เกี่ยวข้องความเปลี่ยนแปลงของสภาพ แวดล้อม สิ่งของ เครื่องใช้ หรือการดำเนินชีวิตของตนเองกับสมัยของพ่อแม่ ปู่ย่า ตายายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ลำดับเหตุการณ์สำคัญ วัน เดือน ปี และช่วงเวลาตามปฏิทินที่ใช้ในชีวิตประจำวันเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของตนเองและครอบครัวโดยใช้เส้นเวลา บันทึกเรื่องราวของตนเองและครอบครัวอย่างเป็นระบบเพื่อลดความผิดพลาดในการนำเสนอ

นำเสนอเรื่องราวข้อมูลของเรื่องราว ความคิด ความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ครอบครัว โดยใช้จินตนาการ ด้วยวิธีการที่หลากหลายในรูปแบบของตนเอง สะท้อนความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องราวของตนเอง บุคคลในครอบครัว และปฏิบัติตนในสถานการณ์ต่าง ๆ ในครอบครัวอย่างภาคภูมิใจ ใช้แผนผังและภาพถ่ายเพื่อแสดงตำแหน่ง ระยะทาง และทิศของสิ่งต่าง ๆ ภายในบ้าน สังเกตพฤติกรรมของตนเองและสมาชิกในครอบครัวในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การจัดการขยะ หรือการใช้พลังงาน วางแผนร่วมกันในการดูแลและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในครอบครัว

โดยใช้กระบวนสอนรูปแบบ Active Learning กระบวนการคิด วิเคราะห์ กระบวนกลุ่ม กระบวนสืบค้น กระบวนการทางประวัติศาสตร์ กระบวนการทางภูมิศาสตร์ กระบวนการทางจริยธรรม กระบวนการประชาธิปไตย เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการสื่อสาร จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมีการใช้ประสาทสัมผัสร่วมกับอุปกรณ์อย่างง่าย อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ดิจิทัล แหล่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต เครื่องมือและอุปกรณ์ทางภูมิศาสตร์ รูปภาพ เสียง สัญลักษณ์ แผนที่ รูปถ่าย แหล่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา แหล่งการเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา

ก่อให้เกิดสมรรถนะการจัดการตนเอง การคิดวิเคราะห์ การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การทำงานร่วมกันเป็นทีม การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน และมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว

เกิดคุณลักษณะลูกชาวบัวที่สง่างาม มุ่งมั่นในการทำงานอย่างมีวิสัยทัศน์ ยึดมั่นในความถูกต้องและสามารถคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้อย่างชัดเจน รู้เท่าทันและพร้อมปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ มีความรับผิดชอบ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เป็นพลเมืองที่เคารพกฎ กติกา สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นท่ามกลางความหลากหลาย และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและยั่งยืนทั้งในสังคมไทยและสังคมโลก

ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี รายวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

๑. นำเสนอเรื่องราวของตนเอง บุคคล วัตถุ และสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว ประวัติความเป็นมา และวิถีชีวิต ลำดับเวลาและเหตุการณ์สำคัญโดยใช้เส้นเวลา ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยแสดงหลักฐานและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้วยภาพและภาษาของตน เองที่เข้าใจง่าย ชัดเจน จากการสอบถาม ค้นหาคำตอบ อย่างเป็นขั้นตอน และทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่แสดงถึงความตระหนักของผลการกระทำในอดีตที่มีต่อปัจจุบัน ด้วยความรู้สึกการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว

๒. ใช้แผนผังและภาพถ่ายเพื่อแสดงตำแหน่ง ระยะทาง และทิศของสิ่งต่าง ๆ ภายในบ้าน สังเกตพฤติกรรมของตนเองและสมาชิกในครอบครัวในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การจัดการขยะ หรือการใช้พลังงาน วางแผนร่วมกันในการดูแลและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในครอบครัว เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การทำงานร่วมกัน และความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว

๓. ปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี เคารพพระรัตนตรัย ฝึกปฏิบัติธรรมตามหลักโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ สวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติ บำเพ็ญประโยชน์ต่อวัดหรือศาสน

สถาน ในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญของศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง รวมทั้งการทำกิจกรรมทางศาสนาร่วมกับบุคคลในครอบครัว กำหนดสถานการณ์ ยกตัวอย่าง วิเคราะห์ ความสามารถ และความดีและผลจากการกระทำของตนเอง ผู้อื่น **บทบาท หน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว บทบาทสิทธิ หน้าที่ของตนเองในครอบครัว มีส่วนร่วมในการตัดสินใจตามกระบวนการประชาธิปไตย และทำกิจกรรมของบุคคลในครอบครัว กำหนดและปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ กติกา ทำกิจกรรมกลุ่มฝึกฝนการทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน**

๔. ปฏิบัติตนบนพื้นฐานของสิทธิและหน้าที่ในการอยู่ร่วมกับครอบครัวและโรงเรียนอย่างสันติ กำหนดบทบาทของตนและสมาชิกในการทำงานร่วมกัน แสดงพฤติกรรมเชิงบวกทั้งกายและวาจา ยอมรับความคิดเห็นส่วนใหญ่ด้วยเหตุผล และมีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ และการอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

๕. ศึกษาและวิเคราะห์สินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายและการบริโภคของตน เช่น การใช้ของใช้ส่วนตัว ของเล่น และอาหาร ยกตัวอย่างการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดตามความจำเป็น เชื่อมโยงกับการทำงานอย่างสุจริตเพื่อเลี้ยงชีพและสร้างรายได้อย่างมีคุณธรรม เพื่อพัฒนาทักษะการวางแผนการใช้จ่าย การคิดวิเคราะห์ และการบริโภคอย่างมีความรับผิดชอบ

๖. ศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ และเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมร่วมกับบุคคลในครอบครัว พร้อมทั้งสรุปประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม

๗. ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องที่แสดงถึงการเคารพสถาบันหลักและสัญลักษณ์ของชาติไทย และร่วมกิจกรรมที่ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

รวม ๗ ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา

ส ๑๒๑๐๑ **สังคมศึกษา**

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ **เวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง/ปี**

วิเคราะห์เกี่ยวกับความสำคัญของศาสนาที่ตนนับถือ พุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวช ประวัติศาสดาที่ตนนับถือ การดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง ความสำคัญและการเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนาและหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัวและในโรงเรียนตามหลักศาสนาเห็นคุณค่าของการสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนาพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ บำเพ็ญประโยชน์ต่อวัดหรือศาสนสถาน วิเคราะห์ผลดีผลเสียของพฤติกรรมตนเอง การปฏิบัติในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญของศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง ทำกิจกรรมทางศาสนาร่วมกับบุคคลในครอบครัว และโรงเรียน กำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนมีโอกาสเร่วมกิจกรรม และใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น การเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ กฎ ระเบียบ และมารยาทในฐานะสมาชิกของโรงเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลยอมรับข้อตกลงร่วมกัน และร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเสียสละ การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเคารพสิทธิ ปฏิบัติตนบนพื้นฐานสิทธิของตน ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น แสดงพฤติกรรมเชิงบวก ยอมรับความคิดเห็นความเชื่อ และวัฒนธรรมที่แตกต่าง การมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมและประเพณี เข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรมร่วมกับครอบครัวและโรงเรียน อนุรักษ์ ภาคภูมิใจ และสรุปคุณค่าที่ได้รับจากกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเคารพต่อสถาบันหลักของชาติ เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ฟังเรื่องราวและเรียนรู้สัญลักษณ์ของชาติไทยในรูปแบบที่เหมาะสมกับวัย การใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวัน วิเคราะห์ทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการ วางแผนการใช้เงิน บันทึกรายรับรายจ่าย การพิจารณาพฤติกรรมของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าทั้งในระดับครอบครัวและโรงเรียน สร้างความตระหนักรู้ด้านการเงิน เสริมสร้างวินัย และส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่างมีความรับผิดชอบตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนในสังคมปัจจุบันและอนาคต ใช้แหล่งข้อมูลและหลักฐาน ในการสอบถาม ค้นหาคำตอบอย่างเป็นขั้นเป็นตอนเกี่ยวกับเรื่องราวของตนเอง บุคคล วัตถุ และสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ลำดับเวลาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ที่แสดงถึงความต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบของเหตุการณ์ที่มีต่อวิถีชีวิตของตนเอง ครอบครัว และโรงเรียน นำเสนอเรื่องราวของบุคคลในโรงเรียน ประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตด้วยภาพและภาษาของตนเองที่เข้าใจง่ายและชัดเจน ที่แสดงถึงความรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ปฏิบัติตนในสถานการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างภาคภูมิใจ และไม่สร้างความเสื่อมเสีย พร้อมทั้งตระหนักถึงผลของการกระทำในอดีตที่มีต่อปัจจุบัน และผลของการกระทำที่มีผลต่ออนาคต อ่าน และเขียนแผนผังแสดงสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในโรงเรียน ใช้ประโยชน์จากแผนผัง ในการจัดห้องเรียนให้เป็นระเบียบ ร่วมกันจัดระเบียบและดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียน และโรงเรียน พิจารณา

การเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรธรรมและสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ประเมินพฤติกรรมของตนเองเพื่อปรับปรุงและสร้างนิสัยในการรักษาสิ่งแวดล้อม รวมถึงการชักชวนผู้อื่นให้ร่วมมือกันดูแลสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาทักษะการวางแผน ความร่วมมือ และความรับผิดชอบต่อสังคม

โดยใช้กระบวนสอนรูปแบบ Active Learning กระบวนการคิด วิเคราะห์ กระบวนกลุ่ม กระบวนสืบค้น กระบวนการทางประวัติศาสตร์ กระบวนการทางภูมิศาสตร์ กระบวนการทางจริยธรรม กระบวนการประชาธิปไตย เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการสื่อสาร จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมีการใช้ประสาทสัมผัสร่วมกับอุปกรณ์อย่างง่าย อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ดิจิทัล แหล่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต เครื่องมือและอุปกรณ์ทางภูมิศาสตร์ รูปภาพ เสียง สัญลักษณ์ แผนที่ รูปถ่าย แหล่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา แหล่งการเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา

ก่อให้เกิดสมรรถนะการจัดการตนเอง การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การรวมพลังทำงานเป็นทีม การรวมพลังทำงานเป็นทีม การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

เกิดคุณลักษณะลูกชาวบัวที่สง่างาม มุ่งมั่นในการทำงานอย่างมีวิสัยทัศน์ ยึดมั่นในความถูกต้อง มีจิตสำนึกความละอายและไม่ทนต่อการทุจริตในทุกรูปแบบ สามารถคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้อย่างชัดเจน รู้เท่าทันและพร้อมปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ มีความรับผิดชอบ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เป็นพลเมืองที่เคารพกฎ กติกา สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นท่ามกลางความหลากหลาย และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและยั่งยืนทั้งในสังคมไทยและสังคมโลก

ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี รายวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

๑. นำเสนอเรื่องราวของบุคคลในโรงเรียนโดยใช้แหล่งข้อมูลและหลักฐาน ในการสอบถาม ค้นหาคำตอบอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ลำดับเวลาจากอดีตจนถึงปัจจุบันที่แสดงถึงความต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบของเหตุการณ์ที่มีต่อวิถีชีวิตของตนเอง ครอบครัว และโรงเรียน ด้วยภาพและภาษาของตนเองที่เข้าใจง่ายและชัดเจน พร้อมทั้งปฏิบัติตนในสถานการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างภาคภูมิใจ

๒. การเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน ปฏิบัติตนตามบทบาท หน้าที่ กฎ ระเบียบ และมารยาทในฐานะสมาชิกของโรงเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับข้อตกลงร่วมกัน และร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเสียสละ

๓. การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเคารพสิทธิ ปฏิบัติตนบนพื้นฐานสิทธิของตน ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น แสดงพฤติกรรมเชิงบวก ยอมรับความคิดเห็น ความเชื่อ และวัฒนธรรมที่แตกต่าง

๔. การมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมและประเพณี เข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรมร่วมกับครอบครัวและโรงเรียน อนุรักษ์ ภาคภูมิใจ และสรุปคุณค่าที่ได้รับจากกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

๕. ความเคารพต่อสถาบันหลักของชาติ เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ฟังเรื่องราวและเรียนรู้สัญลักษณ์ของชาติไทยในรูปแบบที่เหมาะสมกับวัย

๖. การใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวัน วิเคราะห์ทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการ วางแผนการใช้เงิน บันทึกรายรับรายจ่าย การพิจารณาพฤติกรรมของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า ทั้งในระดับครอบครัวและโรงเรียน สร้างความตระหนักรู้ด้านการเงิน เสริมสร้างวินัย และส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่างมีความรับผิดชอบตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนในสังคมปัจจุบันและอนาคต

๗. วิเคราะห์เกี่ยวกับความสำคัญของศาสนาที่ตนนับถือ พุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวช ประวัติศาสดาที่ตนนับถือ การดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง การเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนา และหลักธรรมของศาสนาที่ตน นับถือ ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัวและในโรงเรียน เห็นคุณค่าของการสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิ พัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ บำเพ็ญประโยชน์ต่อวัดหรือศาสนสถาน วิเคราะห์ผลดีผลเสียของพฤติกรรมตนเอง การปฏิบัติในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญของศาสนาตามที่กำหนด ทำกิจกรรมทางศาสนาร่วมกับบุคคลในครอบครัว และโรงเรียน ร่วมทั้งกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนมีโอกาสเร่วมกิจกรรม และใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น

๘. อ่านและเขียนแผนผังสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในโรงเรียน และใช้แผนผังในการจัดห้องเรียนให้เป็นระเบียบ ร่วมกันจัดระเบียบและดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนและโรงเรียน พิจารณาการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรที่มีผลต่อชีวิตและอาชีพ ประเมินพฤติกรรมของตนเองเพื่อปรับปรุงและสร้างนิสัยในการรักษาสิ่งแวดล้อม รวมถึงการชักชวนผู้อื่นให้ร่วมมือกันดูแลสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาทักษะการวางแผน ความร่วมมือ และความรับผิดชอบต่อสังคม

รวม ๘ ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา

ส ๑๓๑๐๑ **สังคมศึกษา**

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ **เวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง/ปี**

ศึกษา วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย พุทธประวัติตั้งแต่การบำเพ็ญเพียรจนถึงปรินิพพาน หรือประวัติของศาสดาที่ตนนับถือ การดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่าง ความสำคัญของพระไตรปิฎก คัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ พระรัตนตรัย การปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท ๓ หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ เห็นคุณค่าของการสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิ การพัฒนาจิต ตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ความสำคัญและการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมต่อศาสนสถาน ศาสนวัตถุ ศาสนพิธีพิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา การแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ ทำกิจกรรมทางศาสนาร่วมกับบุคคลในครอบครัว เพื่อน โรงเรียน และชุมชน กำหนดสถานการณ์ยกตัวอย่าง วิเคราะห์ บทบาทหน้าที่ของสมาชิกของชุมชนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการประชาธิปไตย ความแตกต่างของกระบวนการการตัดสินใจในชั้นเรียนโรงเรียนและชุมชนโดยวิธีการออกเสียงโดยตรงและการเลือกตัวแทนออกเสียง การเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียนโรงเรียนและชุมชนที่เป็นผลจากการตัดสินใจของบุคคลและการทำกิจกรรมของบุคคลในครอบครัวโรงเรียน ชุมชน ร่วมกันปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ กติกา ของโรงเรียน และชุมชน ทำกิจกรรมกลุ่มฝึกฝนการทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน การรับฟัง การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการทำงานกลุ่ม อยู่ร่วมกับโรงเรียน และชุมชน เรียนรู้เรื่องบทบาทหน้าที่ในชุมชน ปฏิบัติตนบนพื้นฐานสิทธิของตน ยอมรับความคิดเห็นส่วนใหญ่ด้วยเหตุผล ตามหลักประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจร่วมกัน ฝึกฝนการอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยการเป็นสมาชิกที่ดี ศึกษาวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรียนรู้การปฏิบัติตนตามประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น การดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่นที่อยู่ในกระแสวัฒนธรรมที่หลากหลาย ร่วมกันอนุรักษ์ และภาคภูมิใจในประเพณี วัฒนธรรมในชุมชน ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องที่แสดงถึงการเคารพสถาบันหลักของชาติและสัญลักษณ์ของชาติไทย และร่วมกิจกรรมที่ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เข้าใจที่มาของรายรับและรายจ่าย และการใช้จ่ายอย่างพอเพียง วิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายและการใช้ทรัพยากร และตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดอย่างรู้คุณค่า เรียนรู้บทบาทของประชาชนในการเสียภาษีและการมีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายและการแข่งขันทางการค้า การเรียนรู้เหล่านี้ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการบริโภคและการใช้ทรัพยากรในโรงเรียนและชุมชน ทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีขึ้นเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เทียบ ลำดับเหตุการณ์ แสดงลำดับ ระบุ วิเคราะห์ เปรียบเทียบ อธิบาย ศักราชที่สำคัญตาม ปฏิทินที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่สำคัญของชุมชน โดยใช้หลักฐานและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีความน่าเชื่อถือในการสอบถาม ค้นหาคำตอบอย่างเป็นขั้นตอนเกี่ยวกับนำเสนอข้อมูลเรื่องราวของชุมชน ประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิต ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ

การตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของชุมชน ด้วยวิธีการที่หลายหลาย ปฏิบัติตนในสถานการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน และชุมชน อย่างภาคภูมิใจ การใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ เช่น แผนผัง แผนที่ และรูปถ่าย เพื่อสำรวจวิเคราะห์ และวางแผนการเดินทาง รวมถึงการสำรวจทรัพยากรในชุมชนที่สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบ ความเข้าใจเชิงลึกต่อระบบนิเวศในชุมชน และการมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ทั้งยังเชื่อมโยงแนวคิดไปสู่โลกจริงที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและอาชีพของคนในท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

โดยใช้หลักกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ active learning และ Problem-based Learning : PBL กระบวนการคิด วิเคราะห์ กระบวนการทางจริยธรรม กระบวนกลุ่ม กระบวนสืบค้น กระบวนการทางประวัติศาสตร์ กระบวนการทางภูมิศาสตร์ กระบวนการทางประชาธิปไตยเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการสื่อสาร จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมีการใช้ประสาทสัมผัสร่วมกับอุปกรณ์อย่างง่าย อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ดิจิทัล แหล่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต เครื่องมือและอุปกรณ์ทางภูมิศาสตร์ รูปภาพ เสียง สัญลักษณ์ แผนที่ รูปถ่าย แหล่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา แหล่งการเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา

ก่อให้เกิดสมรรถนะการจัดการตนเอง การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การรวมพลังทำงานเป็นทีม การรวมพลังทำงานเป็นทีม การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

เกิดคุณลักษณะลูกชาวบัวที่สง่างาม มุ่งมั่นในการทำงานอย่างมีวิสัยทัศน์ ยึดมั่นในความถูกต้อง ประยุกต์ใช้จิตพอเพียงต้านทุจริต มีจิตสำนึกความละอายและไม่ทนต่อการทุจริตในทุกรูปแบบ สามารถคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้อย่างชัดเจน รู้เท่าทันและพร้อมปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ มีความรับผิดชอบ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เป็นพลเมืองที่เคารพกฎ กติกา สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นท่ามกลางความหลากหลาย และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและยั่งยืนทั้งในสังคมไทยและสังคมโลก

ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปีรายวิชา สังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

๑. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน ด้วยความรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมวัฒนธรรมและประเพณี ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับชุมชนของตนเองทั้งในแง่ของประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง และการปฏิบัติตนในบริบทสังคมผ่านการค้นคว้า สอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีระบบ

๒. การใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ เช่น แผนผัง แผนที่ และรูปถ่าย เพื่อสำรวจวิเคราะห์ และวางแผนการเดินทาง รวมถึงการสำรวจทรัพยากรในชุมชนที่สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบ ความเข้าใจเชิงลึกต่อระบบนิเวศในชุมชน และการมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์

สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ทั้งยังเชื่อมโยงแนวคิดไปสู่โลกจริงที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและอาชีพของคนในท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

๓. ปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี ศึกษาพุทธประวัติตั้งแต่การบำเพ็ญเพียรจนถึงปรินิพพาน หรือประวัติของศาสดาที่ตนนับถือ เคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท ๓ หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ เห็นคุณค่าของการสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิ การพัฒนาจิต ตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ความสำคัญและการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม ดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่าง ศึกษาความสำคัญของพระไตรปิฎก คัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ ทำกิจกรรมทางศาสนาร่วมกับบุคคลในครอบครัว เพื่อน โรงเรียน และชุมชน กำหนดสถานการณ์ ยกตัวอย่าง **วิเคราะห์ บทบาทหน้าที่ของตนเองในการเป็นสมาชิก และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ กติกาของโรงเรียน และชุมชน ทำกิจกรรมกลุ่มฝึกฝน การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน การรับฟัง การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการทำงานกลุ่ม อยู่ร่วมกับโรงเรียน และชุมชน**

๔. ปฏิบัติตนบนพื้นฐานสิทธิของตน ยอมรับความคิดเห็นส่วนใหญ่ด้วยเหตุผล การเรียนรู้เรื่องบทบาทหน้าที่ในชุมชน สิทธิของตน การยอมรับความคิดเห็นผู้อื่นตามหลักประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจร่วมกันในกิจกรรมของบุคคลในครอบครัวโรงเรียน และชุมชน

๕. เข้าใจที่มาของรายรับและรายจ่าย และการใช้จ่ายอย่างพอเพียง วิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายและการใช้ทรัพยากร และตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดอย่างรู้คุณค่า เรียนรู้บทบาทของประชาชนในการเสียภาษีและการมีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายและการแข่งขันทางการค้า การเรียนรู้เหล่านี้ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการบริโภคและการใช้ทรัพยากรในโรงเรียนและชุมชน ทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีขึ้นเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

๖. เรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปฏิบัติตนตามประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น การดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่นที่อยู่ในกระแสวัฒนธรรมที่หลากหลาย ร่วมกันอนุรักษ์ และภาคภูมิใจในประเพณี วัฒนธรรมในชุมชน

๗. ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องที่แสดงถึงการเคารพสถาบันหลักของชาติและสัญลักษณ์ของชาติไทย และร่วมกิจกรรมที่ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

รวม ๗ ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา

ส ๑๔๑๐๑ **สังคมศึกษา**

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ **เวลาเรียน ๘๐ ชั่วโมง/ปี**

ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของศาสนิกชน พุทธประวัติตั้งแต่บรรลุธรรมจนถึงประกาศธรรม ประวัติของศาสดาที่ตนนับถือ เห็นคุณค่าการปฏิบัติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก ศาสนิกชนตัวอย่าง พระรัตนตรัย ปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ การทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัว โรงเรียนและชุมชนตามหลักศาสนา เห็นคุณค่าของการสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติสมาธิ ในการศึกษาและทำกิจวัตรประจำวัน และจัดการอารมณ์และความรู้สึกของตน โดยการพัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางของศาสนา ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ใช้ปัญญาในการช่วยเหลือและแก้ปัญหาอยู่ร่วมกันเป็นชาติได้อย่างสมานฉันท์ การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือร่วมกับบุคคลในครอบครัว โรงเรียน หรือชุมชน มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดี ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา รวมทั้งการส่งเสริม อนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนเองนับถือ วิเคราะห์ อธิบาย การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ ระเบียบ กฎ กติกา และวิถีวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่นด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สิทธิพื้นฐานเด็ก วิธีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในชีวิตประจำวัน ติดตามข่าวสาร และตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับข่าวสาร เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในจังหวัดของตน วิเคราะห์ประโยชน์จากการติดตามข้อมูลข่าวสาร มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยใช้กระบวนการตามวิถีประชาธิปไตย พร้อมทั้งระบุสาเหตุ และจัดลำดับสาเหตุของปัญหาตามความสำคัญ รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ยอมรับผลที่เกิดจาการตัดสินใจร่วมกัน รู้เท่าทันและจัดการอารมณ์ เวลา ความต้องการในการใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลอย่างเหมาะสม วางแผนการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัว รู้เท่าทันโฆษณา สื่อและสารสนเทศของสินค้าและบริการ ติดตาม ตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการบริโภคในชีวิตประจำวันและกฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค วางแผนการออมเงินเลือกใช้ จัดการทรัพยากรรวมทั้งตระหนักถึงผลกระทบของการใช้ทรัพยากร นำเสนอเรื่องราว ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและบุคคล จับประเด็นสำคัญ ลำดับเหตุการณ์ พัฒนาการทางประวัติศาสตร์จากอดีตถึงปัจจุบันของจังหวัดที่ตนอาศัยอยู่ โดยแสดงข้อมูลและแหล่งหลักฐานที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการที่หลากหลาย เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่น ผลการกระทำในอดีตที่มีต่อปัจจุบัน เคารพความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้คนในจังหวัด ตลอดจนปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องแสดงถึงการเคารพสถาบันหลัก และสัญลักษณ์ของชาติไทย วิเคราะห์และสรุปข้อมูลวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นผลมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของจังหวัด ติดตาม คาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติจังหวัดที่ตนอาศัยอยู่ ด้วยการใช้แผนที่ รูปถ่าย เข้าร่วมกิจกรรม แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และรับมือกับภัยพิบัติในจังหวัด โดยร่วมกันกำหนดแนวทางวางแผนขั้นตอนการทำงาน บอก

เหตุผลที่เลือกแนวทางนั้น และอธิบายผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่น ที่แสดงถึงความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการดำเนินชีวิต

โดยใช้กระบวนสอนรูปแบบ Active Learning กระบวนการคิด วิเคราะห์ กระบวนกลุ่ม กระบวนสืบค้น กระบวนการทางประวัติศาสตร์ กระบวนการทางภูมิศาสตร์ กระบวนการทางจริยธรรม กระบวนการประชาธิปไตย เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการสื่อสาร จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมีการใช้ประสาทสัมผัสร่วมกับอุปกรณ์อย่างง่าย อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ดิจิทัล แหล่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต เครื่องมือและอุปกรณ์ทางภูมิศาสตร์ รูปภาพ เสียง สัญลักษณ์ แผนที่ รูปถ่าย แหล่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา แหล่งการเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา

ก่อให้เกิดสมรรถนะการจัดการตนเอง การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การรวมพลังทำงานเป็นทีม การรวมพลังทำงานเป็นทีม การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืนเกิดคุณลักษณะลูกชาวบัวที่สง่างาม มุ่งมั่นในการทำงาน ไม่ย่อท้อ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นพลเมืองที่เคารพกฎ กติกา สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นท่ามกลางความแตกต่างและหลากหลาย สามารถดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

เกิดคุณลักษณะลูกชาวบัวที่สง่างาม มุ่งมั่นในการทำงานอย่างมีวิสัยทัศน์ ยึดมั่นในความถูกต้อง ประยุกต์ใช้จิตพอเพียงต้านทุจริต สามารถวิเคราะห์แยกแยะความแตกต่างระหว่างจริยธรรมและการทุจริตได้อย่างถ่องแท้ มีจิตสำนึกความละอายและไม่ทนต่อการทุจริตในทุกรูปแบบ ทั้งยังคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้อย่างชัดเจน รู้เท่าทันและพร้อมปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ มีความรับผิดชอบ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เป็นพลเมืองที่เคารพกฎ กติกา สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นท่ามกลางความหลากหลาย และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและยั่งยืนทั้งในสังคมไทยและสังคมโลก

ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี รายวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

๑. ประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นที่ตนนับถือในชีวิตประจำวันอย่างมีสติปัญญา สามารถช่วยเหลือผู้อื่นและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

๒. กำกับตนเองและตัดสินใจใช้จ่ายและใช้ทรัพยากรในฐานะผู้บริโภคอย่างมีเป้าหมาย รับผิดชอบ และรู้เท่าทันเพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและพอเพียงระดับโรงเรียนและชุมชน

๓. วางแผนการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างเหมาะสมและมีวินัย ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว ตัดสินใจบริโภคอย่างรู้ทันโฆษณา สื่อและสารสนเทศของสินค้าและบริการ ติดตามและตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคในชีวิตประจำวันและกฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค วางแผนการออมเงินของตนเองอย่างมีเป้าหมาย

๔. ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ กติกาทางสังคมอย่างรับผิดชอบ ปกป้องสิทธิเสรีภาพของตนเอง และผู้อื่น หาทางออกร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้อง โดยใช้กระบวนการตามวิถีประชาธิปไตย เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของโรงเรียนและชุมชนด้วยความสมัครใจ

๕. รู้เท่าทันและจัดการอารมณ์ เวลา ความต้องการในการใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลอย่างเหมาะสม ประเมินความน่าเชื่อถือและผลกระทบจากการใช้สื่อสารสนเทศ สร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศอย่างมีมารยาทเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน

๖. สืบค้นคำตอบของเรื่องราว ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและบุคคล จับประเด็นสำคัญ ลำดับเหตุการณ์ที่แสดงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และความต่อเนื่องจากอดีตถึงปัจจุบันของจังหวัดที่ตนอาศัยอยู่ นำเสนอเรื่องราวที่สืบค้นโดยแสดงข้อมูลและแหล่งหลักฐานที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการที่หลากหลาย และทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันอย่างเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่น แสดงถึงความตระหนักของผลการกระทำในอดีตที่มีต่อปัจจุบัน และการเคารพความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้คนในจังหวัด ตลอดจนปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องแสดงถึงการเคารพสถาบันหลัก และสัญลักษณ์ของชาติไทย

๗. วิเคราะห์และสรุปข้อมูลวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นผลมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของจังหวัด ติดตาม คาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติจังหวัดที่ตนอาศัยอยู่ ด้วยการใช้แผนที่ รูปถ่าย เข้าร่วมกิจกรรม แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และรับมือกับภัยพิบัติในจังหวัด โดยร่วมกันกำหนดแนวทางวางแผนขั้นตอนการทำงาน บอกเหตุผลที่เลือกแนวทางนั้น และอธิบายผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่น ที่แสดงถึงความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการดำเนินชีวิต

รวม ๗ ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา

ส ๑๕๑๐๑ **สังคมศึกษา**

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ **เวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง/ปี**

มีสติ สมาธิ ในการศึกษาและทำกิจวัตรประจำวัน จัดการอารมณ์และความรู้สึกของตน โดยการพัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ หลักภาวนา ๔ หลักไตรสิกขา ๓ หลักโอวาท ๓ และปฏิบัติตามหลักกุศลกรรมบถ๑๐หรือหลักปฏิบัติตามคำสอนในศาสนาอื่นที่ตนนับถือใช้ปัญญาในการช่วยเหลือและแก้ปัญหาในชีวิตของตนเอง หมู่คณะ และสังคม ตลอดถึงสิ่งแวดล้อมรอบตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความอ่อนน้อมถ่อมตนใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสารการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมทางพุทธศาสนาและศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่าต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ ระเบียบ กฎ กติกา และวิถีวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่น ด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ปกป้องสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ติดตามข่าวสารและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับข่าวสาร เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม การแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการตามวิถีประชาธิปไตย วางแผนการออมเงิน เลือกใช้จัดการทรัพยากรรวมทั้งตระหนักถึงผลกระทบของการใช้ทรัพยากร วางแผนการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัว รู้เท่าทันโฆษณา สื่อและสารสนเทศของสินค้าและบริการ ติดตาม ตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการบริโภคในชีวิตประจำวันและกฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคเรียนรู้พัฒนาการทางประวัติศาสตร์อดีตถึงปัจจุบันของภูมิภาคที่ตนอาศัยอยู่โดยแสดงข้อมูลและแหล่งหลักฐานที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการที่หลากหลายเคารพความแตกต่างของวัฒนธรรมไทย ตระหนักถึงผลการกระทำในอดีตที่มีต่อปัจจุบัน เคารพความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นผลมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพติดตามคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติในภูมิภาคที่ตนอาศัยอยู่ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการดำเนินชีวิตพร้อมทั้งส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมภูมิภาคของตน ก่อให้เกิดสมรรถนะการจัดการตนเอง การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การรวมพลังทำงานเป็นทีม การรวมพลังทำงานเป็นทีม การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

โดยใช้กระบวนสอนรูปแบบ Active Learning กระบวนการคิด วิเคราะห์ กระบวนกลุ่ม กระบวนสืบค้น กระบวนการทางประวัติศาสตร์ กระบวนการทางภูมิศาสตร์ กระบวนการทางจริยธรรม กระบวนการประชาธิปไตย เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการสื่อสาร จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมีการใช้ประสาทสัมผัสร่วมกับอุปกรณ์อย่างง่าย อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ดิจิทัล แหล่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต เครื่องมือและอุปกรณ์ทางภูมิศาสตร์ รูปภาพ เสียง สัญลักษณ์ แผนที่ รูปถ่าย แหล่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา แหล่งการเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา

ก่อให้เกิดสมรรถนะการจัดการตนเอง การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การรวมพลังทำงานเป็นทีม การรวมพลังทำงานเป็นทีม การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

เกิดคุณลักษณะลูกชาวบัวที่สง่างาม มุ่งมั่นในการทำงานอย่างมีวิสัยทัศน์ ยึดมั่นในความถูกต้อง ประยุกต์ใช้จิตพอเพียงต้านทุจริต สามารถวิเคราะห์แยกแยะความแตกต่างระหว่างจริยธรรมและการทุจริตได้อย่างถ่องแท้ มีจิตสำนึกความละอายและไม่ทนต่อการทุจริตในทุกรูปแบบ ปราศจากพฤติกรรมที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน โดยสามารถคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้อย่างชัดเจน รู้เท่าทันและพร้อมปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ มีความรับผิดชอบ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เป็นพลเมืองที่เคารพกฎ กติกา สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นท่ามกลางความหลากหลาย และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและยั่งยืนทั้งในสังคมไทยและสังคมโลก

ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี รายวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๑. มีสติ สมาธิ ในการศึกษาและทำกิจวัตรประจำวัน จัดการอารมณ์และความรู้สึกของตนเองโดยการพัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางของศาสนาที่ตมนับถือ และปฏิบัติตามหลักกุศลกรรมบถ ๑๐ หรือหลักปฏิบัติตามคำสอนในศาสนาอื่นที่ตนนับถือ

๒. สามารถใช้ปัญญาในการช่วยเหลือเกื้อกูลและแก้ปัญหาในชีวิตของตนเอง หมู่คณะ และสังคม ตลอดถึงสิ่งแวดล้อมรอบตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยบนพื้นฐานของหลักธรรมทางพุทธศาสนาและศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่าต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

๓. วางแผนการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างเหมาะสมและมีวินัย ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว ตัดสินใจบริโภคอย่างรู้ทันโฆษณา สื่อและสารสนเทศของสินค้าและบริการ ติดตามและตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคในชีวิตประจำวันและกฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค วางเผนการออมเงินของตนเองอย่างมีเป้าหมาย

๔. จัดลำดับความสำคัญเพื่อตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวัน หาทางออกร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องในการตัดสินใจกำหนดเป้าหมายและการปฏิบัติเพื่อการจัดการทรัพยากรของครอบครัวและโรงเรียน อย่างประหยัดคุ้มค่า และพอเพียง ด้วยความตระหนักถึงผลกระทบของการใช้ทรัพยากรที่มีต่อตนเอง และส่วนรวม

๕. สืบค้นคำตอบของเรื่องราว ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและบุคคล จับประเด็นสำคัญ ลำดับเหตุการณ์ที่แสดงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และความต่อเนื่องจากอดีตถึงปัจจุบันของภูมิภาคที่ตนอาศัยอยู่ นำเสนอเรื่องราวที่สืบค้นโดยแสดงข้อมูลและแหล่งหลักฐานที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการที่หลากหลายและทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันอย่างเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย แสดงถึงความตระหนักของผลการกระทำในอดีตที่มีต่อปัจจุบัน ผลของการกระทำในปัจจุบันที่มีผลต่อ

อนาคต และการเคารพความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้คนในแต่ละท้องถิ่นของไทย ตลอดจนปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องแสดงถึงการเคารพสถาบันหลัก และสัญลักษณ์ของชาติไทย

๖. ตั้งคำถาม สืบค้น วิเคราะห์และสรุปข้อมูลวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นผลมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ติดตาม คาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติภูมิภาคที่ตนอาศัยอยู่ ด้วยการใช้แผนที่ รูปถ่าย ภาพถ่ายทางอากาศ และภาพจากดาวเทียม เข้าร่วมกิจกรรม ร่วมเป็นอาสาสมัครในการป้องกัน แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และรับมือกับภัยพิบัติในชุมชนโดยร่วมกันกำหนดแนวทางวางแผนขั้นตอนการทำงาน บอกเหตุผลที่เลือกแนวทางนั้น และอธิบายผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่น ที่แสดงถึงความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการดำเนินชีวิต

๗. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ ระเบียบ กฎ กติกา และวิถีวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่นด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ชื่นชมการทำความดีของบุคคลในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ปกป้องสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพในความหลากหลายของบุคคล ไม่กลั่นแกล้งเพื่อนทางร่างกาย วาจา และความสัมพันธ์ทางสังคม (Social bullying) ให้เกียรติ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) ช่วยเหลือผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ด่วนตัดสินผู้อื่นโดยใช้อคติ แบ่งปันสิ่งของต่าง ๆ ของตนให้กับผู้อื่นตามความเหมาะสม โดยไม่สร้างความเดือดร้อนต่อตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม

๘. ติดตามข่าวสารและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับข่าวสาร เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อรับมือ ป้องกันและแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และร่วมกันหาทางออกกับผู้เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการตามวิถีประชาธิปไตย วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงผลจากการตัดสินใจร่วมกัน รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอาสาสมัครด้วยความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกของชุมชน ตามกำลังของตน

๙. รู้เท่าทันและจัดการอารมณ์ เวลา ความต้องการในการใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลอย่างเหมาะสม ประเมินความน่าเชื่อถือและผลกระทบจากการใช้สื่อสารสนเทศ สร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศอย่างมีมารยาท เห็นอกเห็นใจ ให้เกียรติผู้อื่นและรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน

รวม ๙ ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา

ส ๑๖๑๐๑ **สังคมศึกษา**

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ **เวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง/ปี**

วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ พุทธประวัติตั้งแต่ปลงอายุสังขารจนถึงสังเวชนียสถาน และประวัติศาสดาของศาสนาอื่น การประพฤติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง เคารพศรัทธาในพระรัตนตรัย การปฏิบัติตามหลักกุศลกรรมบถ ๑๐ หรือหลักปฏิบัติตามคำสอนในศาสนาอื่นที่ตนนับถือ การทำความดีของบุคคลในประเทศตามหลักศาสนา เห็นคุณค่าของการสวดมนต์ แผ่เมตตา การฝึกสมาธิและบริหารจิตเจริญปัญญา การพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ การปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ การแก้ปัญหาอบายมุขและ สิ่งเสพติด หลักธรรมสำคัญของศาสนาอื่นๆ พิธีกรรมของศาสนาอื่น ๆ และการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมในศาสนสถาน และการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม มรรยาทของความเป็น ศาสนิกชนที่ดี ประโยชน์ของการเข้าร่วมใน ศาสนพิธี พิธีกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา และแสดงตนเป็นศาสนิกชนที่ดี รวมทั้งส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่าต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง วิเคราะห์ อภิปราย อธิบาย เปรียบเทียบ ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ ระเบียบ กฎ กติกา กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน วิถีวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่น ด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ยกตัวอย่างการทำความดีของบุคคลในชุมชนหรือสังคม วิเคราะห์ผลจากการทำความดี และนำเสนอแนวทางการปฏิบัติของนักเรียน ศึกษา และวิเคราะห์ข่าวและเหตุการณ์ที่ละเมิดสิทธิเด็กในสังคมไทย ปกป้องสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น รับรู้ ประเมิน พร้อมทั้งนำเสนอแนวทางการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่น ฝึกฝนการสื่อสารที่ยอมรับความแตกต่าง สะท้อนความคิด ความรู้สึก และวิเคราะห์ผลจากการแสดงออกของตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ ติดตามข่าวสาร และตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับข่าวสาร เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ร่วมกันแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคมโดยใช้กระบวนการตามวิถีประชาธิปไตย วิเคราะห์ประโยชน์ที่ได้จาการติดตามข้อมูลข่าวสาร มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหาในชุมชน จัดลำดับความสำคัญ วางแผนการทำงานร่วมกับผู้ที่มีความเกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหา สะท้อนผลของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือสังคม เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาให้สำเร็จ เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลดีผลเสียจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรม วางแผนการใช้จ่าย การออมเงิน จัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย วิเคราะห์รายจ่ายที่ไม่เหมาะสม เพื่อว่างแผนการใช้จ่ายเงิน ร่วมตัดสินใจในการซื้อสินค้าและบริการ โดยการพิจารณาถึงคุณภาพ และมาตรฐาน รู้เท่าทันโฆษณา และไม่ถูกละเมิดสิทธิผู้บริโภค สื่อและสารสนเทศของสินค้าและบริการ ติดตาม ตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการบริโภค และกฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค วางแผนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยการเลือกใช้ จัดการทรัพยากรรวมทั้งตระหนักถึงผลกระทบของการใช้ทรัพยากร ประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินชีวิตของตนเอง พร้อมทั้ง

สำรวจปัญหาจากการใช้ทรัพยากรในชุมชนหรือสังคม และร่วมกันหาทางออกในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตั้งคำถาม สืบค้น วิเคราะห์ นำเสนอเรื่องราว ประวัติความเป็นมา จับประเด็นสำคัญ ลำดับเหตุการณ์ พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทย รวบรวมและใช้ข้อมูล แหล่งหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อตอบคำถามทางประวัติศาสตร์ด้วยวิธีการที่หลากหลาย สรุปเรียบเรียงประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย ผลการกระทำในอดีตที่มีต่อปัจจุบัน นำเสนอ และสะท้อนความคิดความรู้สึกประวัติศาสตร์ของประเทศไทย วิเคราะห์ และเคารพความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้คนในประเทศ เสนอแนวทาง วิธีการแสดงออกถึงการเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรมร่วมกันอนุรักษ์ และมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ภูมิปัญญา ตลอดจน วิเคราะห์ ปฏิบัติตนและทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ร่วมกับบุคคลในชุมชน ใช้แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน วิเคราะห์ความคล้ายคลึงของวัฒนธรรมไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้วยวิธีการที่หลากหลาย รับฟังข่าว และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน วิเคราะห์ ข้อมูลลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย โดยใช้แผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ ภาพถ่ายจากดาวเทียมในการศึกษาที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต วิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นผลมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ใช้แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ คาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติในประเทศไทย เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการดำเนินชีวิตพร้อมทั้งส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม วางแผน ป้องกัน และแก้ไขปัญหา จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติ

โดยใช้กระบวนสอนรูปแบบ Active Learning กระบวนการคิด วิเคราะห์ กระบวนกลุ่ม กระบวนสืบค้น กระบวนการทางประวัติศาสตร์ กระบวนการทางภูมิศาสตร์ กระบวนการทางจริยธรรม กระบวนการประชาธิปไตย เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการสื่อสาร จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมีการใช้ประสาทสัมผัสร่วมกับอุปกรณ์อย่างง่าย อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ดิจิทัล แหล่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต เครื่องมือและอุปกรณ์ทางภูมิศาสตร์ รูปภาพ เสียง สัญลักษณ์ แผนที่ รูปถ่าย แหล่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา แหล่งการเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา

ก่อให้เกิดสมรรถนะการจัดการตนเอง การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การรวมพลังทำงานเป็นทีม การรวมพลังทำงานเป็นทีม การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

เกิดคุณลักษณะลูกชาวบัวที่สง่างาม มุ่งมั่นในการทำงานอย่างมีวิสัยทัศน์ ยึดมั่นในความถูกต้อง ตระหนักและเห็นความสำคัญของการต่อต้านและป้องกันการทุจริต โดยประยุกต์ใช้จิตพอเพียงต้านทุจริต สามารถวิเคราะห์แยกแยะความแตกต่างระหว่างจริยธรรมและการทุจริตได้อย่างถ่องแท้ มีจิตสำนึกความละอายและไม่ทนต่อการทุจริตในทุกรูปแบบ ปราศจากพฤติกรรมที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน โดยสามารถคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้อย่างชัดเจน รู้เท่าทันและพร้อมปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ มีความรับผิดชอบ ไม่ย่อ

ท้อต่ออุปสรรค เป็นพลเมืองที่เคารพกฎ กติกา สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นท่ามกลางความหลากหลาย และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและยั่งยืนทั้งในสังคมไทยและสังคมโลก

ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี รายวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๑. มีสติ สมาธิ ในการศึกษาและทำกิจวัตรประจำวัน จัดการอารมณ์และความรู้สึกของตน โดยการพัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางของศาสนา และปฏิบัติตามหลักกุศลกรรมบถ ๑๐ หรือหลักปฏิบัติตามคำสอนในศาสนาอื่นที่ตนนับถือ

๒. ใช้ปัญญาในการช่วยเหลือและแก้ปัญหาในสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัว อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข อ่อนน้อมถ่อมตน ใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงาน อยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมทางพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ และมีคุณค่าต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

๓. วางแผนการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างเหมาะสม มีวินัย ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว ตัดสินใจบริโภคอย่างรู้เท่าทันโฆษณา สื่อและสารสนเทศของสินค้าและบริการ ติดตามตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการบริโภคในชีวิตประจำวันและกฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค วางแผนการออมเงินของตนอย่างมีเป้าหมาย

๔. จัดลำดับความสำคัญเพื่อตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวัน หาทางออกร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องในการตัดสินใจกำหนดเป้าหมายและการปฏิบัติเพื่อการจัดการทรัพยากร อย่างประหยัดคุ้มค่าและพอเพียง ด้วยความตระหนักถึงผลกระทบของการใช้ทรัพยากรที่มีต่อตนเองและส่วนรวม

๕. ตั้งคำถาม สืบค้น วิเคราะห์ นำเสนอเรื่องราว ประวัติความเป็นมา จับประเด็นสำคัญ ลำดับเหตุการณ์ พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทย ใช้ข้อมูล แหล่งหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในการตอบคำถามทางประวัติศาสตร์ สรุปเรียบเรียงประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ นำเสนอ และสะท้อนความคิดความรู้สึกประวัติศาสตร์ของประเทศไทย วิเคราะห์ และเคารพความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้คนในประเทศ ทั้งเสนอแนวทาง การแสดงออกถึงการเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม อนุรักษ์ และมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ภูมิปัญญา ตลอดจน วิเคราะห์ ปฏิบัติตน และทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ร่วมกับบุคคลในชุมชน และใช้แผนที่ในการแสดงที่ตั้งและอาณาเขตของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อวิเคราะห์ความคล้ายคลึงของวัฒนธรรมไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน รับฟังข่าว และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

๗. วิเคราะห์ ข้อมูลลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย โดยใช้แผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ ภาพถ่ายจากดาวเทียมในการศึกษาที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต วิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นผลมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ โดยใช้แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือในการคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติในประเทศไทย เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง

สิ่งแวดล้อมกับการดำเนินชีวิตพร้อมทั้งส่งเสริม อนุรักษ์ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมในประเทศไทย มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม วางแผน ป้องกัน และแก้ไขปัญหา จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติ

๘. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ ระเบียบ กฎ กติกา และวิถีวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่นด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ชื่นชมการทำความดีของบุคคลในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ปกป้องสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพในความหลากหลายของบุคคล ไม่กลั่นแกล้งเพื่อนทางร่างกาย วาจา และความสัมพันธ์ทางสังคม (Social bullying) ให้เกียรติ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) ช่วยเหลือผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ด่วนตัดสินผู้อื่นโดยใช้อคติ แบ่งปันสิ่งของต่าง ๆ ของตนให้กับผู้อื่นตามความเหมาะสม โดยไม่สร้างความเดือดร้อนต่อตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม

๙. ติดตามข่าวสาร และตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับข่าวสาร เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อรับมือ ป้องกันและแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และร่วมกันหาทางออกกับผู้เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆโดยใช้กระบวนการตามวิถีประชาธิปไตย วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและยอมรับผลจากการตัดสินใจร่วมกันรวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอาสาสมัครด้วยความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกของชุมชน ตามกำลังของตน

๑๐. รู้เท่าทันและจัดการอารมณ์ เวลา ความต้องการในการใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลอย่างเหมาะสม ประเมินความน่าเชื่อถือและผลกระทบจากการใช้สื่อสารสนทศ สร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศอย่างมีมารยาท เห็นอกเห็นใจ ให้เกียรติผู้อื่นและรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน

รวม ๑๐ ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี

๑๑. โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ **เวลา ๔๐ ชั่วโมง**

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
๑	ศาสนาของเรา	ข้อที่ ๓	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕	ข้อที่ ๕.๑ ข้อที่ ๕.๒	พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่สอนให้คนทำความดี ละเว้นความชั่ว และพัฒนาจิตใจให้บริสุทธิ์ โดยมีพระรัตนตรัยเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เรื่องราวของพระพุทธเจ้า สาวก ชาดก และศาสนิกชนตัวอย่าง เป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิตที่ดี เช่น ความขยัน กตัญญู เมตตา และการให้อภัย พุทธศาสนิกชนควรปฏิบัติตนตามหลักธรรมและร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสุข ความสงบในตนเอง และสังคมส่วนรวม	๘	๒๐	ใบงาน/แบบฝึกหัด/ใบกิจกรรม/ชิ้นงาน/กิจกรรมกลุ่ม
๒	หน้าที่พลเมือง	ข้อที่ ๓ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๗	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕	ข้อที่ ๒.๑ ข้อที่ ๒.๒ ข้อที่ ๒.๓ ข้อที่ ๒.๔ ข้อที่ ๒.๕	ครอบครัวและโรงเรียนเป็นสถาบันพื้นฐานที่ช่วยปลูกฝังให้สมาชิกปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การเป็นสมาชิกที่ดีควรมีส่วนร่วมในกิจกรรม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และใช้ความสามารถของตนในการทำความดี นอกจากนี้ การปฏิบัติ	๘	๒๐	ใบงาน/แบบฝึกหัด/ใบกิจกรรม/ชิ้นงาน/กิจกรรมกลุ่ม

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์ การเรียนรู้	สมรรถนะ หลัก	สมรรถนะ เฉพาะ	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนัก คะแนน	ภาระงาน/ ชิ้นงาน
					ตนตามวิถีประชาธิปไตย ในครอบครัวและ โรงเรียน เช่น การร่วม ตัดสินใจและแสดงความ คิดเห็นอย่างมีเหตุผล จะช่วยสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีและ ความสงบสุขในสังคม			
๓	เรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๗ ข้อที่ ๘	ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓ ข้อที่ ๔	ข้อที่ ๑.๑ ข้อที่ ๑.๒	ปฏิทินและการแบ่ง ช่วงเวลาช่วยให้เข้าใจ ลำดับเหตุการณ์ในชีวิต และสามารถถ่ายทอด เรื่องราวของตนเองและ ครอบครัวจากหลักฐาน ต่าง ๆ ได้ การเรียนรู้ เหตุการณ์ในอดีตช่วยให้ เข้าใจผลกระทบที่มีต่อ ปัจจุบันและสามารถ ปรับตัวต่อการ เปลี่ยนแปลงได้อย่าง เหมาะสม นอกจากนี้ สัญลักษณ์ของชาติและ วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นสิ่ง ที่แสดงเอกลักษณ์และ ความภาคภูมิใจของคน ไทย ทุกคนจึงควร ร่วมกันอนุรักษ์และสืบ สานสิ่งดีงามเหล่านี้ให้คง อยู่ต่อไป	๘	๒๐	ใบงาน/ แบบฝึกหัด/ ใบกิจกรรม/ ชิ้นงาน/ กิจกรรมกลุ่ม
๔	เศรษฐศาสตร์น่ารู้	ข้อที่ ๕ ข้อที่ ๖	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕	ข้อที่ ๔.๑ ข้อที่ ๔.๒	การดำรงชีวิตประจำวัน จำเป็นต้องใช้สินค้าและ บริการอย่างคุ้มค่า ประหยัด และเกิด ประโยชน์สูงสุด เนื่องจาก ทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่	๘	๒๐	ใบงาน/ แบบฝึกหัด/ ใบกิจกรรม/ ชิ้นงาน/ กิจกรรมกลุ่ม

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
					อย่างจำกัด ทุกคนควรรู้จักวางแผนการใช้จ่าย เลือกซื้อสินค้าอย่างเหมาะสม และออมเงินเพื่อความมั่นคงในอนาคต นอกจากนี้ การทำงานอย่างสุจริตทั้งที่ก่อให้เกิดรายได้และไม่ก่อให้เกิดรายได้ เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ความภาคภูมิใจ และส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของสังคมและประเทศชาติ			
๕	เรียนรู้สิ่งแวดล้อม	ข้อที่ ๒	ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕ ข้อที่ ๖	ข้อที่ ๓.๑ ข้อที่ ๓.๒	สิ่งแวดล้อมรอบตัวประกอบด้วยสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต การเรียนรู้เรื่องตำแหน่ง ระยะและทิศ ช่วยให้เข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ และสามารถใช้แผนผังในการบอกตำแหน่งได้ นอกจากนี้ สิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การสังเกตและปรับตัวอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม จะช่วยให้สามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างสมดุลและยั่งยืน	๘	๒๐	ใบงาน/แบบฝึกหัด/ใบกิจกรรม/ชิ้นงาน/กิจกรรมกลุ่ม
รวมทั้งสิ้น						**๔๐**	**๑๐๐**	

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ **เวลา ๔๐ ชั่วโมง**

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
๑	ศาสนาของเรา	ข้อที่ ๙	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕	ข้อที่ ๕.๑ ข้อที่ ๕.๒	ศาสนาเป็นส่วนสำคัญของวิถีชีวิตและเอกลักษณ์ของชาติ ช่วยหล่อหลอมความคิดและแนวทางการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ทุกคนควรปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ พร้อมทั้งเคารพความแตกต่างของผู้อื่นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข พุทธศาสนิกชนควรยึดมั่นในพระรัตนตรัย ศึกษาหลักธรรม และนำแบบอย่างที่ดีจากพุทธสาวก ชาดก และชาวพุทธตัวอย่างมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต รวมทั้งปฏิบัติตนตามมรรยาทและศาสนพิธีทางพระพุทธศาสนาอย่างเหมาะสม	๘	๒๐	ใบงาน/แบบฝึกหัด/ใบกิจกรรม/ชิ้นงาน/กิจกรรมกลุ่ม
๒	คนดีของชุมชน	ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕	ข้อที่ ๒.๑ ข้อที่ ๒.๒ ข้อที่ ๒.๓ ข้อที่ ๒.๔ ข้อที่ ๒.๕	การอยู่ร่วมกันในครอบครัว โรงเรียน และชุมชนอย่างสงบสุข สมาชิกทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ หน้าที่ และเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งยอมรับความแตกต่างระหว่าง	๘	๒๐	ใบงาน/แบบฝึกหัด/ใบกิจกรรม/ชิ้นงาน/กิจกรรมกลุ่ม

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
					บุคคล มารยาทไทยเป็นการแสดงออกถึงความสุภาพ อ่อนน้อม และให้เกียรติผู้อื่น ซึ่งเป็นเอกลักษณ์สำคัญของสังคมไทย นอกจากนี้ทุกคนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมและดูแลชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความสงบสุขร่วมกัน			
๓	เรื่องราวทางประวัติศาสตร์	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๖	ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓ ข้อที่ ๔	ข้อที่ ๑.๑ ข้อที่ ๑.๒	การใช้คำบอกช่วงเวลา ปฏิทิน และเส้นเวลา ช่วยให้สามารถลำดับและนำเสนอเหตุการณ์ในชีวิตของตนเองและครอบครัวได้อย่างชัดเจน การศึกษาการเปลี่ยนแปลงของชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบันช่วยให้เข้าใจรากเหง้า วิถีชีวิต และผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชน นอกจากนี้ การเรียนรู้ประวัติบุคคลสำคัญ วัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ช่วย	๘	๒๐	ใบงาน/แบบฝึกหัด/ใบกิจกรรม/ชิ้นงาน/กิจกรรมกลุ่ม

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
					สร้างความภาคภูมิใจและส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งดีงามของชุมชนให้คงอยู่สืบไป			
๔	เศรษฐศาสตร์น่ารู้	ข้อที่ ๗ ข้อที่ ๘	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕	ข้อที่ ๔.๑ ข้อที่ ๔.๒	สินค้าและบริการในชีวิตประจำวันเกิดจากการใช้ทรัพยากรในการผลิต จึงควรใช้อย่างคุ้มค่าและคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทุกคนควรหารายได้ด้วยการทำงานสุจริตและรู้จักวางแผนการใช้จ่ายและการออมอย่างเหมาะสมเพื่อความมั่นคงของตนเองและครอบครัว นอกจากนี้ ความต้องการสินค้าและบริการของมนุษย์มีหลากหลายและไม่จำกัด จึงเกิดการแลกเปลี่ยนและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายในระบบเศรษฐกิจ	๘	๒๐	ใบงาน/แบบฝึกหัด/ใบกิจกรรม/ชิ้นงาน/กิจกรรมกลุ่ม
๕	รอบรู้ภูมิศาสตร์	ข้อที่ ๘	ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕ ข้อที่ ๖	ข้อที่ ๓.๑ ข้อที่ ๓.๒	สิ่งแวดล้อมรอบตัวประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งที่	๘	๒๐	ใบงาน/แบบฝึกหัด/ใบกิจกรรม/

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
					มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทุกคนควรใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและร่วมกันดูแลสิ่งแวดล้อม เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ เช่น แผนที่ แผนผัง รูปถ่ายและลูกโลก ช่วยให้เข้าใจข้อมูลและลักษณะพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตมนุษย์จึงต้องปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและธรรมชาติ			ชิ้นงาน/กิจกรรมกลุ่ม
					รวมทั้งสิ้น	๔๐	๑๐๐	

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ **เวลา ๔๐ ชั่วโมง**

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์ การเรียนรู้	สมรรถนะ หลัก	สมรรถนะ เฉพาะ	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนัก คะแนน	ภาระงาน/ ชิ้นงาน
๑	ศาสนาของเรา	ข้อที่ ๓	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕	ข้อที่ ๕.๑ ข้อที่ ๕.๒	พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานสำคัญของสังคมและวัฒนธรรมไทย ช่วยหล่อหลอมวิถีชีวิต คุณธรรม และการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข การศึกษาพุทธประวัติ พระธรรมคำสอน และพระไตรปิฎก ทำให้เข้าใจคุณค่าและสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อศาสนา ศาสนบุคคล และศาสนพิธี รวมถึงการฝึกสติ สมาธิ และการยึดแบบอย่างจากพุทธสาวกและชาดก จะช่วยพัฒนาตนเองให้เป็นคนดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข	๘	๒๐	ใบงาน/ แบบฝึกหัด/ ใบกิจกรรม/ ชิ้นงาน กิจกรรมกลุ่ม
๒.	พลเมืองดีของชาติ	ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕	ข้อที่ ๒.๑ ข้อที่ ๒.๒ ข้อที่ ๒.๓ ข้อที่ ๒.๔ ข้อที่ ๒.๕	การอยู่ร่วมกันในชั้นเรียน โรงเรียน ชุมชน และสังคม จำเป็นต้องมีกฎ ระเบียบ และการปฏิบัติตามหน้าที่ของสมาชิก เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและความเป็นประชาธิปไตย ควรเลือกผู้นำที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและใช้สิทธิ	๘	๒๐	ใบงาน/ แบบฝึกหัด/ ใบกิจกรรม/ ชิ้นงาน กิจกรรมกลุ่ม

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
					อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ การเรียนรู้และเคารพประเพณี วัฒนธรรม และความหลากหลายทางวัฒนธรรม จะช่วยให้สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข			
๓	เรื่องราวทางประวัติศาสตร์	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๗ ข้อที่ ๘	ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓ ข้อที่ ๔	ข้อที่ ๑.๑ ข้อที่ ๑.๒	การเทียบศักราชและการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ช่วยให้สามารถลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเป็นระบบ ปัจจัยทางภูมิศาสตร์และสังคมมีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐาน วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนในประเทศไทย นอกจากนี้ประวัติศาสตร์ไทยยังสะท้อนถึงความเสียสละ ความสามัคคี และความรักชาติของพระมหากษัตริย์และบุคคลสำคัญ ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตและการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม	๘	๒๐	ใบงาน/แบบฝึกหัด/ใบกิจกรรม/ชิ้นงาน กิจกรรมกลุ่ม
๔	เศรษฐศาสตร์น่ารู้	ข้อที่ ๖	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕	ข้อที่ ๔.๑ ข้อที่ ๔.๒	สินค้าและบริการมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ทั้งในด้านการตอบสนองความต้องการและการพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้บริโภค	๘	๒๐	ใบงาน/แบบฝึกหัด/ใบกิจกรรม/ชิ้นงาน กิจกรรมกลุ่ม

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
					ควรเลือกใช้สินค้าและบริการอย่างคุ้มค่า ปลอดภัย และประหยัด ขณะที่ผู้ผลิตมีบทบาทในการผลิตและแข่งขันทางการค้าเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค นอกจากนี้ ประชาชนควรวางแผนการใช้จ่ายอย่างเหมาะสม และตระหนักถึงหน้าที่ในการเสียภาษีเพื่อให้รัฐนำไปพัฒนาประเทศและสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม			
๕	รอบรู้ภูมิศาสตร์	ข้อที่ ๒	ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕ ข้อที่ ๖	ข้อที่ ๓.๑ ข้อที่ ๓.๒	แผนผัง แผนที่ และรูปถ่าย เป็นเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่ช่วยให้เข้าใจลักษณะพื้นที่ ตำแหน่ง ระยะ และทิศทางของสถานที่ในโรงเรียนและชุมชน มนุษย์ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการดำรงชีวิต การคมนาคม และการประกอบอาชีพ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา อย่างไรก็ตาม การใช้ทรัพยากรอย่างไม่เหมาะสมอาจก่อให้เกิดมลพิษและผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิต จึงควรร่วมกันดูแลและจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อ	๘	๒๐	ใบงาน/แบบฝึกหัด/ใบกิจกรรม/ชิ้นงาน กิจกรรมกลุ่ม

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
					การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน			
					รวมทั้งสิ้น	๔๐	๑๐๐	

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ **เวลา ๘๐ ชั่วโมง**

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
๑	ศาสนาและหลักธรรม	ข้อที่ ๑	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕ ข้อที่ ๖	ข้อที่ ๑.๑ ข้อที่ ๑.๒ ข้อที่ ๑.๓ ข้อที่ ๑.๔ ข้อที่ ๑.๕	ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างสงบสุข พระรัตนตรัยและหลักธรรมในพระพุทธศาสนาช่วยส่งเสริมคุณธรรม การอยู่ร่วมกันในสังคม และการทำความดี การศึกษาพุทธสาวก ชาดก และศาสนิกชนตัวอย่างช่วยให้เกิดแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ศาสนิกชนที่ดีควรปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม หมั่นสวดมนต์ ฝึกสติสมาธิ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาเพื่อสืบทอดและบำรุงพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ต่อไป	๒๐	๒๕	ใบงาน/แบบฝึกหัด/ใบกิจกรรม/ชิ้นงานกิจกรรมกลุ่ม
๒	หน้าที่ของพลเมืองดี	ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓	ข้อที่ ๕.๑ ข้อที่ ๕.๒ ข้อที่ ๕.๓	การอยู่ร่วมกันในสังคมจำเป็นต้องมีการปกครอง	๒๐	๒๕	ใบงาน/แบบฝึกหัด/ใบกิจกรรม/

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
			ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕	ข้อที่ ๕.๔ ข้อที่ ๕.๕ ข้อที่ ๖.๑ ข้อที่ ๖.๒ ข้อที่ ๖.๓	กฎระเบียบ และการแบ่งบทบาทหน้าที่เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข โดยระบอบประชาธิปไตยให้ความสำคัญกับสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกผู้แทน นอกจากนี้วัฒนธรรมเป็นแบบแผนการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันตามท้องถิ่น การยอมรับและเคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรมจะช่วยส่งเสริมความสามัคคีในสังคม ทั้งนี้ประเทศไทยปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งประชาชนชาวไทยต่างเคารพและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างมั่นคง			ชิ้นงาน กิจกรรมกลุ่ม

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
๓	เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์	ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕	ข้อที่ ๒.๑ ข้อที่ ๒.๒	ความต้องการสินค้าและบริการของมนุษย์มีไม่จำกัด แต่ทรัพยากรมีจำกัด จึงควรเลือกบริโภคอย่างรอบคอบและคุ้มค่า โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นความพอประมาณ มีเหตุผล และดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม ชุมชนแต่ละแห่งมีลักษณะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันและมีการพึ่งพาอาศัยกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้เงินยังมีบทบาทสำคัญในฐานะสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์	๒๐	๒๕	ใบงาน/แบบฝึกหัด/ใบกิจกรรม/ชิ้นงานกิจกรรมกลุ่ม
๔	เรียนรู้ภูมิศาสตร์	ข้อที่ ๗	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕ ข้อที่ ๖	ข้อที่ ๔.๑ ข้อที่ ๔.๒	แผนที่และรูปถ่ายเป็นเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่ใช้ศึกษาลักษณะทางกายภาพ ทรัพยากรธรรมชาติ และสถานที่สำคัญใน	๒๐	๒๕	ใบงาน/แบบฝึกหัด/ใบกิจกรรม/ชิ้นงานกิจกรรมกลุ่ม

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
					พื้นที่ต่าง ๆ โดยควรเลือกใช้ให้เหมาะสม และคำนึงถึงความถูกต้องของข้อมูล ความแตกต่างของภูมิประเทศและภูมิอากาศส่งผลให้แต่ละจังหวัดมีทรัพยากรและวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ขณะเดียวกันการดำเนินชีวิตของมนุษย์ก็ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ดังนั้นทุกคนจึงควรร่วมกันดูแลและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมและยั่งยืน			
					รวมทั้งสิ้น	๘๐	๑๐๐	

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ **เวลา ๘๐ ชั่วโมง**

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
๑	ศาสนาของเรา	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓ ข้อที่ ๕ ข้อที่ ๖	ข้อที่ ๑.๑ ข้อที่ ๑.๒ ข้อที่ ๑.๓ ข้อที่ ๑.๔ ข้อที่ ๑.๕	ศาสนาเป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต การเรียนรู้หลักธรรม การมีสติ สมาธิ การพัฒนากาย วาจา ใจ และการปฏิบัติตนตามหลักศาสนาช่วยให้ผู้เรียนจัดการตนเอง ใช้ปัญญาแก้ปัญหา อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน และดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง	๒๐	๒๕	สมุดบันทึกความดี / แผนผังหลักธรรมกับชีวิตประจำวัน / ใบงานวิเคราะห์การใช้หลักธรรมแก้ปัญหา / การนำเสนอการปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี
๒	หน้าที่พลเมือง	ข้อที่ ๗ ข้อที่ ๘ ข้อที่ ๙	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓ ข้อที่ ๕ ข้อที่ ๖	ข้อที่ ๕.๑ ข้อที่ ๕.๒ ข้อที่ ๕.๓ ข้อที่ ๕.๔ ข้อที่ ๕.๕ ข้อที่ ๖.๑ ข้อที่ ๖.๒ ข้อที่ ๖.๓ ข้อที่ ๗.๑ ข้อที่ ๗.๒	การเป็นพลเมืองดีต้องปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ กฎกติกา และวิถีวัฒนธรรมของชุมชน เคารพสิทธิ เสรีภาพ และความหลากหลายของผู้อื่นอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการแก้ปัญหา รู้เท่าทันข่าวสาร สื่อ และ	๒๐	๒๕	แผนผังบทบาทหน้าที่พลเมือง / แบบวิเคราะห์สถานการณ์สิทธิและหน้าที่ / กิจกรรมอภิปรายกรณีศึกษา / โปสเตอร์ “พลเมืองดี มีความ

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
					ข้อมูลดิจิทัล รวมทั้งมีจิตอาสาและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม			รับผิดชอบ” / การนำเสนอแนวทางแก้ปัญหาในโรงเรียนตามวิถีประชาธิปไตย
๓	เศรษฐศาสตร์น่ารู้	ข้อที่ ๓ ข้อที่ ๔	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๖	ข้อที่ ๒.๑ ข้อที่ ๒.๒	เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันช่วยให้ผู้เรียนวางแผนการใช้จ่าย การออมเงิน การเลือกซื้อสินค้าและบริการอย่างมีเหตุผล รู้เท่าทันโฆษณาและสิทธิผู้บริโภค รวมทั้งเลือกใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ้มค่า และพอเพียง โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อครอบครัว โรงเรียน สังคม และสิ่งแวดล้อม	๒๐	๒๕	บัญชีรายรับ–รายจ่ายส่วนบุคคล / แผนการออมเงิน / ใบงานวิเคราะห์สินค้าและบริการ / แบบวิเคราะห์โฆษณา / โครงงาน “ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในโรงเรียน”
๔	ภูมิศาสตร์	ข้อที่ ๖	ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๖	ข้อที่ ๔.๑ ข้อที่ ๔.๒	ภูมิศาสตร์ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในภูมิภาค โดยใช้	๒๐	๒๕	แผนที่ชุมชนหรือแผนที่ภูมิภาค / ใบงานวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม / รายงานภัยพิบัติใน

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์ การเรียนรู้	สมรรถนะ หลัก	สมรรถนะ เฉพาะ	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนัก คะแนน	ภาระงาน/ ชิ้นงาน
					แผนที่ รูปถ่าย ภาพถ่ายทางอากาศ ภาพจากดาวเทียม และข้อมูลทางภูมิศาสตร์ในการสืบค้น วิเคราะห์ คาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติ ตลอดจนร่วมวางแผนป้องกันแก้ปัญหา และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนอย่างรับผิดชอบ			ท้องถิ่นหรือภูมิภาค / แผนรับมือภัยพิบัติ / โครงงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
					รวมทั้งสิ้น	๘๐	๑๐๐	

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ **เวลา ๘๐ ชั่วโมง**

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
๑	ศาสนากับการดำเนินชีวิต	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๑๐	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๖	ข้อที่ ๑.๑ ข้อที่ ๑.๒ ข้อที่ ๑.๓ ข้อที่ ๑.๔ ข้อที่ ๑.๕	พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ความเป็นไทย รวมทั้งเป็นหลักในการพัฒนาจิตใจ สังคม และการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข การศึกษาพุทธประวัติ หลักธรรมคำสอน พุทธศาสนสุภาษิต และแบบอย่างของพุทธสาวก ชาดก และบุคคลผู้ทำความดี ช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการประพฤติดี มีสติปัญญา และสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม การปฏิบัติตนตามหลักศาสนา การเข้าร่วมศาสนพิธี การแสดงความเคารพต่อพระรัตนตรัย	๒๐	๒๕	ใบงาน ทบทวนความรู้/ แบบฝึกหัด / ใบกิจกรรม /ชิ้นงาน /งานกลุ่ม

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
					ตลอดจนการฝึกสติ สมาธิ และการบริหารจิต ช่วยพัฒนาจิตใจให้สงบ มีคุณธรรม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ การศึกษาหลักธรรมและพิธีกรรมของศาสนาอื่นในประเทศไทย ยังช่วยให้เกิดความเข้าใจ ยอมรับความแตกต่าง และอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสมและสันติ			
๒	หน้าที่ของพลเมืองดี	ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๗ ข้อที่ ๘ ข้อที่ ๙	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕ ข้อที่ ๖	ข้อที่ ๕.๑ ข้อที่ ๕.๒ ข้อที่ ๕.๓ ข้อที่ ๕.๔ ข้อที่ ๕.๕ ข้อที่ ๖.๑ ข้อที่ ๖.๒ ข้อที่ ๖.๓ ข้อที่ ๗.๑ ข้อที่ ๗.๒	พลเมืองที่ดีควรปฏิบัติตามกฎหมาย ปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม สามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสมตามมารยาทไทย รู้จักการติดตาม เลือกรับและใช้ข้อมูลข่าวสาร	๒๐	๒๕	ใบงาน ทบทวนความรู้/ แบบฝึกหัด / ใบกิจกรรม /ชิ้นงาน /งานกลุ่ม

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
					ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม เข้าใจบทบาทและหน้าที่ มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยและการป้องกันการทุจริต จะช่วยสร้างสังคมที่เป็นธรรม เข้มแข็ง และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขทั้งในท้องถิ่นและประเทศ			
๓	เศรษฐศาสตร์น่ารู้	ข้อที่ ๓ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๙	ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕	ข้อที่ ๒.๑ ข้อที่ ๒.๒ ข้อที่ ๖.๑ ข้อที่ ๖.๒ ข้อที่ ๖.๓ ข้อที่ ๗.๑ ข้อที่ ๗.๒	มนุษย์มีบทบาททั้งในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภค ซึ่งต่างพึ่งพาอาศัยกันในระบบเศรษฐกิจ ผู้ผลิตควรผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ขณะที่ผู้บริโภคควรรู้เท่าทัน เลือกใช้สินค้าและบริการอย่างมีเหตุผลและคุ้มค่า เพื่อให้เกิดการซื้อขายที่เป็น	๒๐	๒๕	ใบงาน ทบทวนความรู้/ แบบฝึกหัด / ใบกิจกรรม /ชิ้นงาน /งานกลุ่ม

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
					ธรรมและส่งเสริมเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ทรัพยากรเป็นสิ่งที่มีอยู่อย่างจำกัด จึงจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยอาศัยการวางแผน การใช้เทคโนโลยี และวิธีการที่เหมาะสม เพื่อลดการสูญเสีย อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน ผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล ล้วนมีบทบาทสำคัญและสัมพันธ์กันในระบบเศรษฐกิจ ธนาคารช่วยส่งเสริมการออมและการลงทุน ส่วนรัฐบาลมีหน้าที่จัดเก็บภาษี พัฒนาประเทศ ออกกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคและแรงงาน			

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
					รวมทั้งส่งเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน			
๔	เรียนรู้ภูมิศาสตร์		ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕	ข้อที่ ๔.๑ ข้อที่ ๔.๒	แผนที่ รูปถ่ายทางอากาศ และภาพจากดาวเทียม เป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาลักษณะทางกายภาพของประเทศไทย ทั้งภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของมนุษย์ ขณะเดียวกันกิจกรรมของมนุษย์ก็ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทั้งทางบวกและทางลบ	๒๐	๒๕	ใบงาน ทบทวนความรู้/ แบบฝึกหัด / ใบกิจกรรม /ชิ้นงาน /งานกลุ่ม

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนักคะแนน	ภาระงาน/ชิ้นงาน
					ลักษณะทางกายภาพของแต่ละภูมิภาคก่อให้เกิดภัยพิบัติที่แตกต่างกัน การเรียนรู้สาเหตุ ผลกระทบ และการเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยพิบัติอย่างเหมาะสม จะช่วยลดความสูญเสียและส่งเสริมการอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างปลอดภัยและยั่งยืน มนุษย์มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลพิษ การตระหนักถึงคุณค่าและผลกระทบจากการใช้ทรัพยากร จะช่วยสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า เพื่อให้			

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	ผลลัพธ์ การเรียนรู้	สมรรถนะ หลัก	สมรรถนะ เฉพาะ	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนัก คะแนน	ภาระงาน/ ชิ้นงาน
					เกิดความสมดุล ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม และนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน			
					รวมทั้งสิ้น	๘๐	๑๐๐	

๑๒ หน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่ ๑ เรื่อง ศาสนาของเรา

รายวิชาสังคมศึกษา **ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑**

ภาคเรียนที่ ๑ **เวลาเรียน ๘ ชั่วโมง**

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี

ทำกิจกรรมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีมารยาท บนพื้นฐานของหลักปฏิบัติในศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ ยอมรับข้อตกลง กฎ กติกาที่สร้างร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสมเหตุสมผล ร่วมตัดสินใจในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ เต็มใจเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมด้วยความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกของครอบครัว

๒. สมรรถนะหลัก

๑. การจัดการตนเอง

๑.๓ ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด

๑.๓.๑ ผู้เรียนสามารถบอกอารมณ์พื้นฐานบางอารมณ์ได้

๑.๔ ด้านการจัดการปัญหาและภาวะวิกฤต

๑.๔.๑ ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของสังคมได้

๒. การคิดขั้นสูง

๒.๑ ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์

๒.๑.๑ ผู้เรียนสามารถสังเกตและบอก รายละเอียดของสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันได้อย่างง่ายๆ

๒.๔ ด้านการแก้ปัญหา

๒.๔.๑ ผู้เรียนสามารถบอกปัญหาง่ายๆ ในชีวิตประจำวันได้

๔. การรวมพลังทำงานเป็นทีม

๔.๒ ด้านแบ่งบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ

๔.๒.๑ ผู้เรียนสามารถรับบทบาทหน้าที่ที่ครู หรือเพื่อนกำหนดให้ ทำงานตาม บทบาทหน้าที่เมื่อได้รับ

๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

๕.๑ ด้านพลเมืองรู้เคารพสิทธิ

๕.๑.๑ ผู้เรียนเข้าใจผลกระทบของการกระทำ ที่ตามใจตนเองต่อผู้อื่นเมื่อได้รับการ ชี้แนะ

๓. สมรรถนะเฉพาะ

๕. ใฝ่ความดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยดี บนหลักปฏิบัติของศาสนาที่นับถือ

๕.๑ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันอย่างมีสติ และสมาธิ

๕.๒ อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยดี บนพื้นฐานของหลักปฏิบัติในศาสนาที่ตนนับถือ โดยไม่สร้างความเดือดร้อนต่อตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม

๔. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่สอนให้คนทำความดี ละเว้นความชั่ว และพัฒนาจิตใจให้บริสุทธิ์ โดยมีพระรัตนตรัยเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เรื่องราวของพระพุทธเจ้า สาวก ชาดก และศาสนิกชนตัวอย่างเป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิตที่ดี เช่น ความขยัน กตัญญู เมตตา และการให้อภัย พุทธศาสนิกชนควรปฏิบัติตนตามหลักธรรมและร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสุข ความสงบในตนเอง และสังคมส่วนรวม

๕. จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ

๕.๑ ปฏิบัติตนตามหลักเบญจศีลทำความดีตามหลักเบญจธรรม สังคหวัตถุ ๔ และแสดงความกตัญญูตอพอแม่และบุคคลอื่นในครอบครัวอย่างเหมาะสม

๕.๒ ดำเนินชีวิตด้วยจิตบริสุทธิ์ตามหลักพระพุทธศาสนา ด้วยการสวดมนต์แผ่เมตตาอย่างสม่ำเสมอ

๕.๓ ดำเนินชีวิตโดยนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับ โอวาท ๓ มา ประยุกตใช้ใน ชีวิตประจำวัน

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ ๑)

ขั้นนำ

๑. ครูถามคำถามนักเรียนเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์ก่อนเข้าสู่บทเรียนเรื่องพุทธประวัติ ได้แก่

๑) นักเรียนเคยไปวัดหรือไม่ ถ้าเคยไป พบอะไรบ้างในวัด

๒) กิจกรรมสำคัญในการไปวัดคืออะไร

๓) พระพุทธรูปในวัดกับพระพุทธรูปที่บ้านของนักเรียนแตกต่างกันอย่างไร

๔) นักเรียนคิดว่าพระพุทธรูปทั้งที่วัดและที่บ้านมีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนาหรือไม่ และน่าจะหมายถึงบุคคลใดในพระพุทธศาสนา

ขั้นสอน แสวงหาความรู้

๑. ครูอธิบายเชื่อมโยงความหมายของศาสดาให้นักเรียนเข้าใจ

๒. ครูให้นักเรียนรับชมวิดีโอการ์ตูนเรื่องพุทธประวัติ จาก YouTube

๓. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๑.๑ เรื่อง พุทธประวัติ เพื่อเรียงลำดับเหตุการณ์ตามพุทธประวัติของพระพุทธเจ้า

๔. ครูมอบหมายการบ้านให้นักเรียนสอบถามชื่อและประวัติของศาสดาที่ครอบครัวนับถือ โดยบันทึก เป็นข้อความหรือรูปภาพลงในใบงานเรื่องศาสนาของพวกเรา (ตอนที่ ๑)

(ชั่วโมงที่ ๒)

๕. ครูให้นักเรียนทำใบกิจกรรม เรื่อง ศาสนาของพวกเรา (ตอนที่ ๒) ตามขั้นตอน ดังนี้

๑) ครูสอบถามนักเรียนในห้องเพื่อให้นักเรียนยกมือแสดงศาสนาที่ตนนับถือ (พระพุทธศาสนา ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาอื่น ๆ)

๒) ครูสุ่มตัวแทนนักเรียนให้บอกชื่อศาสดาตามศาสนาที่ตนนับถือและเล่าเรื่องประวัติของศาสดาสั้น ๆ จากการสอบถามผู้ปกครอง โดยมีครูคอยช่วยสรุปข้อมูลและเขียนข้อความสรุปสั้น ๆ บนกระดาน

๓) ให้นักเรียนแต่ละคนบันทึกข้อมูลลงในใบงานเรื่อง ศาสนาของพวกเรา (ตอนที่ ๒)

๖. ครูให้นักเรียนวาดภาพเหตุการณ์ที่ประทับใจเกี่ยวกับศาสนาที่ตนเองนับถือลงในชิ้นงาน “เรื่องราวศาสดา” พร้อมระบายสีให้สวยงาม และระบุเหตุผลที่ทำให้นักเรียนประทับใจเหตุการณ์นั้น ลงในชิ้นงาน

๗. ให้นักเรียนนำเสนอภาพวาดของตนเองหน้าชั้นเรียน พร้อมระบุเหตุผลที่ทำให้นักเรียนประทับใจเหตุการณ์นั้นหรือข้อคิดที่ได้จากเหตุการณ์นั้น ๆ พิสูจน์ความรู้/ปฏิบัติ

ขั้นสรุป

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่องพุทธประวัติ ครูแนะนำให้นักเรียนนำข้อคิดที่ได้จากการศึกษาประวัติศาสดาของศาสนาที่ตนนับถือไปทดลอง ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

(ชั่วโมงที่ ๓)

ขั้นนำ

๑.ครูสุ่มตัวแทนนักเรียนเพื่อให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลที่นักเรียนชื่นชมและบอกเหตุผลที่นักเรียนชื่นชอบบุคคลดังกล่าว

ขั้นสอน

๑. ครูอธิบายเชื่อมโยงความหมายของแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนเข้าใจ

๒. ครูอธิบายความหมายของพุทธสาวกและชาดก ครูเกริ่นนำให้นักเรียนทราบว่านักเรียนจะได้เรียนรู้เรื่องสามเณรบัณฑิต และจะได้เรียนรู้เรื่องวัณณุปถ-ชาดกและสุวัณณสามชาดก

๓. ครูและนักเรียนดูวิดีโอเรื่อง สามเณรบัณฑิตจากยูทูบ วัณณุปถชาดกและสุวัณณสามชาดก

๔. ให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถามหลังจากเรียนรู้เรื่องพุทธสาวกและชาดก โดยมีครูเป็นผู้ช่วยสรุปคำตอบ

๑) สามเณรบัณฑิตคิดสิ่งใดได้ จนนำมาสู่ความขยันหมั่นเพียรในการบำเพ็ญเพียรภาวนา

๒) ข้อคิดที่ได้จากเรื่องสามเณรบัณฑิตคืออะไร

๓) นายกองเกวียนแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำอย่างไร

๔) ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง วัณณุปถชาดก คืออะไร

๕) สุวัณณสามทำอย่างไรหลังจากฟื้นคืนชีพ

๖) ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง สุวัณณสามชาดกคืออะไร

๕. ครูให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง พุทธสาวกและชาดก

(ชั่วโมงที่ ๔)

๖. ครูอธิบายความหมายของศาสนิกชนและศาสนิกชนตัวอย่าง พร้อมเกริ่นนำให้นักเรียนทราบว่านักเรียนจะได้เรียนรู้เรื่องพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และเจ้าพระยาสุธรรมมนตรี (หนูพร้อม)

๗. ครูให้นักเรียนชมพระบรมฉายาลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ไทย รัชกาลที่ ๙ และพระราชมารดา จากนั้นให้นักเรียนบอกเล่าความรู้สึกของตัวเองหลังจากเห็นภาพดังกล่าว และแสดงความคิดเห็นว่าบุคคลในภาพน่าจะมีคุณลักษณะอย่างไร

๘. ให้นักเรียนร่วมกันระบุข้อคิดที่ได้จากการศึกษาพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกา-ธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดช

๙. ครูให้นักเรียนทำใบกิจกรรม เรื่อง เป็นเด็กดี หนูทำได้ เลือกแบบอย่างการทำความดีที่ได้จากการศึกษาพุทธสาวก ชาดก ศาสนิกชนตัวอย่างในชั้นเรียน เพื่อนำไปทดลองปฏิบัติ

ขั้นสรุป

๑. ครูสุ่มตัวแทนนักเรียนบอกเล่าแนวทางการปฏิบัติตนจากแบบอย่างที่ดีที่นักเรียนเลือก และแลกเปลี่ยนความรู้สึกกับเพื่อนหลังจากการปฏิบัติตามแบบอย่างที่ดี พร้อมชื่นชนเป็นกำลังใจแก่กันและกัน

(ชั่วโมงที่ ๕)

ขั้นนำ

๑. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม จากนั้นแจกบัตรภาพพระรัตนตรัยให้นักเรียนกลุ่มละ ๑ ชุด เพื่อให้นักเรียนจับกลุ่มประเภทของรูปภาพที่มีลักษณะใกล้เคียงกันเข้าเป็นกลุ่มเดียวกัน

๒. ครูนำบัตรภาพพระรัตนตรัยติดบนกระดาน จากนั้นสุ่มนักเรียนจากบางกลุ่มเพื่อติดบัตรภาพพระรัตนตรัยโดยแบ่งบัตรภาพเป็นประเภท ตามที่กลุ่มขอตนเองจำแนกไว้

๓. ครูสอบถามสาเหตุการจำแนกประเภทของบัตรภาพ เช่น นักเรียนสังเกตอะไรบ้างจึงแบ่งภาพเป็นประเภทดังที่ปรากฏบนกระดาน

๔. ครูสอบถามนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ว่ามีกลุ่มใดแบ่งบัตรภาพแตกต่างจากที่เห็นบนกระดานหรือไม่ และเพราะอะไรจึงแบ่งแตกต่างกัน

๕. ครูอธิบายเกณฑ์การจัดหมวดหมู่รูปภาพเพื่อเชื่อมโยงกับองค์ประกอบของพระรัตนตรัย และเฉลยแนวทางการแบ่งบัตรภาพบนกระดาน

ขั้นสอน

๑. ครูให้นักเรียนบอกเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ จากนั้นให้นักเรียนอภิปรายเพื่อเชื่อมโยงว่าพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์เกี่ยวข้องกันอย่างไร ครูอธิบายเชื่อมโยงความรู้

๒. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างสิ่งที่ตนเองไม่ควรทำ สิ่งที่ตนเองควรทำ และสิ่งที่ตนเองมักจะทำเพื่อให้สบายใจเมื่อรู้สึกโกรธหรือไม่พอใจ

๓. ครูและนักเรียนร่วมกันศึกษาเรื่อง โอวาท ๓ เพื่อตอบคำถามในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่

- โอวาท ๓ มีความสำคัญอย่างไร

- โอวาท ๓ ประกอบด้วยอะไรบ้าง
- ตัวอย่างการปฏิบัติตนตามโอวาท ๓ แต่ละข้อ ได้แก่อะไรบ้าง

๔. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน จากนั้นให้ครูแจกชุดบัตรคำหลักธรรม โอวาท ๓ และอ่านข้อความบนบัตรคำร่วมกัน

๕. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากหนังสือเรียนเพื่อค้นหาความหมายของหลักธรรม โอวาท ๓

๖. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจำแนกบัตรคำตามหลักอวาท ๓ ครูตรวจสอบความถูกต้อง

๗. ครูให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง หลักธรรมสำคัญของพระพุทธศาสนา

(ชั่วโมงที่ ๖)

๑.ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับกิจวัตรตอนเช้าที่นักเรียนต้องปฏิบัติก่อนเข้าเรียนเพื่อเชื่อมโยงเรื่องการสวดมนต์

๒.ครูตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนอธิบายความรู้สึกของตนเองต่อการสวดมนต์ในตอนเช้าขณะเข้าแถว

๓. ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสวดมนต์แผ่เมตตาเพื่อเชื่อมโยงให้เห็นประโยชน์ของการสวดมนต์ ตามแนวคำถาม ดังนี้

- นักเรียนคิดว่า สิ่งที่ทำให้เกิดปัญหาระหว่างการสวดมนต์ มีอะไรบ้าง
- การสวดมนต์ให้ลุล่วง ควรทำอย่างไร

๔. ครูอธิบายเรื่องประโยชน์ของการสวดมนต์ และแนวทางการบริหารจิตเจริญปัญญารูปแบบต่าง ๆ ให้นักเรียนเข้าใจ

๕. ครูสุ่มตัวแทนนักเรียนบอกเล่าเหตุการณ์เกี่ยวกับตนเองที่เคยทำโดยมีสติ และไม่มีสติ

๖. ครูมอบหมายให้นักเรียนฝึกบริหารจิตและเจริญปัญญาด้วยการสวดมนต์และแผ่เมตตาเป็นประจำเป็นเวลา ๑ สัปดาห์ จากนั้นให้นักเรียนระบุปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการฝึกแล้วนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันในชั้นเรียน

ขั้นสรุป

๑. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าการฝึกตนเองให้มีสติผ่านการสวดมนต์แล้ว ยังสามารถทำได้ผ่านการทำกิจวัตรในชีวิตประจำวันด้วยความตั้งใจ จดจ่อ เช่น การฟังเพลงและร้องเพลงอย่างมีสติ การเล่นอย่างมีสติ การทำงานอย่างมีสติ และการฟัง อ่าน คิด ถาม เขียนอย่างมีสติ

(ชั่วโมงที่ ๗)

ขั้นนำ

๑. ครูสอบถามนักเรียนในห้องว่านักเรียนแต่ละคนนับถือศาสนาใดบ้าง พร้อมยกตัวอย่างชื่อสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาของตน ที่นักเรียนและครอบครัวไปเป็นประจำ

๒. ครูสุ่มตัวแทนนักเรียนบอกเล่าพฤติกรรมของบุคคลต่าง ๆ ที่พบในศาสนสถานทั้งสิ่งที่นักเรียนคิดว่าเหมาะสมและไม่เหมาะสม พร้อมเหตุผลประกอบ

ขั้นสอน

๑. ครูให้นักเรียนสังเกตบัตรภาพการบำเพ็ญประโยชน์ต่อวัด ประกอบด้วย การพัฒนาทำความสะอาด การบริจาคและการร่วมกิจกรรมทางศาสนา จากนั้นให้นักเรียนระบุสิ่งต่าง ๆ ที่เห็นในภาพตามแนวคำถาม ดังนี้

๑.บุคคลในภาพกำลังทำอะไร

๒.กิจกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นที่ไหน

๓.นักเรียนเคยทำกิจกรรมดังกล่าวหรือไม่

๔.หากนักเรียนสนใจร่วมกิจกรรมตามภาพ นักเรียนคิดว่าตนเองสามารถทำสิ่งใดได้บ้าง ทำได้ขนาดไหน และเพราะอะไร

๕.กิจกรรมแต่ละภาพส่งผลดีอย่างไรต่อวัดและศาสนา

๒. ครูเปิดคลิปวิดีโอการแสดงตนเป็นพุทธมามกะจากยูทูบให้นักเรียนชม เพื่อให้นักเรียนระบุขั้นตอนหรือสิ่งที่เห็นจากวิดีโอ

๓. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะที่นักเรียนเห็นในคลิปวิดีโอเป็นขั้นตอนพิธีการ อย่างไรก็ตามการแสดงตนเป็นพุทธมามกะยังมีขั้นตอนการเตรียมที่ยังไม่ได้กล่าวถึงในคลิปวิดีโอ

๔. นักเรียนร่วมกันศึกษาและจำลองสถานการณ์การปฏิญาณตนเป็นพุทธมามกะขั้นพิธีการในชั้นเรียน

(ชั่วโมงที่ ๘)

๑. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจถึงการปฏิบัติกิจกรรมอื่น ๆ ในพระพุทธศาสนา และขอบเขตการเรียนรู้เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

๒. ครูติดบัตรคำชื่อวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาบนกระดาน จากนั้นสุ่มแจกบัตรคำรายละเอียดเกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาให้นักเรียน เพื่อให้นักเรียนนำบัตรคำรายละเอียดมาติดใต้บัตรคำชื่อวันสำคัญให้สัมพันธ์กัน

๓. ครูเฉลยตำแหน่งการวางบัตรคำจากกิจกรรมในข้อ ๑ จากนั้นร่วมกันศึกษาเรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่ออธิบายเนื้อหา

๔. ครูอธิบายเชื่อมโยงเรื่องการปฏิบัติกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาและการบูชาพระรัตนตรัย เพื่อให้เห็นความสำคัญของการสวดบูชาพระรัตนตรัยให้ถูกต้อง

๔. ครูให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ขั้นสรุป

๑. ครูสุ่มตัวแทนนักเรียนบอกเล่าประสบการณ์ในการร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่สมาชิกในห้องเลือก

๒. สมาชิกในห้องร่วมกันทบทวนขั้นตอนการร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่สมาชิกในห้องเลือกและร่วมกันระบุข้อพึงระวังขณะร่วมกิจกรรม

๗. การวัดและประเมินผล

รายการวัด	วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๗.๑ ปฏิบัติตนตามหลักเบญจศีลทำความดีตามหลักเบญจธรรม สังคหวัตถุ ๔ และแสดงความ กตัญญูต่อพ่อแม่และบุคคลอื่นในครอบครัวอย่างเหมาะสม	- ตรวจใบงานเรื่อง พุทธสาวกและชาดก	- ใบงานเรื่อง พุทธสาวกและชาดก	- ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์
๗.๒ ดำเนินชีวิตด้วยจิตบริสุทธิ์ตามหลักพระพุทธศาสนา ด้วยการสวดมนต์แผ่เมตตาอย่างสม่ำเสมอ	- ตรวจใบงานเรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	- ใบงานเรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	- ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์
๗.๓ ดำเนินชีวิตโดยนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับ โอวาท ๓ มา ประยุกตใช้ใน ชีวิตประจำวัน	- ตรวจใบงานเรื่อง หลักธรรมสำคัญของพระพุทธศาสนา	- ใบงานเรื่อง หลักธรรมสำคัญของพระพุทธศาสนา	- ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์
๗.๔ พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	- แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	- คุณภาพอยู่ในระดับดี (๒) ผ่านเกณฑ์
๗.๕ คุณลักษณะอันพึงประสงค์	- สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- คุณภาพอยู่ในระดับดี (๒) ผ่านเกณฑ์
๗.๖ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	- สังเกตทักษะสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ๑. การจัดการตนเอง ๒. การคิดขั้นสูง ๔. การรวมพลังทำงานเป็นทีม ๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง	- แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	- คุณภาพอยู่ในระดับเริ่มต้น ผ่านเกณฑ์

๘. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๘.๑ สื่อการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.๑

๒. PowerPoint หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ศาสนาของเรา

๓. บัตรคำ บัตรภาพ

๔. คลิปวีดีโอ

๕. ใบงาน

๘.๒ แหล่งการเรียนรู้

๑. ห้องเรียน

๒. อินเทอร์เน็ต

๓. บริเวณโรงเรียน

๙. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

- ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามจุดประสงค์การเรียนรู้

.....

.....

.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

.....

- ด้านอื่น ๆ (ความสามารถ/ทักษะ/พฤติกรรมเด่นหรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....

.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

- แนวทางการแก้ไข

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำงานรายบุคคล แล้วขีด ✓ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	ความมีวินัย			ความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ เสียสละ			การแสดงความคิดเห็น			การรับฟังความคิดเห็น			การร่วมมือทำงานส่วนรวม			รวม ๑๕ คะแนน
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**อย่างสม่ำเสมอ** ให้ **๓** คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**บ่อยครั้ง** ให้ **๒** คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**บางครั้งหรือน้อยครั้ง** ให้ **๑** คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๔-๑๕	ดีมาก
๑๑-๑๓	ดี
๘-๑๐	พอใช้
ต่ำกว่า ๘	ปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำงานกลุ่มแล้วขีด ✓ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	มีการวางแผนร่วมกันทำงาน			มีการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก			มีการรับฟังความคิดเห็น			มีการปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางไว้			สามารถให้คำแนะนำกลุ่มอื่นได้			รวม ๑๕ คะแนน
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**อย่างสม่ำเสมอ** ให้ **๓** คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**บ่อยครั้ง** ให้ **๒** คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**บางครั้งหรือน้อยครั้ง** ให้ **๑** คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๔-๑๕	ดีมาก
๑๑-๑๓	ดี
๘-๑๐	พอใช้
ต่ำกว่า ๘	ปรับปรุง

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง :ให้ **ผู้สอน** สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๒. ซื่อสัตย์ สุจริต	๓. มีวินัย	๔. ใฝ่เรียนรู้	๕. อยู่อย่าง พอเพียง	๖. มุ่งมั่น ในการ ทำงาน	๗. รักความ เป็นไทย	๘. มีจิต สาธารณะ	รวม ๑๒ คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**อย่างสม่ำเสมอ** ให้ **๓** คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**บ่อยครั้ง** ให้ **๒** คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**บางครั้งหรือน้อยครั้ง** ให้ **๑** คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
11-12	ดีมาก
9-10	ดี
6-8	พอใช้
ต่ำกว่า 6	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ			
		๓ (ดีมาก)	๒ (ดี)	๑ (ผ่าน)	๐ (ไม่ผ่าน)
๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๑.๑ เป็นพลเมืองดีของชาติ ๑.๒ ธำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ๑.๓ ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตนตามหลักศาสนา ๑.๔ เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นประจำสม่ำเสมอ</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นส่วนใหญ่</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นบางครั้ง</u>	นักเรียนไม่มีพฤติกรรมตามตัวชี้วัดหรือมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>น้อยครั้ง</u>
๒. ซื่อสัตย์ สุจริต	๒.๑ ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งกาย วาจา ใจ ๒.๒ ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งกาย วาจา ใจ	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นประจำสม่ำเสมอ</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นส่วนใหญ่</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นบางครั้ง</u>	นักเรียนไม่มีพฤติกรรมตามตัวชี้วัดหรือมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>น้อยครั้ง</u>
๓. มีวินัย	๓.๑ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นประจำสม่ำเสมอ</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นส่วนใหญ่</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นบางครั้ง</u>	นักเรียนไม่มีพฤติกรรมตามตัวชี้วัดหรือมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>น้อยครั้ง</u>
๔. ใฝ่เรียนรู้	๔.๑ ตั้งใจเรียน เพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ๔.๒ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ และ	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นประจำสม่ำเสมอ</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นส่วนใหญ่</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นบางครั้ง</u>	นักเรียนไม่มีพฤติกรรมตามตัวชี้วัดหรือมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>น้อยครั้ง</u>

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ			
		๓ (ดีมาก)	๒ (ดี)	๑ (ผ่าน)	๐ (ไม่ผ่าน)
	สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้				
๕. อยู่อย่างพอเพียง	๕.๑ ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม ๕.๒ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นประจำสม่ำเสมอ</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นส่วนใหญ่</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นบางครั้ง</u>	นักเรียนไม่มีพฤติกรรมตามตัวชี้วัดหรือมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>น้อยครั้ง</u>
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	๖.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๖.๒ ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นประจำสม่ำเสมอ</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นส่วนใหญ่</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นบางครั้ง</u>	นักเรียนไม่มีพฤติกรรมตามตัวชี้วัดหรือมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>น้อยครั้ง</u>
๗. รักความเป็นไทย	๗.๑ ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความกตัญญูกตเวที ๗.๒ เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง ๗.๓ อนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นประจำสม่ำเสมอ</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นส่วนใหญ่</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นบางครั้ง</u>	นักเรียนไม่มีพฤติกรรมตามตัวชี้วัดหรือมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>น้อยครั้ง</u>
๘. มีจิตสาธารณะ	๘.๑ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน ๘.๒ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นประจำสม่ำเสมอ</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นส่วนใหญ่</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นบางครั้ง</u>	นักเรียนไม่มีพฤติกรรมตามตัวชี้วัดหรือมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>น้อยครั้ง</u>

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญผู้เรียน

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** ใส่ตัวเลขลงในช่องระดับคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	สมรรถนะพื้นฐาน																สรุประดับคุณภาพ
		๑. การจัดการตนเอง				๒. การคิดขั้นสูง				๔. การรวมพลังทำงานเป็นทีม				๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง				
		๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การประเมินสมรรถนะพื้นฐาน

๑. การจัดการตนเอง

๑.๓ ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด

ระดับ ๑ (ริเริ่ม)	ระดับ ๒ (กำลังพัฒนา)	ระดับ ๓ (สามารถ)	ระดับ ๔ (เหนือความคาดหวัง)
ผู้เรียนสามารถบอกอารมณ์พื้นฐานบางอารมณ์ได้ แต่มักแสดงออกทางอารมณ์อย่างไม่เหมาะสม เช่น การโวยวาย การร้องไห้ หรือการแสดงความก้าวร้าวเมื่อเผชิญกับความไม่พอใจ ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้แม้จะได้รับคำแนะนำ	ผู้เรียนสามารถบอกและเรียกชื่ออารมณ์พื้นฐานของตนเองได้หลายอย่าง ทั้งทางบวกและทางลบ แต่ยังมีความยากลำบากในการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ในบางสถานการณ์ สามารถค่อย ๆ สงบลงได้เมื่อได้รับการ ช่วยเหลือจากผู้อื่น	ผู้เรียนสามารถบอกและเรียกอารมณ์ และความรู้สึกพื้นฐานของตนเองทั้ง ทางบวกและทางลบได้อย่างถูกต้อง สามารถแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมในสถานการณ์ปกติ และเริ่ม รู้จักวิธีการจัดการกับอารมณ์ของตนเองเมื่อได้รับคำแนะนำ	ผู้เรียนสามารถบอกและเรียกอารมณ์ และความรู้สึกของตนเองได้อย่าง ละเอียด รวมถึงสามารถอธิบายสาเหตุที่ ทำให้เกิดอารมณ์นั้น ๆ ได้ แสดงออก ทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมในหลากหลายสถานการณ์ และมีวิธีการ จัดการกับอารมณ์ที่ยากลำบากของ ตนเองได้อย่างเหมาะสมโดยต้องการความช่วยเหลือเพียงเล็กน้อย

๑.๓ ด้านการจัดการปัญหาและภาวะวิกฤต

ระดับ ๑ (ริเริ่ม)	ระดับ ๒ (กำลังพัฒนา)	ระดับ ๓ (สามารถ)	ระดับ ๔ (เหนือความคาดหวัง)
ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของสังคมได้บ้างเมื่อมีการกระตุ้นเตือนอย่างใกล้ชิด แต่ยังไม่สามารถบอกทางเลือก	ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของสังคมได้เป็นส่วนใหญ่ สามารถบอก ทางเลือกในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับ กิจวัตร	ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของ สังคมได้อย่างสม่ำเสมอ บอกทางเลือก และตัดสินใจเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน ของตนเอง	ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของสังคมได้อย่างสม่ำเสมอ และเป็น แบบอย่างแก่ผู้อื่น สามารถบอกทางเลือกและตัดสินใจ

ระดับ ๑ (ริเริ่ม)	ระดับ ๒ (กำลังพัฒนา)	ระดับ ๓ (สามารถ)	ระดับ ๔ (เหนือความคาดหวัง)
ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวันของตนเองได้ มักมีปฏิกิริยา ด้านลบเมื่อเผชิญกับปัญหาและต้อง พึ่งพาผู้อื่นในการแก้ไขปัญหาทั้งหมด	ประจำวันได้บ้างเมื่อได้รับการ ชี้แนะ เริ่มยอมรับปัญหาและขอความ ช่วยเหลือเมื่อจำเป็น	ได้ สามารถระบุปัญหาง่าย ๆ ในชีวิตประจำวันและเสนอแนวทางแก้ไขได้ด้วยตนเองในบางครั้ง	เกี่ยวกับกิจวัตรประจำวันได้อย่างเหมาะสม คาดการณ์ผลที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจของตนเองได้ และสามารถริเริ่มหาทางแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้ด้วยตนเองก่อนขอ ความช่วยเหลือ

๒. การคิดขั้นสูง

๒.๑ ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์

ระดับ ๑ (ริเริ่ม)	ระดับ ๒ (กำลังพัฒนา)	ระดับ ๓ (สามารถ)	ระดับ ๔ (เหนือความคาดหวัง)
ผู้เรียนสามารถสังเกตและบอก รายละเอียดของสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นใน ชีวิตประจำวันได้อย่างง่ายๆ เมื่อมีผู้ชี้แนะ เช่น บอกลักษณะของสิ่งของหรือเหตุการณ์ได้ สามารถแยกแยะ	ผู้เรียนสามารถสังเกตและบอก รายละเอียดของสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นใน ชีวิตประจำวันด้วยตนเองได้ สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ง่ายๆ ได้ และ สามารถแยกแยะประเภทของสิ่งของ	ผู้เรียนสามารถสังเกตและบอก รายละเอียดของสิ่งต่างๆ ได้อย่างครอบคลุม เปรียบเทียบความเหมือน และความแตกต่างระหว่างสิ่งต่างๆ ได้ ด้วยตนเอง สามารถจัดกลุ่มสิ่งของตาม	ผู้เรียนสามารถสังเกตและบอก รายละเอียดของสิ่งต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้ง สามารถจัดกลุ่มสิ่งของตามเกณฑ์ที่หลากหลายและซับซ้อนได้ด้วยตนเอง เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งของ

๒.๔ ด้านการแก้ปัญหา

ระดับ ๑ (ริเริ่ม)	ระดับ ๒ (กำลังพัฒนา)	ระดับ ๓ (สามารถ)	ระดับ ๔ (เหนือความคาดหวัง)
ผู้เรียนสามารถบอกปัญหาง่ายๆ ในชีวิตประจำวันได้ เมื่อมีผู้ชี้แนะ เสนอวิธีแก้ปัญหาง่ายๆ ได้อย่างน้อย ๑ วิธี และ ลงมือแก้ปัญหาตามคำแนะนำของครู	ผู้เรียนสามารถบอกปัญหาในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง เสนอวิธีแก้ปัญหาได้มากกว่า ๑ วิธี ลงมือ แก้ปัญหาด้วยตนเองโดยมีครูคอยให้ คำแนะนำ และสามารถบอกผลของการ แก้ปัญหาได้	ผู้เรียนสามารถระบุปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างชัดเจน เสนอวิธีแก้ปัญหาที่หลากหลายและมีความ เป็นไปได้ วางแผนและลงมือแก้ปัญหา ด้วยตนเอง และสามารถประเมินผลการแก้ปัญหาอย่างง่ายๆ ได้	ผู้เรียนสามารถระบุปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างชัดเจนและ ครอบคลุม วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ได้ เสนอวิธีแก้ปัญหาที่หลากหลาย สร้างสรรค์ และมีความเป็นไปได้ วางแผนและลงมือแก้ปัญหาอย่างเป็น ระบบ และสามารถประเมินผลการแก้ปัญหาและปรับปรุงวิธีการแก้ปัญหา ได้

๔. การรวมพลังทำงานเป็นทีม

๔.๒ ด้านแบ่งบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ

ระดับ ๑ (ริเริ่ม)	ระดับ ๒ (กำลังพัฒนา)	ระดับ ๓ (สามารถ)	ระดับ ๔ (เหนือความคาดหวัง)
ผู้เรียนสามารถรับบทบาทหน้าที่ที่ครูหรือเพื่อนกำหนดให้ทำงานตาม บทบาทหน้าที่เมื่อได้รับการกระตุ้นจาก ครู และยังต้องได้รับการชี้แนะให้ปฏิบัติงานจนเสร็จสมบูรณ์ ยังไม่ สามารถ	ผู้เรียนสามารถรับบทบาทหน้าที่ตามที่กลุ่มกำหนดและเริ่มแสดงความสมัครใจ ในการรับบทบาทหน้าที่บางอย่าง ทำงานตามบทบาทหน้าที่ได้ด้วยตนเอง เป็นส่วนใหญ่ โดยมีครูคอยกระตุ้น	ผู้เรียนสามารถเลือกรับบทบาทหน้าที่ ตามความสนใจและความสามารถของตนเอง ทำงานตามบทบาทหน้าที่ได้ อย่างครบถ้วนด้วยตนเอง และแสดง ความรับผิดชอบต่อผลงาน	ผู้เรียนสามารถเลือกรับบทบาทหน้าที่ได้เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง และช่วยเสนอแนะบทบาทที่เหมาะสม ให้กับเพื่อนในกลุ่ม ทำงานตามบทบาท หน้าที่ได้อย่าง

ระดับ ๑ (ริเริ่ม)	ระดับ ๒ (กำลังพัฒนา)	ระดับ ๓ (สามารถ)	ระดับ ๔ (เหนือความคาดหวัง)
แสดงความรับผิดชอบต่อ ผลงานของกลุ่มได้อย่างชัดเจน	เป็น บางครั้ง และเริ่มแสดงความรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม แต่ยังไม่สม่ำเสมอ	ของกลุ่ม อย่างชัดเจน เช่น การแก้ไขผลงานเมื่อ พบข้อผิดพลาดหรือการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น	ครบถ้วนและมีคุณภาพสูง แสดงความรับผิดชอบต่อผลงานของ กลุ่มอย่างเต็มที่ และช่วยกระตุ้นให้เพื่อนในกลุ่มรับผิดชอบต่อบทบาท หน้าที่ของตนเองด้วย

๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

๕.๑ ด้านพลเมืองรู้เคารพสิทธิ

ระดับ ๑ (ริเริ่ม)	ระดับ ๒ (กำลังพัฒนา)	ระดับ ๓ (สามารถ)	ระดับ ๔ (เหนือความคาดหวัง)
นักเรียนเข้าใจผลกระทบของการกระทำ ที่ตามใจตนเองต่อผู้อื่นเมื่อได้รับการชี้แนะ	นักเรียนเริ่มแสดงพฤติกรรมเคารพสิทธิของผู้อื่นในสถานการณ์ที่คุ้นเคย	นักเรียนปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงสิทธิของ ผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอในห้องเรียน	นักเรียนแสดงบทบาทในการปกป้อง สิทธิของตนเองและผู้อื่นในสถานการณ์ ที่หลากหลาย

หน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่ ๑ เรื่อง ศาสนาของเรา

รายวิชาสังคมศึกษา **ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒**

ภาคเรียนที่ ๑ **เวลาเรียน ๘ ชั่วโมง**

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี

ทำกิจกรรมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีมารยาท บนพื้นฐานของหลักปฏิบัติในศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ยอมรับข้อตกลง กฎ กติกาที่สร้างร่วมกัน แลกเปลี่ยนความเห็นอย่างเหมาะสมมีเหตุผล ร่วมตัดสินใจในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเต็มใจเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม ด้วยความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกของครอบครัว ชั้นเรียนและโรงเรียน

๒. สมรรถนะหลัก

๑. การจัดการตนเอง

๑.๓ ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด

๑.๓.๑ นักเรียนสามารถบอกและเรียกอารมณ์ หรือความรู้สึกพื้นฐานของตนเองได้ ทั้ง ทางบวกและทางลบ

๑.๔ ด้านการจัดการปัญหาและภาวะวิกฤต

๑.๔.๑ นักเรียนเริ่มตระหนักถึงปัญหาหรือ สถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดปัญหาใน ชีวิตประจำวัน

๒. การคิดขั้นสูง

๒.๑ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

๒.๑.๑ นักเรียนสามารถตั้งคำถามหรือแสดง ความคิดเห็นจากการฟังหรืออ่านข้อมูล ได้อธิบายเหตุผลในการตัดสินใจในสถานการณ์ง่าย ๆ ได้

๒.๒ ด้านการคิดเชิงระบบ

๒.๒.๑ นักเรียนสามารถระบุองค์ประกอบ พื้นฐานของสิ่งหรือสถานการณ์ได้

๔. การรวมพลังทำงานเป็นทีม

๔.๓ ด้านความรับผิดชอบต่องานกลุ่ม

๔.๓.๑ ทำงานที ได้รับมอบหมายเสร็จสมบูรณ

๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

๕.๔ ด้านการแจ้งปัญหาและการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน

๕.๔.๑ นักเรียนเริ่มเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา อย่างง่ายในสถานการณ์ที่คุ้นเคย

๓. สมรรถนะเฉพาะ

๕. ใฝ่ความดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยดี บนหลักปฏิบัติของศาสนาที่นับถือ

๕.๑ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันอย่างมีสติ และสมาธิ

๕.๒ อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยดี บนพื้นฐานของหลักปฏิบัติในศาสนาที่ตนนับถือ โดยไม่สร้างความเดือดร้อนต่อตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม

๔. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ศาสนาเป็นส่วนสำคัญของวิถีชีวิตและเอกลักษณ์ของชาติ ช่วยหล่อหลอมความคิดและแนวทางการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ทุกคนควรปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ พร้อมทั้งเคารพความแตกต่างของผู้อื่นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข พุทธศาสนิกชนควรยึดมั่นในพระรัตนตรัย ศึกษาหลักธรรม และนำแบบอย่างที่ดีจากพุทธสาวก ชาดก และชาวพุทธตัวอย่างมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต รวมทั้งปฏิบัติตนตามมรรยาทและศาสนพิธีทางพระพุทธศาสนาอย่างเหมาะสม

๕. จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ

๑. อธิบายแนวทางการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันที่สรุปได้จากข้อคิดเกี่ยวกับประวัติ ของศาสดาที่ตนเองนับถือได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

๒. ปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้อย่างเหมาะสม

๓. ออกแบบแนวทางการปฏิบัติตนที่เหมาะสมตามข้อคิดที่ได้จากการศึกษาแบบอย่างที่ดี

๔. ฝึกปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดสติและสมาธิได้อย่างเหมาะสม

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ ๑)

ขั้นนำ

๑. ครูถามคำถามนักเรียนเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์ก่อนเข้าสู่บทเรียนเรื่องพุทธประวัติ เช่น

- นักเรียนรู้จักศาสนาใดบ้าง
- เพื่อน ๆ ในห้องเรียนของเรานับถือศาสนาอะไรบ้าง

๒. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า ในสังคมไทยหรือในประเทศไทยมีศาสนาที่หลากหลาย แต่ละคนสามารถเลือกนับถือศาสนาใดก็ได้อย่างเสรี อย่างไรก็ตามพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีอิทธิพลต่อประเทศไทยจนหล่อหลอมเป็นส่วนหนึ่งของเอกลักษณ์ของประเทศไทย

๓. ครูถามคำถามเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์ก่อนเข้าสู่บทเรียนเรื่องความสำคัญของพุทธประวัติ ได้แก่

- ยกตัวอย่างสิ่งของหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา
- ยกตัวอย่างกิจกรรม/กิจวัตรที่เกี่ยวข้องกับการนับถือพระพุทธศาสนา
- ยกตัวอย่างบุคคลที่มีความสำคัญสูงสุดต่อพระพุทธศาสนา

ขั้นสอน

๑. ครูอธิบายตัวอย่างสาเหตุที่ทำให้พระพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งที่หล่อหลอมความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย

๒. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นว่าพระพุทธศาสนากำเนิดขึ้นที่ประเทศอินเดีย เผยแผ่เข้ามาในไทยตั้งแต่สมัยก่อนสุโขทัยและยังคงอยู่ มีผู้นับถือมากมายเช่นในปัจจุบัน เนื่องจากมีแนวทางการปฏิบัติที่สามารถใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คนได้ โดยหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาถูกบันทึกไว้ในคัมภีร์พระไตรปิฎกซึ่งเป็นคัมภีร์ของศาสนา

๓. ครูติดบัตรคำเหตุการณ์พุทธประวัติบนกระดานโดยไม่เรียงลำดับ พร้อมระบุหมายเลขกำกับ ได้แก่ ประสูติ ศึกษา เกิดสมาธิแรกในพิธีแรกนาขวัญ อภิเษกสมรส พบเทวทูต ๔ และการออกผนวช

๔. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม จากนั้นมอบหมายให้นักเรียนสืบค้นและอภิปรายเพื่อเรียงลำดับเหตุการณ์พุทธประวัติให้ถูกต้อง โดยครูสามารถใช้หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

๕. ร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้รับจากการศึกษาพุทธประวัติแต่ละตอน เช่น ความขยันหมั่นเพียร การมีความมุ่งมั่น การรู้จักช่างสังเกต

(ชั่วโมงที่ ๒)

๖. ครูเปิดภาพการปฏิบัติตนและสถานที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม คริสต์ และพราหมณ์-ฮินดู ให้นักเรียนร่วมกันระบุว่าการปฏิบัติตนและสถานที่ดังกล่าวน่าจะเกี่ยวข้องกับศาสนาใด และเพราะอะไร

๗. ให้นักเรียนร่วมกันระบุสถานที่หรือบุคคลในโรงเรียนและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม คริสต์ และพราหมณ์-ฮินดู พร้อมระบุรายละเอียดอื่น ๆ เช่น สถานที่ดังกล่าวตั้งอยู่ตำแหน่งใดของชุมชน มีกิจกรรมใดเกิดขึ้นบ้าง และมีความสำคัญอย่างไรต่อผู้เข้าร่วม

๘. ครูอ่านข้อความให้นักเรียนฟัง หากข้อความที่ครูอ่านถูกต้องให้นักเรียนนั่งลง แต่หากเป็นคำตอบที่ผิดให้ยืนขึ้น จากนั้นให้ตัวแทนกลุ่มยกมือเพื่อแก้ไขข้อความให้ถูกต้อง เช่น

- ศาสนาอิสลามถือกำเนิดที่ประเทศซาอุดิอาระเบีย (แนวตอบ : ใช่)
- นบีมุฮัมมัดเป็นศาสดาของศาสนาคริสต์ (แนวตอบ : ไม่ใช่ เพราะ นบีมุฮัมมัดเป็นศาสดาของศาสนาอิสลาม)
- คัมภีร์อัลกุรอาน เป็นคำภีร์ของศาสนาอิสลาม (แนวตอบ : ใช่)
- พระเยซูเป็นพระเจ้าสูงสุดของศาสนาคริสต์ (แนวตอบ : ไม่ใช่ เพราะ พระเยซูเป็นศาสดาของศาสนาคริสต์)
- ในปัจจุบันศาสนาคริสต์มีผู้นับถือมากที่สุดในโลก (แนวตอบ : ใช่)

๙. ครูสรุปคำตอบจากแต่ละข้อคำถามที่ถูกต้องอีกครั้ง เพื่อให้นักเรียนเข้าใจบทเรียน

๑๐. ให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง ตามรอยศาสดา เพื่อระบุข้อคิดและแนวทางการปฏิบัติตนที่ได้จากการเรียนรู้เรื่องศาสดาของศาสนา

ขั้นสรุป

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย

(ชั่วโมงที่ ๓)

ขั้นนำ

๑. นักเรียนดูบัตรภาพ และร่วมกันระบุว่าจากภาพดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาอย่างไร โดยครูเชื่อมโยงคำตอบของนักเรียนเข้ากับเรื่องพระรัตนตรัยเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน

๒. ครูตั้งประเด็นคำถามว่า

- นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดจึงมีคำกล่าวว่า “พระรัตนตรัย คือ หัวใจของพระพุทธศาสนา”
- นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดชาวพุทธจึงควรมีศรัทธาต่อพระรัตนตรัย

ขั้นสอน

๑. ครูเชื่อมโยงความรู้และอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสำคัญและการแสดงความเคารพพระรัตนตรัยตามประเด็นที่กำหนด ดังนี้

- ความสำคัญของพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
- การแสดงความเคารพต่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
- การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระรัตนตรัย

๒. ครูสุ่มตัวแทนนักเรียนหรือขออาสาสมัครเพื่อเล่าสิ่งที่ตนเองเคยทำแล้วรู้สึกภาคภูมิใจ และบอกเหตุผลที่ทำให้ตนเองรู้สึกภาคภูมิใจเพื่อเชื่อมโยงเรื่องผลของการทำความดี

๓. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า การทำสิ่งที่ดี สามารถทำได้หลากหลายวิธี เช่น การปฏิบัติตามคำสอบของศาสนาที่ตนนับถือ

๔. ครูอธิบายตัวอย่างการทำความดีผ่านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การปฏิบัติตามหลักโอวาท ๓ ซึ่งเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนาที่ประกอบด้วย การไม่ทำความชั่วทั้งปวง การทำความดีให้ถึงพร้อม และการทำจิตใจให้ผ่องใสบริสุทธิ์

(ชั่วโมงที่ ๔)

๕. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน โดยคละให้มีทั้งนักเรียนที่มีความสามารถเก่ง ปานกลาง และอ่อนอยู่ในกลุ่มเดียวกัน จากนั้นให้สมาชิกแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาจับฉลากหัวข้อที่จะศึกษาจากประเด็นหัวข้อที่ครูกำหนด สมาชิกแต่ละกลุ่มศึกษาข้อมูลตามหัวข้อที่ได้รับ จากหนังสือเรียน ดังนี้

- กลุ่มที่ ๑ เบญจศีล-เบญจธรรม
- กลุ่มที่ ๒ หิริ-โอตตัปปะ
- กลุ่มที่ ๓ สังคหวัตถุ ๔
- กลุ่มที่ ๔ ฆราวาสธรรม ๔
- กลุ่มที่ ๕ ความกตัญญูกตเวที
- กลุ่มที่ ๖ มงคล ๓๘
- กลุ่มที่ ๗ การทำจิตใจให้ผ่องใสบริสุทธิ์

๖. ครูแจกใบงานเรื่อง โอวาท ๓ ให้กับนักเรียนรายบุคคล โดยให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลและเขียนอธิบายคำตอบลงในใบกิจกรรมว่าหลักธรรมที่กลุ่มของตนได้รับคืออะไร มีความหมายว่าอย่างไร ยกตัวอย่างการกระทำที่สอดคล้องกับหลักธรรมนั้น ๆ และวิเคราะห์ผลของการปฏิบัติตามหลักธรรมของกลุ่มตน
๗. เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและเขียนอธิบายคำตอบในหัวข้อที่กำหนดเรียบร้อยแล้ว ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาอภิปรายคำตอบของตนเองให้เพื่อนกลุ่มอื่น ๆ รับฟัง โดยเรียงลำดับตั้งแต่กลุ่มที่ ๑ ถึงกลุ่มที่ ๗
๘. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายการปฏิบัติตนตามหลักธรรมโอวาท ๓ โดยครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นว่าการปฏิบัติตนตามหลักธรรมอย่างเหมาะสม จะทำให้เราสามารถดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

(ชั่วโมงที่ ๕)

๑. ครูติดบัตรคำพุทธศาสนสุภาษิตและให้อธิบายคำแปล ให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน
๒. ครูอธิบายความหมายของพุทธศาสนสุภาษิตว่าเป็นคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เรียบเรียงเป็นข้อความสั้นๆ เพื่อใช้เป็นข้อคิดคติสอนใจ
๓. ครูเชื่อมโยงว่านักเรียนสามารถนำพุทธศาสนสุภาษิตมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้โดยแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ เช่น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง
๔. นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับคุณค่าของการปฏิบัติตนตามข้อคิดที่ได้จากพุทธศาสนสุภาษิต โดยครูตั้งคำถามว่า หากเราปฏิบัติตนตามข้อคิดที่ได้จากพุทธศาสนสุภาษิตจะเกิดผลดีอย่างไรบ้าง
๕. ครูสอบถามนักเรียนว่า นักเรียนเคยทำความดีในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง โดยสุ่มตัวแทนนักเรียนเล่าการกระทำความดีของตนที่ปฏิบัติในชีวิตประจำวันของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์
๖. ครูอธิบายเชื่อมโยงว่า การทำความดีสามารถทำได้ตลอดเวลา แม้จะเป็นการกระทำเพียงเล็กน้อย โดยนอกจากที่เราทำความดีให้เป็นนิสัยแล้ว เราควรชื่นชมการทำความดีของผู้อื่น เช่น บุคคลในครอบครัว บุคคลในโรงเรียนด้วย เพื่อเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน
๗. ครูสุ่มนักเรียนยกตัวอย่างเกี่ยวกับการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัว และบุคคลในโรงเรียน
๘. นักเรียนทำใบงานเรื่อง การกระทำความดี ให้แต่ละกลุ่มทำและผลัดกันออกมานำเสนอ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียน

ขั้นสรุป

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการทำความดีของคนในสังคม โดยครูชี้ให้เห็นว่าการทำความดีอยู่เสมอจะส่งผลดีต่อตนเองและผู้อื่น เช่น เมื่อกระทำความดีสม่ำเสมอจะกลายเป็นลักษณะนิสัยที่ดี ทำให้ตนเองและผู้อื่นเกิดความสุขและความภาคภูมิใจ เราจึงควรชื่นชมการทำความดีของผู้อื่น เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตให้แก่กัน

(ชั่วโมงที่ ๖)

ขั้นนำ

๑. ครูสุ่มตัวแทนนักเรียนเพื่อให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลที่นักเรียนชื่นชมเนื่องจากเป็นผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียร พร้อมบอกเล่าสถานการณ์ที่ทำให้นักเรียนประทับใจ

๒. ครูอธิบายความหมายของแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนเข้าใจ เชื่อมโยงกับพุทธสาวก ชาดกและศาสนิกชนตัวอย่าง

ขั้นสอน

๑. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน ๕ กลุ่ม เพื่อศึกษาความรู้ ดังนี้

- กลุ่มที่ ๑ สามเณรราหุล
- กลุ่มที่ ๒ วรุณชาดก
- กลุ่มที่ ๓ วานรินทชาดก
- กลุ่มที่ ๔ สมเด็จพระญาณสังวร (สุก ไก่เถื่อน)
- กลุ่มที่ ๕ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน)

๒. แต่ละกลุ่มศึกษาความรู้ตามหัวข้อที่กำหนด ร่วมกันสรุปเนื้อหาสำคัญและข้อคิด

๓. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอเรื่องราวให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน

๔. ให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถามหลังจากเรียนรู้ในใบงานเรื่องแบบอย่างที่ดี

ขั้นสรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรีปข้อคิดที่ได้จากการศึกษาพุทธสาวก ชาดกและศาสนิกชนตัวอย่าง

(ชั่วโมงที่ ๗)

ขั้นนำ

๑. ครูนำบัตรภาพการปฏิบัติตนตามมรรยาทชาวพุทธให้นักเรียนดู และร่วมกันระบุว่าเป็นการปฏิบัติตนตามมรรยาทในด้านใด

๑. ครูให้นักเรียนดูคลิปวิดีโอการเข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และร่วมกันตอบคำถามต่อไปนี้

- เรื่องที่ดูหรือภาพดังกล่าวเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับอะไร
- บุคคลในคลิปวิดีโอมีการกระทำที่เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- กิจกรรมดังกล่าวมีความสำคัญอย่างไร

ขั้นสอน

๑. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าชาวพุทธย่อมมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ซึ่งมีขั้นตอนต่าง ๆ ที่นักเรียนควรปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสม เช่น การพนมมือ การไหว้ การกราบ การนั่ง การยืน การเดิน

๒. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า การเข้าร่วมศาสพิธี มีแนวทางและขั้นตอนที่ควรปฏิบัติให้ถูกต้อง เช่น การบูชาพระรัตนตรัยและการทำบุญตักบาตร

๓. ครูให้นักเรียนดูคลิปวิดีโอแสดงขั้นตอนการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์และสาธิตระเบียบพิธีการบูชาพระรัตนตรัยและการทำบุญตักบาตรให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง

๔. นักเรียนร่วมกันฝึกปฏิบัติการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ และฝึกปฏิบัติตามแบบเกี่ยวกับระเบียบพิธีการบูชาพระรัตนตรัยและการทำบุญตักบาตร

๕. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า นอกจากการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์แล้ว ยังมีการปฏิบัติตามมรรยาทชาวพุทธอื่น ๆ ที่นักเรียนควรปฏิบัติให้เหมาะสม เช่น การนั่ง การยืน และการเดินเมื่ออยู่ต่อหน้าพระสงฆ์ที่ต้องทำด้วยความสุภาพ เพื่อแสดงความเคารพต่อพระสงฆ์ผู้เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า มีหน้าที่ศึกษาและเผยแผ่หลักธรรมของพระพุทธเจ้าให้ศาสนิกชนปฏิบัติ

๖. ครูให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ที่บ้านและมาทดสอบในคาบเรียนต่อไป

(ชั่วโมงที่ ๘)

๗. ครูทบทวนการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ และการปฏิบัติตามแบบเกี่ยวกับระเบียบพิธีการบูชาพระรัตนตรัยและการทำบุญตักบาตร

๘. ครูจัดกลุ่มนักเรียนทดสอบการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์และฝึกปฏิบัติตามแบบเกี่ยวกับระเบียบพิธีการบูชาพระรัตนตรัยและการทำบุญตักบาตร

๙. ครูตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้คำแนะนำ

๑๐. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจการเข้าร่วมพิธีทางศาสนา เป้าหมายของการสวดมนต์เพื่อการฝึกสติและสมาธิ โดยอธิบายตามแนวทาง เช่น ขณะสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย เราควรจดจ่อกับการกล่าวบทสวด ระลึกหรือคิดถึงสิ่งที่กำลังทำอยู่คือการสวดมนต์ เพื่อให้ใจตั้งมั่นอยู่กับการสวดมนต์ จึงสามารถสวดมนต์ได้อย่างถูกต้อง

๑๑. ร่วมกันฝึกสวดมนต์ไหว้พระและแผ่เมตตา โดยครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจเพิ่มเติมว่า การสวดมนต์เป็นหนึ่งในแนวทางที่ช่วยให้เกิดสติและสมาธิจากการมีความจดจ่อและตั้งมั่นในสิ่งที่ปฏิบัติ โดยเรามักจะกล่าวบทแผ่เมตตาหลังจากสวดมนต์ เพื่อให้จิตสงบนิ่งและเป็นหนึ่งในการฝึกการมีเมตตานึกถึงผู้อื่น

๑๒. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการฝึกสติเพื่อเชื่อมโยงเรื่องการเคลื่อนไหวอย่างมีสติ เช่น การฝึกสติสามารถทำได้หลายวิธี รวมถึงการมีสติระลึกถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ทำในชีวิตประจำวัน เช่น การยืน การเดิน การนั่ง และการนอน

๑๓. ครูสาธิตวิธีการฝึกสติในการยืน การเดิน การนั่ง และการนอน ให้นักเรียนปฏิบัติตาม

๑๔. ครูสุ่มนักเรียนออกมาปฏิบัติเป็นแบบอย่าง และให้เพื่อนในชั้นเรียนปฏิบัติตาม

๑๕. นักเรียนประเมินการมีสมาธิของตนเองในใบกิจกรรมการฝึกสติและสมาธิ ว่าในวันนี้ เช่น “หากให้คะแนนตัวเอง จาก ๑ จนถึง ๕ คะแนน นักเรียนคิดว่าวันนี้มีสมาธิในการ ฟัง/อ่าน/คิด/ถาม/เขียน กี่คะแนน เพราะอะไร”

ขั้นสรุป

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงประโยชน์ของการมีสติและสมาธิ จากการฝึกให้มีสมาธิในการทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน

๒. ครูแนะนำให้นักเรียนแต่ละคนฝึกสติและสมาธิเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ

๗. การวัดและประเมินผล

รายการวัด	วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๗.๑ อธิบายแนวทางการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันที่สรุปได้จากข้อคิดเกี่ยวกับประวัติ ของศาสดาที่ตนเองนับถือได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	- ตรวจใบงานเรื่อง ตามรอยศาสดา	- ใบงานเรื่อง ตามรอยศาสดา	- ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์
๗.๒ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้อย่างเหมาะสม	- ตรวจใบงานเรื่อง โอวาท ๓	- ใบงานเรื่อง ตามรอยศาสดา	- ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์
๗.๓ ออกแบบแนวทางการปฏิบัติตนที่เหมาะสมตามข้อคิดที่ได้จากการศึกษาแบบอย่างที่ดี	- ตรวจใบงานเรื่อง แบบอย่างที่ดี	- ใบงานเรื่องแบบอย่างที่ดี	- ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์
๗.๔ ฝึกปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดสติและสมาธิได้อย่างเหมาะสม	- ตรวจใบกิจกรรมการฝึกสติและสมาธิ	- ใบกิจกรรมการฝึกสติและสมาธิ	- ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์
๗.๕ พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	- แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	- คุณภาพอยู่ในระดับดี (๒) ผ่านเกณฑ์
๗.๖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์	- สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- คุณภาพอยู่ในระดับดี (๒) ผ่านเกณฑ์
๗.๗ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	- สังเกตทักษะสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ๑. การจัดการตนเอง	- แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	- คุณภาพอยู่ในระดับกำลังพัฒนา ผ่านเกณฑ์

รายการวัด	วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
	๒. การคิดขั้นสูง ๔. การรวมพลังทำงานเป็นทีม ๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง		

๘. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๘.๑ สื่อการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.๒

๒. PowerPoint หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ศาสนาของเรา

๓. บัตรคำ บัตรภาพ

๔. คลิปวีดีโอ

๕. ใบงาน

๘.๒ แหล่งการเรียนรู้

๑. ห้องเรียน

๒. อินเทอร์เน็ต

๓. บริเวณโรงเรียน

๙. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

- ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามจุดประสงค์การเรียนรู้

.....

.....

.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

.....

- ด้านอื่น ๆ (ความสามารถ/ทักษะ/พฤติกรรมเด่นหรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....

.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

- แนวทางการแก้ไข

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำงานรายบุคคล แล้วขีด ✓ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	ความมีวินัย			ความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ เสียสละ			การแสดงความคิดเห็น			การรับฟังความคิดเห็น			การร่วมมือทำงานส่วนรวม			รวม ๑๕ คะแนน
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**อย่างสม่ำเสมอ** ให้ **๓** คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**บ่อยครั้ง** ให้ **๒** คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**บางครั้งหรือน้อยครั้ง** ให้ **๑** คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๔-๑๕	ดีมาก
๑๑-๑๓	ดี
๘-๑๐	พอใช้
ต่ำกว่า ๘	ปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำงานกลุ่มแล้วขีด ✓ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	มีการวางแผนร่วมกันทำงาน			มีการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก			มีการรับฟังความคิดเห็น			มีการปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางไว้			สามารถให้คำแนะนำกลุ่มอื่นได้			รวม ๑๕ คะแนน
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**อย่างสม่ำเสมอ** ให้ **๓** คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**บ่อยครั้ง** ให้ **๒** คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**บางครั้งหรือน้อยครั้ง** ให้ **๑** คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๔-๑๕	ดีมาก
๑๑-๑๓	ดี
๘-๑๐	พอใช้
ต่ำกว่า ๘	ปรับปรุง

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง :ให้ **ผู้สอน** สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๒. ซื่อสัตย์ สุจริต	๓. มีวินัย	๔. ใฝ่เรียนรู้	๕. อยู่อย่าง พอเพียง	๖. มุ่งมั่น ในการ ทำงาน	๗. รักความ เป็นไทย	๘. มีจิต สาธารณะ	รวม ๑๒ คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**อย่างสม่ำเสมอ** ให้ **๓** คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**บ่อยครั้ง** ให้ **๒** คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**บางครั้งหรือน้อยครั้ง** ให้ **๑** คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
11-12	ดีมาก
9-10	ดี
6-8	พอใช้
ต่ำกว่า 6	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ			
		๓ (ดีมาก)	๒ (ดี)	๑ (ผ่าน)	๐ (ไม่ผ่าน)
๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๑.๑ เป็นพลเมืองดีของชาติ ๑.๒ ธำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ๑.๓ ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตนตามหลักศาสนา ๑.๔ เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นประจำสม่ำเสมอ</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นส่วนใหญ่</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นบางครั้ง</u>	นักเรียนไม่มีพฤติกรรมตามตัวชี้วัดหรือมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>น้อยครั้ง</u>
๒. ซื่อสัตย์ สุจริต	๒.๑ ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งกาย วาจา ใจ ๒.๒ ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งกาย วาจา ใจ	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นประจำสม่ำเสมอ</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นส่วนใหญ่</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นบางครั้ง</u>	นักเรียนไม่มีพฤติกรรมตามตัวชี้วัดหรือมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>น้อยครั้ง</u>
๓. มีวินัย	๓.๑ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นประจำสม่ำเสมอ</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นส่วนใหญ่</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นบางครั้ง</u>	นักเรียนไม่มีพฤติกรรมตามตัวชี้วัดหรือมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>น้อยครั้ง</u>
๔. ใฝ่เรียนรู้	๔.๑ ตั้งใจเรียน เพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ๔.๒ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ และ	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นประจำสม่ำเสมอ</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นส่วนใหญ่</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>เป็นบางครั้ง</u>	นักเรียนไม่มีพฤติกรรมตามตัวชี้วัดหรือมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด<u>น้อยครั้ง</u>

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ			
		๓ (ดีมาก)	๒ (ดี)	๑ (ผ่าน)	๐ (ไม่ผ่าน)
	สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้				
๕. อยู่อย่างพอเพียง	๕.๑ ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม ๕.๒ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นประจำสม่ำเสมอ</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นส่วนใหญ่</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นบางครั้ง</u>	นักเรียนไม่มีพฤติกรรมตามตัวชี้วัดหรือมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>น้อยครั้ง</u>
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	๖.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๖.๒ ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นประจำสม่ำเสมอ</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นส่วนใหญ่</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นบางครั้ง</u>	นักเรียนไม่มีพฤติกรรมตามตัวชี้วัดหรือมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>น้อยครั้ง</u>
๗. รักความเป็นไทย	๗.๑ ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความกตัญญูกตเวที ๗.๒ เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง ๗.๓ อนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นประจำสม่ำเสมอ</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นส่วนใหญ่</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นบางครั้ง</u>	นักเรียนไม่มีพฤติกรรมตามตัวชี้วัดหรือมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>น้อยครั้ง</u>
๘. มีจิตสาธารณะ	๘.๑ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน ๘.๒ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นประจำสม่ำเสมอ</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นส่วนใหญ่</u>	นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>เป็นบางครั้ง</u>	นักเรียนไม่มีพฤติกรรมตามตัวชี้วัดหรือมีพฤติกรรมปฏิบัติตามตัวชี้วัด <u>น้อยครั้ง</u>

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญผู้เรียน

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** ใส่ตัวเลขลงในช่องระดับคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	สมรรถนะพื้นฐาน																สรุประดับคุณภาพ
		๑. การจัดการตนเอง				๒. การคิดขั้นสูง				๔. การรวมพลังทำงานเป็นทีม				๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง				
		๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การประเมินสมรรถนะพื้นฐาน

๑. การจัดการตนเอง

๑.๓ ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด

ระดับ ๑ (ริเริ่ม)	ระดับ ๒ (กำลังพัฒนา)	ระดับ ๓ (สามารถ)	ระดับ ๔ (เหนือความคาดหวัง)
นักเรียนสามารถบอกและเรียกอารมณ์ หรือความรู้สึกพื้นฐานของตนเองได้ ทั้ง ทางบวกและทางลบ	นักเรียนสามารถบอกและเรียกอารมณ์ หรือความรู้สึกพื้นฐานของตนเองได้ ทั้ง ทางบวกและทางลบ	นักเรียนสามารถเลือกวิธีจัดการอารมณ์ หรือความเครียดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ด้วยตนเอง	นักเรียนสามารถอธิบายผลกระทบของ อารมณ์ต่อพฤติกรรมและเลือกวิธี จัดการที่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม

๑.๔ ด้านการจัดการปัญหาและภาวะวิกฤต

ระดับ ๑ (ริเริ่ม)	ระดับ ๒ (กำลังพัฒนา)	ระดับ ๓ (สามารถ)	ระดับ ๔ (เหนือความคาดหวัง)
นักเรียนปฏิบัติตนตามข้อตกลงของ สังคม เช่น การเข้าแถว การรอคิว และ สามารถบอกทางเลือกในกิจวัตร ประจำวัน	นักเรียนเริ่มตระหนักถึงปัญหาหรือ สถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดปัญหาใน ชีวิตประจำวัน	นักเรียนสามารถบอกทางเลือกและผล ของแต่ละทางเลือกในสถานการณ์ ง่ายๆ ได	นักเรียนสามารถเสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาหรือปรับตัวเมื่อเผชิญสถานการณ์ใหม่ๆ ได้อย่างเหมาะสม

๒. การคิดขั้นสูง

๒.๑ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ระดับ ๑ (ริเริ่ม)	ระดับ ๒ (กำลังพัฒนา)	ระดับ ๓ (สามารถ)	ระดับ ๔ (เหนือความคาดหวัง)
นักเรียนสามารถสังเกตสิ่งรอบตัว และพยายามตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่สนใจ แต่ยังไม่สามารถอธิบายเหตุผลหรือ	นักเรียนสามารถตั้งคำถามหรือแสดง ความคิดเห็นจากการฟังหรืออ่านข้อมูล ได้บ้าง อธิบายเหตุผลในการตัดสินใจในสถานการณ์	นักเรียนสามารถตั้งคำถามที่สัมพันธ์กับเรื่องที่เรียนหรือสถานการณ์ใน ชีวิตประจำวันได้ อธิบายเหตุผลของ	นักเรียนสามารถตั้งคำถามได้อย่างลึกซึ้ง วิเคราะห์เหตุผลหรือมุมมองต่าง ๆ ได้ อย่างมีระบบ ใช้ข้อมูลสนับสนุนความคิดของ

ระดับ ๑ (ริเริ่ม)	ระดับ ๒ (กำลังพัฒนา)	ระดับ ๓ (สามารถ)	ระดับ ๔ (เหนือความคาดหวัง)
แสดง ความเข้าใจได้อย่างชัดเจน	ง่าย ๆ ได้ในระดับหนึ่ง แต่ ยังขาดความชัดเจน หรือเชื่อมโยง หลักฐานไม่เพียงพอ	ตนเองได้ชัดเจน มีการใช้ข้อมูลหรือประสบการณ์มาอ้างอิงในการตัดสินใจได้เหมาะสม	ตนได้อย่างเหมาะสมและน่าเชื่อถือ พร้อมทั้งสามารถตั้งข้อโต้แย้งได้อย่างมี เหตุผล

๒.๒ ด้านการคิดเชิงระบบ

ระดับ ๑ (ริเริ่ม)	ระดับ ๒ (กำลังพัฒนา)	ระดับ ๓ (สามารถ)	ระดับ ๔ (เหนือความคาดหวัง)
นักเรียนสามารถสังเกตสิ่งรอบตัวได้ แต่ ยังไม่สามารถอธิบายองค์ประกอบหรือความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน	นักเรียนสามารถระบุองค์ประกอบ พื้นฐานของสิ่งหรือสถานการณ์ได้ และ พยายามเชื่อมโยงความสัมพันธ์บางส่วน ได้บ้าง แต่ยังไม่ครบถ้วนหรือไม่เป็นระบบ	นักเรียนสามารถอธิบายองค์ประกอบของสิ่งหรือสถานการณ์ที่กำหนดได้อย่างชัดเจน เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบได้อย่างเหมาะสม และใช้แผนภาพ แผนผัง หรือคำอธิบายเพื่อ แสดงความเข้าใจ	นักเรียนสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบของสถานการณ์ที่ซับซ้อนได้อย่างเป็นระบบ เชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลได้ชัดเจน ใช้เครื่องมือ เช่น แผนผัง หรือแบบจำลอง เพื่ออธิบาย แนวคิดอย่างสร้างสรรค์และแม่นยำ

๔. การรวมพลังทำงานเป็นทีม

๔.๓ ด้านความรับผิดชอบต่องานกลุ่ม

ระดับ ๑ (ริเริ่ม)	ระดับ ๒ (กำลังพัฒนา)	ระดับ ๓ (สามารถ)	ระดับ ๔ (เหนือความคาดหวัง)
ไม่ทำงานที ่ได้รับมอบหมายไม่ช่วยดูแลอุปกรณ์ของกลุ่ม วอกแวกง่าย ไม่มีสมาธิกับงานกลุ ่มทำงานไม่	ทำงานที ่ได้รับมอบหมายแต่ไม่เสร็จสมบูรณ์ดูแลอุปกรณ์เมื ่อถูกเตือนมี สมาธิกับงานเป็นช่วงสั ้นๆ	ทำงานที ่ได้รับมอบหมายเสร็จสมบูรณ์ ดูแลอุปกรณ์ของกลุ ่มด้วยความระมัดระวังมีสมาธิกับงา	ทำงานที ่ได้รับมอบหมายเสร็จสมบูรณ์ และมีคุณภาพดีดูแลอุปกรณ์และช่วยจัดเก็บให้เรียบร้อยมีสมาธิกับงานและ ช่วย

ระดับ ๑ (ริเริ่ม)	ระดับ ๒ (กำลังพัฒนา)	ระดับ ๓ (สามารถ)	ระดับ ๔ (เหนือความคาดหวัง)
เสร็จตามเวลาที่กำหนด	ทำงานเสร็จ ช้ากว่ากำหนดเล็กน้อย	นกลุ่มจนเสร็จ ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด	ให้เพื่อนในกลุ่มมีสมาธิด้วยทำงาน เสร็จก่อนเวลาและมีคุณภาพดี

๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

๕.๔ ด้านการแจ้งปัญหาและการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน

ระดับ ๑ (ริเริ่ม)	ระดับ ๒ (กำลังพัฒนา)	ระดับ ๓ (สามารถ)	ระดับ ๔ (เหนือความคาดหวัง)
นักเรียนแจ้งผู้เกี่ยวข้องเมื่อพบปัญหา หรือความขัดแย้งในห้องเรียนตามคำแนะนำ	นักเรียนเริ่มเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาอย่างง่ายในสถานการณ์ที่คุ้นเคย	นักเรียนสามารถหาทางออกร่วมกับ เพื่อนหรือครูในการแก้ไขปัญหาใน ห้องเรียนอย่างมีเหตุผล	นักเรียนแสดงบทบาทนำในการ ช่วยเหลือผู้อื่นแก้ไขปัญหาหรือความ ขัดแย้งในกลุ่ม

หน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่ ๑ เรื่อง ศาสนาของเรา

รายวิชา สังคมศึกษา **ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓**

ภาคเรียนที่ ๑ **เวลาเรียน ๘ ชั่วโมง**

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี

ทำกิจกรรมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีมารยาท บนพื้นฐานของหลักปฏิบัติในศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ ยอมรับข้อตกลง กฎ กติกาที่สร้างร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสมเหตุสมผล ร่วมตัดสินใจในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ เต็มใจเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมด้วยความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกของโรงเรียน

๒.สมรรถนะหลัก

ข้อที่ ๑ การจัดการตนเอง

๑.๒ การมีเป้าหมายในชีวิต

๑.๒.๑ สามารถควบคุมตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ภายใต้การติดตามของผู้อื่นบ้าง

๑.๔ การจัดการปัญหาและภาวะวิกฤต

๑.๔.๑ สามารถรับรู้ได้ถึงสถานการณ์ที่เป็นปัญหาหรือก่อให้เกิดปัญหา

ข้อที่ ๒ การคิดขั้นสูง

๒.๒ การคิดเชิงระบบ

๒.๒.๑ ระบุปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เห็นได้อย่างชัดเจนในสถานการณ์ที่ไม่ซับซ้อน โดยสามารถระบุความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เห็นได้ชัดเจน และสามารถบอกผลของสถานการณ์ตามข้อเท็จจริงที่มี

๒.๓ การคิดสร้างสรรค์

๒.๓.๑ ทำผลงานที่เป็นชิ้นหรือวิธีการเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างง่ายและไม่ซับซ้อน

๒.๔ การคิดแก้ปัญหา

๒.๔.๑ ตั้งคำถามเพื่อระบุปัญหาอย่างง่ายในชุมชนหรือท้องถิ่นได้ ออกแบบวิธีการแก้ไขปัญหา เสนอทางเลือกแก้ไขปัญหาพร้อมทั้งระบุข้อดีและข้อเสีย

ข้อที่ ๔ การรวมพลังทำงานเป็นทีม

๔.๑ การเป็นสมาชิกทีมที่ดี และมีภาวะผู้นำ

๔.๑.๑ ทำงาน รับผิดชอบตามหน้าที่ และบทบาทที่ได้รับมอบหมาย

๔.๓ การสร้างความสัมพันธ์และจัดการความขัดแย้ง

๔.๓.๑ รับรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น แสดงพฤติกรรมเชิงบวกเมื่อเกิดความขัดแย้งอย่างเหมาะสมตามคำแนะนำ

ข้อที่ ๕ การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

๕.๒ พลเมืองรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่

๕.๒.๑ รับผิดชอบและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ตนเองในฐานะสมาชิกของครอบครัว ชั้นเรียน และโรงเรียน เคารพต่อสถาบันหลักของชาติ

๕.๓ พลเมืองมีส่วนร่วมอย่างมีวิจารณญาณ

๕.๓.๑ ติดตามข้อมูลข่าวสารและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง ครอบครัว เพื่อนร่วมชั้นเรียน และโรงเรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนร่วมต่าง ๆ ในระดับชั้นเรียนหรือโรงเรียนที่เหมาะสมตามวัย

๕.๔ พลเมืองผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง

๕.๔.๑ หาทางออกร่วมกันกับเพื่อนและครู ในการแก้ไขปัญหาหรือความขัดแย้งในชั้นเรียนอย่างมีเหตุผล

๓.สมรรถนะเฉพาะ

ข้อที่ ๕.๑ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันอย่างมีสติ และสมาธิ

ข้อที่ ๕.๒ อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยดี บนพื้นฐานของหลักปฏิบัติในศาสนาที่ตนนับถือ โดยไม่สร้างความเดือดร้อนต่อตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม

๔.สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานสำคัญของสังคมและวัฒนธรรมไทย ช่วยหล่อหลอมวิถีชีวิต คุณธรรม และการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข การศึกษาพุทธประวัติ พระธรรมคำสอน และพระไตรปิฎก ทำให้เข้าใจคุณค่าและสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อศาสนา ศาสนบุคคล และศาสนพิธี รวมถึงการฝึกสติ สมาธิ และการยึดแบบอย่างจากพุทธสาวกและชาดกจะช่วยพัฒนาตนเองให้เป็นคนดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

๕. จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ

๑. ปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ

๒. ปฏิบัติตนเป็นคนกตัญญูกตเวทีต่อบิดา มารดา ครู อาจารย์ และโรงเรียน ละอาย และเกรงกลัวต่อการทำชั่ว ใฝ่ในการทำความดี ใช้วาจาสุภาพเหมาะสม ตามหลักธรรมและศาสนพิธีที่ตนนับถือ

๓. วิเคราะห์และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ กฎ กติกา ระเบียบ มารยาท ในโรงเรียน และสถานที่สาธารณะในฐานะที่เป็นสมาชิกที่ดี

๔. ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับข้อตกลงที่สร้างร่วมกัน และหาแนวทางแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน

จุดประสงค์เชิงสมรรถนะ	สมรรถนะหลัก	คุณลักษณะอันพึงประสงค์	หลักฐานการเรียนรู้
๑. ปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ	๑.๒.๑ ๒.๒.๑ ๒.๓.๑ ๓.๓.๓ ๕.๒.๑	๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. มุ่งมั่นในการทำงาน	ผลการนำเสนอความรู้เกี่ยวกับการศึกษาประวัติศาสนา และการปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี
๒. ปฏิบัติตนเป็นคนกตัญญูกตเวทีต่อบิดามารดา ครู อาจารย์ และโรงเรียน ละอาย และเกรงกลัวต่อการทำชั่ว ใฝ่ในการทำความดี ใช้วาจาสุภาพเหมาะสมตามหลักธรรมที่ตนนับถือ	๒.๒.๑ ๓.๓.๓ ๔.๑.๑ ๔.๓.๑	๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. มุ่งมั่นในการทำงาน	ผลของการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ตนเองนับถือจนเป็นนิสัย บันทึกสิ่งที่ทำได้ดี และสิ่งที่ควรปรับปรุง
๓. วิเคราะห์และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ กฎกติกา ระเบียบ มารยาทในโรงเรียน และสถานที่สาธารณะในฐานะที่เป็นสมาชิกที่ดี	๔.๑.๑ ๕.๒.๑ ๕.๓.๑	๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. มุ่งมั่นในการทำงาน	ผลของการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ และมีมารยาท
๔. ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับข้อตกลงที่สร้างร่วมกัน และหาแนวทางแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน	๑.๒.๑ ๑.๔.๑ ๒.๓.๑ ๒.๔.๑ ๓.๓.๓ ๔.๓.๑ ๕.๓.๑ ๕.๔.๑	๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. มุ่งมั่นในการทำงาน	ทำกิจกรรมกลุ่ม หรือการทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน

๖. กิจกรรมเชิงรุกตามฐานสมรรถนะ (ออกแบบกิจกรรมแบบตามจุดประสงค์ของสมรรถนะ)

ขั้นที่ ๑ การเรียนรู้ K S A จนปฏิบัติได้

งานการเรียนรู้ที่ ๑ ปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ (๒ ชั่วโมง)

(ชั่วโมงที่ ๑)

๑. นักเรียนสังเกตภาพเกี่ยวกับพุทธศาสนา ศาสนาคริสต์ อิสลาม พราหมณ์-ฮินดู

๒. ร่วมกันเรียงลำดับการเกิดก่อน-หลังของแต่ละศาสนา

๓. ครูอธิบายเชื่อมโยงความรู้ของศาสนาแต่ละศาสนา โดยผ่านสื่อมัลติมีเดีย พร้อมทั้งสอบถามนักเรียนว่า

- ศาสนาแต่ละศาสนามีถิ่นกำเนิดที่มาอย่างไร
- ศาสนาแต่ละศาสนามีความเชื่อมโยงกันอย่างไรบ้าง

๔. ครูกำหนดประเด็นให้นักเรียนได้ศึกษา โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน โดยมีหัวข้อที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

- พระพุทธศาสนา
- ศาสนาคริสต์
- ศาสนาอิสลาม
- ศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู

๕. สมาชิกในแต่ละกลุ่มนำข้อมูลความรู้ที่ได้จากการศึกษามาแลกเปลี่ยนภายในกลุ่ม แล้วสรุปเป็นองค์ความรู้ของกลุ่ม

๖. ครูให้ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอความรู้ที่ได้จากการศึกษาหน้าชั้นเรียน

๗. ครูตรวจสอบความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะ

(ชั่วโมงที่ ๒)

๑. ครูเปิดภาพเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ เช่น ภาพการตักบาตร ภาพเวียนเทียน ภาพการประกอบศาสนพิธีของศาสนาอื่น ๆ ที่ตนนับถือ ภาพเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานทางวัฒนธรรมไทยอันเกิดจากศาสนา

๒. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของภาพ

๓. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้มองเห็นถึงความสำคัญ และศาสนพิธีของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนเองนับถือ

๔. นักเรียนร่วมกันศึกษาความสำคัญ และศาสนพิธีของศาสนาผ่านสื่อมัลติมีเดีย เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่ศึกษา

๕. นักเรียนดูภาพกิจกรรมอีกครั้ง จากนั้นครูถามคำถามเชิงวิเคราะห์จากภาพศาสนพิธีที่ได้ดู

๖. ให้นักเรียนร่วมกันยกตัวอย่างผลงานการสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยที่ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนเองนับถือ จากนั้นครูบันทึกลงบนกระดาน

๗. ครูนำนักเรียนร่วมกันปฏิบัติศาสนาพิธี โดยการจัดสถานการณ์ขึ้นภายในโรงเรียน โดยมีพระสอนศีลธรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน

๘. นักเรียนร่วมกันนำเสนอความรู้เกี่ยวกับศาสนพิธีที่นักเรียนได้ปฏิบัติ และครูสอบถามนักเรียนเพิ่มเติมว่า นักเรียนเคยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติศาสนพิธีหรือกิจกรรมใดกับชุมชนหรือไม่ โดยให้นักเรียนนำรูปถ่ายติดลงในสมุด พร้อมเขียนความรู้สึกที่ได้ปฏิบัติกิจกรรม

งานการเรียนรู้ที่ ๒ ปฏิบัติตนเป็นคนกตัญญูกตเวทีต่อบิดา มารดา ครู อาจารย์ และโรงเรียน ละอาย และเกรงกลัวต่อการทำชั่ว ใฝ่ในการทำความดี ใช้วาจาสุภาพเหมาะสม ตามหลักธรรมที่ตนนับถือ (๒ ชั่วโมง)

๑. ครูให้นักเรียนดูภาพคัมภีร์ของแต่ละศาสนา เช่น พระไตรปิฎก ไบเบิล เป็นต้น

๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม ดังนี้

- ภาพหรือข้อความหรือหนังสือที่เห็นเป็นอะไร (แนวการตอบ เป็นภาพหนังสือพระไตรปิฎก ไบเบิล)
- สิ่งที่สังเกตเห็นมีความสำคัญอย่างไร (แนวการตอบ เป็นคัมภีร์ที่รวบรวมคำสั่งสอน)

๓. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า ภาพหรือข้อความหรือหนังสือที่นักเรียนเห็นนั้นเกี่ยวข้องกับคัมภีร์หรือหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ

๔. ครูกำหนดประเด็นให้นักเรียนได้ศึกษา โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน โดยมีหัวข้อที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

- หลักธรรมของพระพุทธศาสนา
- หลักธรรมของศาสนาคริสต์
- หลักธรรมของศาสนาอิสลาม
- หลักธรรมของศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู

พร้อมทั้งให้แต่ละกลุ่มบอกแนวทางในการนำปรับประยุกใช้ในชีวิตประจำวัน

๕. สมาชิกในแต่ละกลุ่มนำข้อมูลความรู้ที่ได้จากการศึกษามาแลกเปลี่ยนภายในกลุ่ม แล้วสรุปเป็นองค์ความรู้ของกลุ่ม

๖. ครูให้ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอความรู้ที่ได้จากการศึกษาหน้าชั้นเรียน

๗. นักเรียนฝึกปฏิบัติตามหลักธรรมที่ตนเองนับถือจนเป็นนิสัย บันทึกสิ่งที่ทำได้ดี และสิ่งที่ควรปรับปรุง

๘. ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย ของตนเอง แล้วนำหลักธรรมเข้ามาปรับแก้ไขพฤติกรรมของตนเอง

๙. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมที่ได้ศึกษา พร้อมทั้งแนวทางในการปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ครูแจกสมุดบันทึกความดีให้กับนักเรียน เพื่อบันทึกเรื่องรสวการทำความดีของนักเรียน

ขั้นที่ ๒ การฝึกฝนผ่านสถานการณ์หลากหลาย

งานการเรียนรู้ที่ ๓ วิเคราะห์และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ กฎ กติกา ระเบียบ มารยาท ในโรงเรียน และสถานที่สาธารณะในฐานะที่เป็นสมาชิกที่ดี (๒ ชั่วโมง)

๑. ครูนำภาพข่าวกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน มาเล่าให้นักเรียนฟัง

๒. ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม ดังนี้

- ในข่าวหรือภาพกิจกรรมนี้บุคคลใดเข้าร่วมกิจกรรมบ้าง
- บุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมมีบทบาทอย่างไร

๓. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่าในโรงเรียนและชุมชนนั้นมีบุคคลต่าง ๆ ที่มีหน้าที่สำคัญ เช่น พระสงฆ์ ครู ผู้อำนวยการ แพทย์ ตำรวจ เป็นต้น

๔. แบ่งกลุ่มนักเรียน แล้วให้ศึกษาความรู้จากเอกสารประกอบการเรียนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในโรงเรียนและชุมชนตามสถานภาพ สาขาอาชีพ และผลของการปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ที่มีต่อโรงเรียนและชุมชน

๕. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มนำข้อมูลความรู้ที่ได้จากการสืบค้นมาอภิปรายร่วมกันในประเด็นดังนี้

- บุคคลในโรงเรียนและชุมชนมีใครบ้าง
- บุคคลในโรงเรียนและชุมชนมีบทบาทหน้าที่อย่างไร
- ผลของการปฏิบัติหน้าที่ที่มีต่อโรงเรียนและชุนชนเป็นอย่างไร

๖. สุ่มตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอ และให้กลุ่มที่มีความคิดเห็นแตกต่างนำเสนอเพิ่มเติม

๗. ครูสอบถามนักเรียนว่า นักเรียนมีบทบาทหน้าที่อย่างไรต่อโรงเรียน และชุมชน

๘. กำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนได้มีโอกาสในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น โดยฝึกฝนการปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ และอย่างมีมารยาท

๙. นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการร่วมกันทำกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง แล้วบันทึกความรู้ลงในสมุด

๑๐. ครูทำการตรวจทานและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

งานการเรียนรู้ที่ ๔ ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับข้อตกลงที่สร้างร่วมกัน และหาแนวทางแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน (๒ ชั่วโมง)

๑. ครูนำภาพข่าว หรือคลิปวิดีโอเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่แสดงถึงความร่วมมือกันของบุคคลในชุมชน เช่น การปลูกป่า การป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติด

๒. นักเรียนร่วมกันตอบคำถามว่า กิจกรรมที่ปฏิบัติมีผลดีต่อชุมชนอย่างไร และถ้านักเรียนอยู่ในชุมชนดังกล่าว จะมส่วนร่วมในกิจกรรมนี้ได้อย่างไร

๓. ครูอธิบายเพื่อเชื่อมโยงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนซึ่งทำได้หลายวิธี ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาชุมชน

๔. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยสมาชิกในกลุ่มแบ่งหน้าที่กันในการสืบค้นข้อมูล ตามประเด็นต่าง ๆ ที่กำหนดให้

๕. สมาชิกทุกคนในกลุ่มผลัดกันนำความรู้ที่สืบค้นมาเล่าให้เพื่อนฟัง แล้วครูสุ่มตัวแทนกลุ่มออกมาเล่าประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

๖. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำแบบฝึกวิชาสังคมศึกษ เรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและสังคม โดยในใบกิจกรรมจะสอดแทรกปัญหา และให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันแก้ไขปัญหา

๗. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนการเข้าร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนตามความสนใจ ตามหัวข้อที่กำหนดให้ในแบบฝึกหัดวิชาสังคมศึกษา แล้วบันทึกผลการเข้าร่วมในแบบฝึกหัดวิชาสังคมศึกษา

๘. ครูประเมินผลโดยการสังเกตความเข้าใจในการตอบคำถามและการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๙. ตรวจสอบผลการทำแบบฝึกหัด และความถูกต้องของการทำกิจกรรม

ขั้นที่ ๓ การนำไปใช้ในสถานการณ์ชีวิตจริง

เข้าใจผลกระทบของการกระทำ ควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของตน ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ทำกิจกรรมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีมารยาท ใฝ่ในการทำความดีบนพื้นฐานของหลักปฏิบัติในศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ ยอมรับข้อตกลง กฎ กติกาที่สร้างร่วมกัน ร่วมตัดสินใจในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ แลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นอย่างสมเหตุสมผล

๗. การวัด และประเมินผลการเรียนรู้

๗.๑ ผลของการปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ

ศึกษาและวิเคราะห์ประวัติของศาสดา ศาสนพิธี ทำกิจกรรมและมีส่วนร่วมทางศาสนาร่วมกับบุคคลในโรงเรียนและชุมชน โดยวิธีการสื่อสาร ปฏิบัติ นำเสนอข้อมูลได้อย่างชัดเจน โดยแสดงข้อมูลที่ได้จากผลการนำเสนอความรู้เกี่ยวกับการศึกษาประวัติศาสนา และการปฏิบัติตนเป็นศาสนนิกชนที่ดีและบอกแหล่งที่มาของหลักฐานได้

แบบประเมินการนำเสนอประวัติของศาสนา และศาสนพิธีของศาสนา

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑	เนื้อหาละเอียดชัดเจน			
๒	ความถูกต้องของเนื้อหา			
๓	ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย			
๔	หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอ			
๕	วิธีการนำเสนอผลงาน			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินสมบูรณ์ชัดเจน ให้ ๓ คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินเป็นส่วนใหญ่ ให้ ๒ คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินบางส่วน ให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๒ - ๑๕	ดี
๘ - ๑๑	พอใช้
ต่ำกว่า ๘	ปรับปรุง

๗.๒ ผลของการปฏิบัติตนเป็นคนกตัญญูกตเวทีต่อบิดา มารดา ครู อาจารย์ และโรงเรียน ละอาย และเกรงกลัวต่อการทำชั่ว ใฝ่ในการทำความดี ใช้วาจาสุภาพเหมาะสม ตามหลักธรรมที่ตนนับถือ

ฝึกปฏิบัติตามหลักธรรมที่ตนเองนับถือจนเป็นนิสัย บันทึกสิ่งที่ทำได้ดี และสิ่งที่ควรปรับปรุง พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลดีผลเสียพฤติกรรมของตนเองมีความกตัญญูกตเวที ละอาย และเกรงกลัวต่อการทำชั่ว ใฝ่ในการทำความดี ใช้วาจาสุภาพเหมาะสม โดยวิธีการสื่อสาร ปฏิบัติ การนำเสนอ ได้อย่างชัดเจน โดยแสดงข้อมูลที่ได้จากการบันทึกข้อมูล การนำเสนอ พร้อมทั้งแสดง และบอกแหล่งที่มาของข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

เกณฑ์การประเมิน

(ใช้พฤติกรรมบ่งชี้ตามสมรรถนะหลัก/สมรรถนะเฉพาะ/คุณลักษณะอันพึงประสงค์มาสร้างเกณฑ์)

รายการประเมิน	๓	๒	๑
สมุดบันทึกความดี	เขียนสมุดบันทึกความดีมีรายละเอียดข้อมูลได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์และมีหลักฐานประกอบ	เขียนสมุดบันทึกความดีมีรายละเอียดข้อมูลได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์	เขียนสมุดบันทึกความดีมีรายละเอียดข้อมูลได้อย่างถูกต้องบางส่วน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๕ - ๖	ดี
๓ - ๔	พอใช้
ต่ำกว่า ๓	ปรับปรุง

แบบประเมินการนำเสนอหลักธรรมกับแนวทางการประยุกต์ใช้

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑	เนื้อหาละเอียดชัดเจน			
๒	ความถูกต้องของเนื้อหา			
๓	ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย			
๔	หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอ			
๕	วิธีการนำเสนอผลงาน			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินสมบูรณ์ชัดเจน ให้ ๓ คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินเป็นส่วนใหญ่ ให้ ๒ คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินบางส่วน ให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๒ - ๑๕	ดี
๘ - ๑๑	พอใช้
ต่ำกว่า ๘	ปรับปรุง

๗.๓ ผลของการวิเคราะห์และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ กฎ กติกา ระเบียบ มารยาท ในโรงเรียน และสถานที่สาธารณะในฐานะที่เป็นสมาชิกที่ดี

ฝึกและวิเคราะห์การปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ และมีมารยาท โดยการแสดงความเคารพ การยืน นั่ง นอน การทักทายหรือการแสดงกิริยาอาการต่าง โดยวิธีการสื่อสาร กรปฏิบัติและนำเสนอข้อมูลอย่างชัดเจน โดยแสดงข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิ บัติตนตามบทบาทหน้าที่

แบบประเมินการนำเสนอการปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑	เนื้อหาละเอียดชัดเจน			
๒	ความถูกต้องของเนื้อหา			
๓	ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย			
๔	หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอ			
๕	วิธีการนำเสนอผลงาน			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินสมบูรณ์ชัดเจน ให้ ๓ คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินเป็นส่วนใหญ่ ให้ ๒ คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินบางส่วน ให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๒ - ๑๕	ดี
๘ - ๑๑	พอใช้
ต่ำกว่า ๘	ปรับปรุง

แบบประเมินการตรวจแบบฝึกหัด

สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการ										รวม	ผลการประเมิน	
		ความถูกต้องครอบคลุมของเนื้อหา					ความตรงต่อเวลา							
		ระดับคะแนน					ระดับคะแนน							
		๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑	(เต็ม ๑๐)	ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑														
๒														
๓														
๔														
๕														
๖														
๗														
๘														
๙														
๑๐														
๑๑														
๑๒														
๑๓														

เกณฑ์การประเมิน	เกณฑ์ผ่าน ผู้ที่ได้ระดับคุณภาพ พอใช้ ขึ้นไปถือว่า ผ่าน
คะแนน ๙ – ๑๐ ระดับคุณภาพ ดีมาก คะแนน ๘ – ๗ ระดับคุณภาพ ดี คะแนน ๖ – ๕ ระดับคุณภาพ พอใช้ คะแนนต่ำกว่า ๕ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง	(ลงชื่อ)..... (.....) ผู้ประเมิน ...../...../.....

เกณฑ์คะแนนการประเมิน

ประเด็นประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				
	๕ คะแนน	๔ คะแนน	๓ คะแนน	๒ คะแนน	๑ คะแนน
ความถูกต้องครอบคลุมของเนื้อหา	เนื้อหามีความถูกต้องชัดเจนตอบคำถามได้ตรงประเด็นทุกข้อ	เนื้อหามีความถูกต้องชัดเจนตอบคำถามได้ตรงประเด็นบางข้อ	เนื้อหาไม่ถูกต้องชัดเจน ขาดใจความสำคัญบางรายการตอบคำถามไม่ตรงประเด็น	เนื้อหาไม่ถูกต้องขาดใจความสำคัญทุกรายการและตอบคำถามไม่ค่อยตรงประเด็น	เนื้อหาไม่ถูกต้องขาดใจความสำคัญทุกรายการและตอบคำถามไม่ตรงประเด็นเลย
ความตรงต่อเวลา	งานเสร็จ ผลงานถูกต้อง และส่งผลงานที่ตรงเวลาที่กำหนดทุกครั้ง	งานเสร็จ ผลงานถูกต้อง แต่ส่งงานล่าช้า	งานเสร็จ แต่ผลงานไม่ถูกต้องและส่งงานล่าช้ามาก	ผลงานไม่เรียบร้อยสมบูรณ์ส่งผลงานล่าช้ามาก	ผลงานไม่เรียบร้อยสมบูรณ์ส่งผลงานล่าช้ามากที่สุด

๗.๔ ผลของร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับข้อตกลงที่สร้างร่วมกัน และหาแนวทางแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน

ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ กติกา ทำกิจกรรมกลุ่ม การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับข้อตกลงที่สร้างร่วมกัน และหาแนวทางแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ด้วยวิธีการสื่อสาร การปฏิบัติตน ที่ทำให้เข้าใจอย่างชัดเจน โดยแสดงข้อมูลที่ได้จาก การนำเสนอเรื่องราว การทำกิจกรรม ด้วยวิธีการที่หลากหลาย พร้อมทั้งบอกข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

แบบประเมินการนำเสนอ

การทำกิจกรรมกลุ่ม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑	เนื้อหาละเอียดชัดเจน			
๒	ความถูกต้องของเนื้อหา			
๓	ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย			
๔	ประโยชน์ที่ได้จากการนำเสนอ			
๕	วิธีการนำเสนอผลงาน			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินสมบูรณ์ชัดเจน ให้ ๓ คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินเป็นส่วนใหญ่ ให้ ๒ คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินบางส่วน ให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๒ - ๑๕	ดี
๘ - ๑๑	พอใช้
ต่ำกว่า ๘	ปรับปรุง

แบบประเมินการตรวจแบบฝึกหัด

สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการ										รวม	ผลการประเมิน	
		ความถูกต้องครอบคลุมของเนื้อหา					ความตรงต่อเวลา							
		ระดับคะแนน					ระดับคะแนน							
		๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑	(เต็ม ๑๐)	ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑														
๒														
๓														
๔														
๕														
๖														
๗														
๘														
๙														
๑๐														
๑๑														
๑๒														
๑๓														
๑๔														
๑๕														

เกณฑ์การประเมิน	เกณฑ์ผ่าน ผู้ที่ได้ระดับคุณภาพ พอใช้ ขึ้นไปถือว่า ผ่าน
คะแนน ๙ – ๑๐ ระดับคุณภาพ ดีมาก	(ลงชื่อ)..... (.....)
คะแนน ๘ – ๗ ระดับคุณภาพ ดี	ผู้ประเมิน
คะแนน ๖ – ๕ ระดับคุณภาพ พอใช้	...../...../.....
คะแนนต่ำกว่า ๕ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง	

เกณฑ์คะแนนการประเมิน

ประเด็นประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				
	๕ คะแนน	๔ คะแนน	๓ คะแนน	๒ คะแนน	๑ คะแนน
ความถูกต้องครอบคลุมของเนื้อหา	เนื้อหามีความถูกต้องชัดเจนตอบคำถามได้ตรงประเด็นทุกข้อ	เนื้อหามีความถูกต้องชัดเจนตอบคำถามได้ตรงประเด็นบางข้อ	เนื้อหาไม่ถูกต้องชัดเจน ขาดใจความสำคัญบางรายการตอบคำถามไม่ตรงประเด็น	เนื้อหาไม่ถูกต้องขาดใจความสำคัญทุกรายการและตอบคำถามไม่ค่อยตรงประเด็น	เนื้อหาไม่ถูกต้องขาดใจความสำคัญทุกรายการและตอบคำถามไม่ตรงประเด็นเลย
ความตรงต่อเวลา	งานเสร็จ ผลงานถูกต้อง และส่งผลงานที่ตรงเวลาที่กำหนดทุกครั้ง	งานเสร็จ ผลงานถูกต้อง แต่ส่งงานล่าช้า	งานเสร็จ แต่ผลงานไม่ถูกต้องและส่งงานล่าช้ามาก	ผลงานไม่เรียบร้อยสมบูรณ์ส่งผลงานล่าช้ามาก	ผลงานไม่เรียบร้อยสมบูรณ์ส่งผลงานล่าช้ามากที่สุด

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง : ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียนแล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๑.๑ ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้พร้อมบอกความหมายของเพลงชาติได้			
	๑.๒ เข้าปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน			
	๑.๓ เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ปรองดอง และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน			
	๑.๔ เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาตามโอกาส			
	๑.๕ เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น			
๒. ซื่อสัตย์ สุจริต	๒.๑ ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง			
	๒.๒ ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะทำความผิด ทำตามสัญญาที่ตนให้ไว้กับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง และครู			
	๒.๓ ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง			
๓. มีวินัย รับผิดชอบ	๓.๑ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน			
๔. ใฝ่เรียนรู้	๔.๑ ตั้งใจเรียนรู้			
	๔.๒ เอาใจใส่ในการเรียน และมีความเพียรพยายามในการเรียน			
	๔.๓ เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ			
	๔.๔ ศึกษาค้นคว้า หาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี			

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
	ต่างๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม			
	๔.๕ บันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบบางสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้			
	๔.๖ แลกเปลี่ยนความรู้ ด้วยวิธีการต่างๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน			
๕. อยู่อย่างพอเพียง	๕.๑ ใช้ทรัพย์สินและสิ่งของของโรงเรียนอย่างประหยัด			
	๕.๒ ใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า			
	๕.๓ ใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออมเงิน			
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	๖.๑ มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย			
	๖.๒ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			
๗. รักความเป็นไทย	๗.๑ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย			
	๗.๒ เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทย			
๘. มีจิตสาธารณะ	๘.๑ รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน			
	๘.๒ อาสาทำงานให้ผู้อื่น			
	๘.๓ รู้จักการดูแล รักษาทรัพย์สมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียน			
	๘.๔ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	๓ คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	๒ คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๒ - ๑๕	ดี
๘ - ๑๑	พอใช้
ต่ำกว่า ๘	ปรับปรุง

๘.สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๘.๑ สื่อการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓
๒. ภาพประกอบเกี่ยวกับศาสนาต่าง ๆ เช่น พระพุทธศาสนา ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาพราหมณ์–ฮินดู
๓. คลิปวิดีโอเกี่ยวกับศาสนา ศาสนพิธี และการปฏิบัติตนของศาสนิกชนที่ดี
๔. สื่อมัลติมีเดีย PowerPoint เรื่องศาสนาและหลักธรรมทางศาสนา
๕. ใบกิจกรรมและแบบฝึกหัดรายหน่วยการเรียนรู้
๖. สมุดบันทึกความดี
๗. ข่าว เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ตัวอย่างเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคม
๘. อุปกรณ์สำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม เช่น กระดาษ ปากกา สี และอุปกรณ์นำเสนอผลงาน

๘.๒ แหล่งการเรียนรู้

๑. ห้องสมุดโรงเรียน
๒. ห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน
๓. วัด ศาสนสถาน หรือสถานที่ประกอบศาสนพิธีในชุมชน
๔. ชุมชนและบุคคลในชุมชน เช่น พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง
๕. อินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ทางการศึกษา
๖. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและกิจกรรมทางศาสนาในชุมชน
๗. สื่อออนไลน์ด้านศาสนา คุณธรรม และหน้าที่พลเมืองที่เหมาะสมกับวัยเรียน

๙. บันทึกหลังสอน	
ความรู้ (K)	....
ทักษะ (S)	....
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)	....
สมรรถนะหลัก (C)	....
ปัญหา/อุปสรรค	....
แนวทางแก้ไข	....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)
ตำแหน่งครู

ความคิดเห็นรองผู้อำนวยการโรงเรียน รับผิดชอบโครงการห้องเรียนพิเศษ	**ความคิดเห็นของผู้อำนวยการ**
.... ลงชื่อ (นางนารีย์ หมื่นแจ่ม) รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่	.... ลงชื่อ (นายโกวิท หมื่นทา) ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ศาสนาและหลักธรรม

รายวิชา สังคมศึกษา **ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔**

ภาคเรียนที่ ๑ **เวลาเรียน ๑๖ ชั่วโมง**

ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี

๑. มีสติ สมาธิ ในการศึกษาและทำกิจวัตรประจำวัน จัดการอารมณ์และความรู้สึกของตน โดยการพัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางของศาสนา และปฏิบัติตามหลักกุศลกรรมบถ ๑๐ หรือหลักปฏิบัติตามคำสอนในศาสนาอื่นที่ตนนับถือ

๒. ใช้ปัญญาในการช่วยเหลือและแก้ปัญหาในสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัว อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข อ่อนน้อมถ่อมตน ใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงาน อยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมทางพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ และมีคุณค่าต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

๔. มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นที่ตนนับถือ

๑๐. รู้เท่าทันและจัดการอารมณ์ เวลา ความต้องการในการใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลอย่างเหมาะสม ประเมินความน่าเชื่อถือและผลกระทบจากการใช้สื่อสารสนทศ สร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศอย่างมีมารยาท เห็นอกเห็นใจ ให้เกียรติผู้อื่นและรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน

๒. สมรรถนะหลัก (ระดับ ๕)

๑. การจัดการตนเอง

๑.๓ การจัดการอารมณ์และความเครียด

๑.๓.๑ บอกวิธีควบคุม/จัดการอารมณ์ ความรู้สึก

๑.๓.๒ บอกกลวิธีในการควบคุมหรือบรรเทาความเครียด

๑.๓.๓ บรรยายขอบเขตของอารมณ์และสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุของอารมณ์และความเครียด

๑.๔ การจัดการปัญหาและภาวะวิกฤติ

๑.๔.๑ บอกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต

๑.๔.๒ สามารถสะท้อนผลของทางเลือกที่มีต่อตนเองและผู้อื่น ในมิติของประโยชน์ ความเป็นธรรม หรือผลกระทบที่เกิดขึ้น

๒. การคิดขั้นสูง

๒.๔ การคิดแก้ปัญหา

๒.๔.๑ ตั้งคำถามเพื่อระบุปัญหาที่ซับซ้อนและมีผลกระทบต่อสังคม ประเมินความสำคัญของปัญหา วิเคราะห์ และจัดลำดับของปัญหาที่สำคัญ นิยามปัญหาโดยคำนึงถึงความเหมาะสม รวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาโดยคำนึงถึงความถูกต้องออกแบบวิธีการแก้ปัญหา เสนอทางเลือกในสังคม ออกแบบวิธีการแก้ปัญหา เสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาและระบุข้อดีและข้อเสียของทางเลือกได้หลายทางเลือกที่เป็นไปได้ และมีเหตุผลและดำเนินการแก้ปัญหาได้หลายวิธี

๓. การสื่อสาร

๓.๓ การใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร

๓.๔.๒ เลือกใช้สื่ออย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อตนเองในเบื้องต้นได้

๓.๔.๓ มีมารยาทและจริยธรรมในการสื่อสาร

๓.๔.๔ กำหนดจุดประสงค์ในการสื่อสารและสามารถเลือกใช้กลวิธีการผลิตสื่อที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่ม

๔. การรวมพลังทำงานเป็นทีม

๔.๓ การสร้างความสัมพันธ์และจัดการความขัดแย้ง

๔.๓.๒ มีทักษะพื้นฐานในการแก้ไขความขัดแย้ง เช่น การสร้างความเข้าใจปัญหา ปฏิเสธการใช้ความรุนแรง มุ่งเน้นประเด็นปัญหามากกว่าตัวบุคคล ไม่มุ่งเอาชนะ

๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

๕.๔ พลเมืองเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง

๕.๔.๑ หาทางออกร่วมกันกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาความขัดแย้งหรือทบทวนกฎ ระเบียบ กติกาในชั้นเรียนอย่างมีเหตุผลโดยใช้กระบวนการปรึกษาหารือตามวิถีประชาธิปไตย

๖. การอยู่ร่วมกับธรรมชาติกับวิทยาการอย่างยั่งยืน

๖.๓ การสร้าง ใช้ และรู้เท่าทันวิทยาการ เทคโนโลยี

๖.๓.๑ สร้างเครื่องมือและอุปกรณ์เพื่อขยายความสามารถของตนตามความสนใจ และแก้ปัญหาจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๖.๓.๒ เลือกใช้เทคโนโลยี เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และใช้อย่างคุ้มค่าด้วยการนำกลับมาใช้ซ้ำ หรือลดการใช้

๖.๓.๓ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้ สื่อสาร และทำงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และประโยชน์

๔. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างสงบสุข พระรัตนตรัยและหลักธรรมในพระพุทธศาสนาช่วยส่งเสริมคุณธรรม การอยู่ร่วมกันในสังคม และการทำความดี การศึกษาพุทธสาวก ชาดก และศาสนิกชนตัวอย่างช่วยให้เกิดแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ศาสนิกชนที่ดีควรปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม หมั่นสวดมนต์ ฝึกสติ สมาธิ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาเพื่อสืบทอดและบำรุงพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ต่อไป

๕. จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ (วิเคราะห์สมรรถนะหลักที่เกี่ยวข้อง)

๑. บอกวิธีควบคุม/จัดการอารมณ์ หรือบรรยายขอบเขตของอารมณ์และสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุของอารมณ์และความเครียดของตนเอง สะท้อนผลของทางเลือกที่มีต่อตนเองและผู้อื่น โดยใช้กระบวนการไตรสิกขาพัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ

๒. ทำงานกลุ่มตั้งคำถามเพื่อระบุปัญหาที่ซับซ้อนและมีผลกระทบต่อสังคม ใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา ในสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัว อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ

๓. วิเคราะห์ และจัดลำดับของปัญหาที่สำคัญโดยใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมทางพุทธศาสนาและศาสนาที่ตนนับถือ

๔. ทำงานกลุ่มเลือกใช้สื่ออย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อตนเอง และเลือกใช้กลวิธีการผลิตสื่อที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่มตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ

๕. ทำงานกลุ่มมีทักษะพื้นฐานในการแก้ไขความขัดแย้ง หรือทบทวนกฎ ระเบียบ กติกาในชั้นเรียนอย่างมีเหตุผลโดยใช้กระบวนการปรึกษาหารือตามวิถีประชาธิปไตยตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ

๖. ทำงานกลุ่มออกแบบช่วงเวลาในการใช้สื่อหรือสารสนเทศดิจิทัล ในวิถีชีวิตประจำวัน

๗. ทำงานกลุ่มสร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับวิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

จุดประสงค์เชิงสมรรถนะ	สมรรถนะหลัก	คุณลักษณะอันพึงประสงค์	หลักฐานการเรียนรู้
๑. บอกวิธีควบคุม/จัดการอารมณ์ หรือบรรยายขอบเขตของอารมณ์และสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุของอารมณ์และความเครียดของตนเอง สะท้อนผลของทางเลือกที่มีต่อตนเองและผู้อื่นโดยใช้กระบวนการไตรสิกขาพัฒนากายวาจา ใจ ตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ	๑ ๒.๔.๑ ๓ ๕.๔.๑	๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ซื่อสัตย์สุจริต ๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. มุ่งมั่นในการทำงาน	วิธีควบคุม/จัดการอารมณ์ หรือบรรยายขอบเขตของอารมณ์และสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุของอารมณ์และความเครียดของตนเอง
๒. ทำงานกลุ่มตั้งคำถามเพื่อระบุปัญหาที่ซับซ้อนและมีผลกระทบต่อสังคม ใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา ในสังคมตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัว อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ	๑ ๒.๔.๑ ๔.๓.๒ ๖.๓.๒ ๕.๔.๑	๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. มุ่งมั่นในการทำงาน	- แผนการดำเนินงานของกลุ่ม - ผลการทำงานกลุ่มในการระบุปัญหาและผลกระทบ
๓. ทำงานกลุ่มวิเคราะห์ และจัดลำดับของปัญหาที่สำคัญโดยใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมทางพุทธศาสนาและศาสนาที่ตนนับถือ	๑ ๒.๔.๑ ๓ ๕.๔.๑	๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ซื่อสัตย์สุจริต ๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้	- ผลการวิเคราะห์ และจัดลำดับของปัญหา สาเหตุ ผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม - หลักในการสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น
๔. ทำงานกลุ่มเลือกใช้สื่ออย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อตนเอง และเลือกใช้กลวิธีการผลิตสื่อที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่มตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ	๓ ๖.๓.๒	๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. มุ่งมั่นในการทำงาน	- แผนการดำเนินงานของกลุ่ม - หลักการเลือกใช้สื่อและกลวิธีการผลิตสื่อที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่ม
๕. การทำงานกลุ่มออกแบบช่วงเวลาในการใช้สื่อหรือสารสนเทศดิจิทัล ในวิถีชีวิตประจำวันตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่	๓ ๖	๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. มุ่งมั่นในการทำงาน	- หลักในการสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น

จุดประสงค์เชิงสมรรถนะ	สมรรถนะหลัก	คุณลักษณะอันพึงประสงค์	หลักฐานการเรียนรู้
ส่งผลกระทบต่อตนเอง กลุ่ม สังคม และสิ่งแวดล้อมรอบตัว		๖. มีจิตสาธารณะ	
๖. ทำงานกลุ่มสร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับวิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม	๑ ๒.๔.๑ ๓ ๔.๓.๒ ๕.๔.๑ ๖	๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖. มีจิตสาธารณะ	- แผนการดำเนินงานการสร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับวิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม - ผลงานการออกแบบสื่อวิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม - แบบประเมินการทำงาน

๖. กิจกรรมเชิงรุกตามฐานสมรรถนะ (ออกแบบกิจกรรมแบบตามจุดประสงค์ของสมรรถนะ)

ขั้นที่ ๑ การเรียนรู้

งานการเรียนรู้ที่ ๑ (ศาสนิกชนพึงรู้พึงปฏิบัติ) บอกวิธีควบคุม/จัดการอารมณ์ หรือบรรยายขอบเขตของอารมณ์และสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุของอารมณ์และความเครียดของตนเอง สะท้อนผลของทางเลือกที่มีต่อตนเองและผู้อื่นโดยใช้กระบวนการไตรสิกขาพัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ (จำนวน ๓ ชั่วโมง)

๑. ครูให้นักเรียนดูภาพการดำเนินชีวิตของคนไทยที่เกี่ยวข้องผูกพันกับพระพุทธศาสนาตั้งแต่เกิดจนตาย เช่น ภาพการทำบุญวันเกิด การขึ้นบ้านใหม่ การบวชนาค การแต่งงาน การบำเพ็ญกุศลศพ แล้วซักถามนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้

๑) เป็นภาพพิธีกรรมเกี่ยวกับอะไร

๒) นักเรียนเคยเข้าร่วมพิธีกรรมเหล่านี้หรือไม่ ถ้าเคยมีความรู้สึกอย่างไร

๓) ทำไมการดำเนินชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่จึงเกี่ยวข้องผูกพันกับพระพุทธศาสนา

๒. ครูอธิบายข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับศาสนากับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ หลังจากนั้นเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

๓. นักเรียนร่วมกันศึกษาความสำคัญของพระพุทธศาสนาโดยมีหัวข้อในการศึกษาดังนี้

- พระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ
- วัดเป็นศูนย์รวมการทำความดีและพัฒนาจิตใจ
- วัดเป็นสถานที่ประกอบศาสนพิธี

- วัดเป็นแหล่งทำกิจกรรมทางสังคม

๔. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน จำนวน ๔ กลุ่ม ในการศึกษาตามหัวข้อที่กำหนดให้ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิดเห็น และเจาะประเด็นสำคัญของแต่ละหัวข้อ พร้อมทั้งนำเสนอในชั่วโมงถัดไป

๕. ครูสุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า กลุ่มละ ๕-๑๐ นาที รูปแบบของการนำเสนอขึ้นอยู่กับรูปแบบของแต่ละกลุ่ม

๖. หลังจากที่แต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลเรียบร้อย ให้เพื่อนกลุ่มตรงข้ามช่วยกันประเมินการนำเสนองานตามแบบประเมินผลงาน

๗. ให้นักเรียนร่วมกันบอกวิธีควบคุม/จัดการอารมณ์ หรือบรรยายขอบเขตของอารมณ์และสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุของอารมณ์และความเครียดของตนเองโดยใช้หลักไตรสิกขากับการดำเนินชีวิตในการพัฒนากาย วาจา ใจ พร้อมทั้งการนำไปปรับประยุกต์ใช้

๘. มีการตั้งคำถามเพื่อระบุปัญหาที่เกิดขึ้น และผลกระทบต่อสังคม พร้อมทั้งประเมินความสำคัญของปัญหา วิเคราะห์ และจัดลำดับของปัญหาที่สำคัญของตนเอง

๙. ร่วมกันหาทางออกกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผลโดยใช้กระบวนการประชาธิปไตยตามหลักไตรสิกขาเข้ามาปรับประยุกต์ใช้

๑๐. นำหลักไตรสิกขา หรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือเข้ามาปรับใช้กับการดำเนินชีวิตของตนเอง โดยการฝึกปฏิบัติตน ซึ่งจะมีวิทยากร โดยเป็นพระสอนศีลธรรมประจำโรงเรียนเข้ามาให้ความรู้

งานการเรียนรู้ที่ ๒ การศึกษาสาเหตุของปัญหาและผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการกระทำของตนเองและกลุ่ม (๒ ชั่วโมง)

๑. ครูให้นักเรียนดูภาพวัด แล้วซักถามนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้

๑) ภาพนี้เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร

๒) ภาพนี้มีความสำคัญอย่างไร

๓) ทำไมการดำเนินชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่จึงเกี่ยวข้องผูกพันกับพระพุทธศาสนาและวัด

๒. ครูสรุปความรู้เพื่อเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

๓. ครูทบทวนความรู้ในเรื่องที่ผ่านมา

๔. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนาเรื่อง วัดเป็นสถานที่ประกอบศาสนพิธีและวัดเป็นแหล่งทำกิจกรรมทางสังคม

๕. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นหรือเล่าประสบการณ์การเข้าร่วมประกอบศาสนพิธีและการทำความดีของตนเองที่วัดร่วมกับคนในชุมชน

๖. จัดกลุ่มนักเรียนแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ๆ ละ เท่า ๆ กัน โดยการนำสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุของอารมณ์และความเครียดของตนเอง และกลุ่มเข้ามาศึกษา เช่น ข่าว เหตุการณ์บ้านเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งตนเอง สังคม พร้อมทั้งจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่ม

๗. แต่ละกลุ่มร่วมกันตั้งคำถามจากสถานการณ์ เพื่อระบุปัญหาที่เกิดขึ้น และผลกระทบ พร้อมทั้งประเมินความสำคัญของปัญหา วิเคราะห์ และจัดลำดับของปัญหาที่สำคัญของตนเองและกลุ่ม

๘. สร้างความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมุ่งเน้นประเด็นปัญหาในกลุ่ม เพื่อนำมาศึกษาและวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ต่าง ๆ โดยนำหลักไตรสิกขาเข้ามาปรับประยุกต์ใช้

๙. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันศึกษาการใช้เทคโนโลยี เพื่อแก้ปัญหาตามประเด็นสถานการณ์ที่แต่ละกลุ่มได้รับมอบหมาย

๑๐. สมาชิกในกลุ่มได้ ผลการทำงานกลุ่มในการระบุปัญหาและผลกระทบ

งานการเรียนรู้ที่ ๓ ทำงานกลุ่มวิเคราะห์ และจัดลำดับของปัญหาที่สำคัญโดยใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมทางพุทธศาสนาและศาสนาที่ตนนับถือ (๓ ชั่วโมง) ๑ ๒.๔.๑ ๓ ๕.๔.๑

๑. จากงานการเรียนรู้ที่ ๑ และ ๒ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำปัญหาที่ได้มาวิเคราะห์ และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาจากน้อยไปหามาก

๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกแบบวิธีการแก้ปัญหา พร้อมทั้งเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา และระบุข้อดีและข้อเสียของทางเลือกได้หลายทางเลือกที่เป็นไปได้ โดยใช้กระบวนการทางประชาธิปไตยในการระดมความคิดเห็น

๓. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันศึกษามารยาทและจริยธรรมในการสื่อสาร

๔. สมาชิกแต่ละกลุ่มได้สาเหตุ ผลกระทบ ร่วมทั้งในเรื่องของมารยาทและจริยธรรมในการสื่อสาร

งานการเรียนรู้ที่ ๔ การทำงานกลุ่มเลือกใช้สื่ออย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและเลือกใช้กลวิธีการผลิตสื่อที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่มตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ (๒ ชั่วโมง)

๑. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันศึกษาทบทวนแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยใช้กระบวนการปรึกษาหารือตามวิถีประชาธิปไตยตามตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ

๒. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันกำหนดจุดประสงค์ในการสื่อสาร การจัดทำทำสื่อสารสนเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำสื่อ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ตามแนวทางหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมอื่นตามศาสนาที่ตนนับถือ

๓. แต่ละกลุ่มร่วมกันเลือกจัดทำขั้นตอนการผลิตสื่อสารสนเทศ หรือกลวิธี ตลอดจนการศึกษาข้อมูลขั้นตอนในการผลิตเพื่อให้เกิดกระบวนการการทำงานอย่างถูกต้องและชัดเจน

ขั้นที่ ๒ การฝึกฝนผ่านสถานการณ์หลากหลาย

งานการเรียนรู้ที่ ๕ การทำงานกลุ่มออกแบบช่วงเวลาในการใช้สื่อหรือสารสนเทศดิจิทัล ในวิถีชีวิตประจำวันตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง กลุ่ม สังคม และสิ่งแวดล้อมรอบตัว พร้อมทั้งนำหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือเข้ามาปรับใช้ (๓ ชั่วโมง)

๑. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ตลอดจนสถานการณ์และผลที่เกิดขึ้นกับตนเอง สมาชิกในกลุ่มรวมถึงบุคคลรอบข้าง นำมาวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ

๒. วิเคราะห์สถานการณ์เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงช่วงเวลา ลักษณะในการใช้สื่อและการนำไปเผยแพร่ได้อย่างเหมาะสม

๓. ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ สร้าง และผลิตสื่อสารสนเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้น เพื่อคัดสรรแนวทางที่ดีมาปรับใช้กับวิถีชีวิตของตนและสมาชิกในกลุ่มในการใช้ สร้าง ผลิต สื่อสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม

งานการเรียนรู้ที่ ๖ การทำงานกลุ่มสร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับวิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมตามแนวทางหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ (๓ ชั่วโมง) ๑ ๒.๔.๑ ๓ ๔.๓.๒ ๕.๔.๑ ๖

๑. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันสร้าง และผลิตสื่อสารสนเทศตามแผนการดำเนินงานของกลุ่มที่ได้เตรียมไว้

๒. วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการสร้างและผลิตสื่อสารสนเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา

๓. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ขั้นตอน กระบวนการจัดทำสื่อสารสนเทศ

๔. นำเสนอผลงานต่อครูผู้สอน และสมาชิกในชั้นเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือตรวจสอบข้อผิดพลาดของสื่อ ก่อนนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณะ

๕. นำผลงานที่ผ่านการตรวจสอบเผยแพร่ต่อสาธารณะชนผ่านทางช่องทางออนไลน์ เช่น Facebook You tube หรือช่องทางอื่น ๆ

๖. สรุปผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งประเมินผลของการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม

ขั้นที่ ๓ การนำไปใช้ในสถานการณ์ชีวิตจริง

๑. ครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนาเรื่อง พระพุทธศาสนาในฐานะ ที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและวัดเป็นศูนย์รวมการทำความดีและพัฒนาจิตใจ ไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๒. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนาเรื่อง วัดเป็นสถานที่ประกอบ ศาสนพิธีและวัดเป็นแหล่งทำกิจกรรมทางสังคม เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

จากการเผยแพร่สื่อสารสนเทศ นักเรียน สมาชิกในกลุ่ม และสมาชิกในสังคม สามารถจัดการอารมณ์ความรู้สึกของตน มีสติ สมาธิ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน พัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ สามารถใช้ปัญญา วิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา ในสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัว อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข อ่อนน้อมถ่อมตน ใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงาน อยู่ร่วมกับผู้อื่น ส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ รู้เท่าทัน เวลา ความ

ต้องการในการใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลพร้อมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือ และผลกระทบจากการใช้สื่อสารสนเทศ

๗. การวัด และประเมินผลการเรียนรู้

๗.๑ ผลจากการศึกษาศาสนิกชนพึงรู้พึงปฏิบัติ

เขียนบรรยายวิธีการควบคุม/จัดการอารมณ์ ตามขอบเขตของอารมณ์และสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุของอารมณ์และความเครียดของตนเอง ด้วยวิธีการสื่อสาร หรือการเขียนบรรยายที่ทำให้เข้าใจชัดเจน โดยแสดงข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอ และฝึกปฏิบัติตนโดยการเจริญสติ สมาธิ โดยใช้กระบวนการไตรสิกขาหรือตามหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ

เกณฑ์การประเมิน

(ใช้พฤติกรรมบ่งชี้ตามสมรรถนะหลัก/สมรรถนะเฉพาะ/คุณลักษณะอันพึงประสงค์มาสร้างเกณฑ์)

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน		
	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
๑. การเขียนบรรยายวิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์ของตน	เขียนบรรยายวิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์ของตนได้ใจความถูกต้อง ชัดเจน ครอบคลุมทุกเหตุการณ์	เขียนบรรยายวิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์ของตนได้ใจความถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	เขียนบรรยายวิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์ของตนได้ใจความถูกต้องบางเหตุการณ์
๒. การฝึกปฏิบัติโดยการเจริญสติ สมาธิโดยใช้กระบวนการไตรสิกขาหรือตามหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ	ฝึกปฏิบัติโดยการเจริญสติ สมาธิโดยใช้กระบวนการไตรสิกขาหรือตามหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือได้ถูกต้อง และชัดเจนตามกระบวนการ	ฝึกปฏิบัติโดยการเจริญสติ สมาธิโดยใช้กระบวนการไตรสิกขาหรือตามหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือได้ถูกต้อง	ฝึกปฏิบัติโดยการเจริญสติ สมาธิโดยใช้กระบวนการไตรสิกขาหรือตามหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือได้ถูกต้องบางส่วน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๕ - ๖	ดี
๓ - ๔	พอใช้
ต่ำกว่า ๓	ปรับปรุง

๗.๒ ผลจากการศึกษาสาเหตุของปัญหาและผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการกระทำของตนเองและกลุ่ม

รับรู้สาเหตุของปัญหาอันเกิดจากการกระทำของตน/หมู่คณะที่ส่งผลต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับแนวทางหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ ด้วยวิธีการสื่อสารที่ทำให้เข้าใจชัดเจน หรือการแสดงแผนผัง โดยแสดงข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่ม การตั้งคำถาม ระบุปัญหาหรือผลกระทบที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งบอกแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

เกณฑ์การประเมิน

(ใช้พฤติกรรมบ่งชี้ตามสมรรถนะหลัก/สมรรถนะเฉพาะ/คุณลักษณะอันพึงประสงค์มาสร้างเกณฑ์)

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน		
	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
แสดงแผนผังระบุที่มาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดจากการกระทำของตนเองหรือกลุ่ม พร้อมระบุแหล่งที่มาของปัญหา	แสดงแผนผังระบุที่มาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดจากการกระทำของตนเองหรือกลุ่ม พร้อมระบุแหล่งที่มาของปัญหาได้ถูกต้องชัดเจน ครอบคลุมทุกเหตุการณ์	แสดงแผนผังระบุที่มาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดจากการกระทำของตนเองหรือกลุ่ม พร้อมระบุแหล่งที่มาของปัญหาได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	แสดงแผนผังระบุที่มาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดจากการกระทำของตนเองหรือกลุ่ม พร้อมระบุแหล่งที่มาของปัญหาได้ถูกต้องบางส่วน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๕ - ๖	ดี
๓ - ๔	พอใช้
ต่ำกว่า ๓	ปรับปรุง

๗.๓ ผลจากการวิเคราะห์ และจัดลำดับของปัญหาที่สำคัญโดยใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมทางพุทธศาสนาและศาสนาที่ตนนับถือ

วิเคราะห์ และจัดลำดับปัญหาจากสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและสังคม โดยใช้หลักสันติวิธีบนพื้นฐานของหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมของศาสนาอื่นที่ตนนับถือ ด้วยวิธีการสื่อสาร และผังการวิเคราะห์การจัดลำดับปัญหา โดยแสดงข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอผลการวิเคราะห์ พร้อมทั้งบอกรายละเอียดของแหล่งที่มาได้

แบบประเมินการนำเสนอผลการวิเคราะห์ และการจัดลำดับจากสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและสังคม

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑	เนื้อหาละเอียดชัดเจน			
๒	ความถูกต้องของเนื้อหา			
๓	ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย			
๔	ประโยชน์ที่ได้จากการนำเสนอ			
๕	วิธีการนำเสนอผลงาน			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินสมบูรณ์ชัดเจน ให้ ๓ คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินเป็นส่วนใหญ่ ให้ ๒ คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินบางส่วน ให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๒ - ๑๕	ดี
๘ - ๑๑	พอใช้
ต่ำกว่า ๘	ปรับปรุง

๗.๔ ผลการศึกษาการทำงานกลุ่มเลือกใช้สื่ออย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อตนเอง และเลือกใช้กลวิธีการผลิตสื่อที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่มตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ

วิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งอย่างมีเหตุผลโดยใช้กระบวนการปรึกษาหารือตามวิถีประชาธิปไตยตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ รวมถึงแนวทางการเลือกใช้สื่อ และวิธีการผลิตสื่อ ด้วยวิธีการสื่อสาร ผลการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบแผนภาพ หรือสื่อมัลติมีเดีย โดยแสดงข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่มศึกษาวิเคราะห์ข่าวหรือเหตุการณ์เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและวิธีการเลือกใช้และผลิตสื่อ พร้อมทั้งบอกรายละเอียดของแหล่งที่มาของข้อมูล

เกณฑ์การประเมิน

(ใช้พฤติกรรมบ่งชี้ตามสมรรถนะหลัก/สมรรถนะเฉพาะ/คุณลักษณะอันพึงประสงค์มาสร้างเกณฑ์)

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน		
	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
เขียนแผนภาพหรือสื่อมัลติมีเดียแสดงวิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง	เขียนแผนภาพหรือสื่อมัลติมีเดียแสดงวิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้ถูกต้องชัดเจน ครอบคลุมทุกเหตุการณ์	เขียนแผนภาพหรือสื่อมัลติมีเดียแสดงวิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	เขียนแผนภาพหรือสื่อมัลติมีเดียแสดงวิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้ถูกต้องเป็นบ้างส่วน
เขียนแนวทางการเลือกใช้สื่อ และวิธีการผลิตสื่อ	เขียนแนวทางการเลือกใช้สื่อ และวิธีการผลิตสื่อได้ถูกต้องชัดเจน พร้อมระบุแหล่งที่มา	เขียนแนวทางการเลือกใช้สื่อ และวิธีการผลิตสื่อได้ถูกต้องชัดเจน	เขียนแนวทางการเลือกใช้สื่อ และวิธีการผลิตสื่อได้ถูกต้องบ้างส่วน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๕ - ๖	ดี
๓ - ๔	พอใช้
ต่ำกว่า ๓	ปรับปรุง

๗.๕ ผลการทำงานกลุ่มออกแบบช่วงเวลาในการใช้สื่อหรือสารสนเทศดิจิทัล ในวิถีชีวิตประจำวันตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง กลุ่ม สังคม และสิ่งแวดล้อมรอบตัว พร้อมทั้งนำหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือเข้ามาปรับใช้

การออกแบบการใช้สื่อสารสนเทศ รวมไปจนถึงกระบวนการและขั้นตอนในการจัดทำ ด้วยวิธีการออกแบบ การสื่อสาร การใช้อุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยี มีแผนการจัดทำสื่อสารสนเทศ โดยแสดงข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่ม ขั้นตอนแผนการจัดทำ เพื่อนำไปสู่สื่อสารสนเทศในการแก้ไขปัญหาตามหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ พร้อมทั้งบอกรายละเอียดของแหล่งที่มาของข้อมูล

เกณฑ์การประเมิน
(ใช้พฤติกรรมบ่งชี้ตามสมรรถนะหลัก/สมรรถนะเฉพาะ/คุณลักษณะอันพึงประสงค์มาสร้างเกณฑ์)

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน		
	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
เขียนแผนภาพหรือออกแบบขั้นตอนการจัดทำสื่อสารสนเทศในการแก้ไขปัญหาตามหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ	เขียนแผนภาพหรือออกแบบขั้นตอนการจัดทำสื่อสารสนเทศในการแก้ไขปัญหาตามหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือได้ถูกต้องชัดเจน ครอบคลุมเหตุการณ์	เขียนแผนภาพหรือออกแบบขั้นตอนการจัดทำสื่อสารสนเทศในการแก้ไขปัญหาตามหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	เขียนแผนภาพหรือออกแบบขั้นตอนการจัดทำสื่อสารสนเทศในการแก้ไขปัญหาตามหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือได้ถูกต้องบางส่วน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๕ - ๖	ดี
๓ - ๔	พอใช้
ต่ำกว่า ๓	ปรับปรุง

๗.๖ ผลของการทำงานกลุ่มเพื่อสร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับวิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

การสร้าง รวบรวม วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการสร้างและผลิตสื่อสารสนเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา รวมถึงตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ขั้นตอน กระบวนการจัดทำสื่อสารสนเทศ ด้วยวิธีการนำเสนอและจัดระบบข้อมูลจนนำไปสู่การเผยแพร่ พร้อมทั้งออกแบบประเมินการทำงานและผลสะท้อนกลับการให้คำแนะนำแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของศาสนาให้แก่สมาชิกและต่อสาธารณะชนในรู้แบบของสื่อสารสนเทศ

แบบประเมินการนำเสนอสื่อสารสนเทศ เรื่อง วิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของศาสนา

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑	เนื้อหาละเอียดชัดเจน			
๒	ความถูกต้องของเนื้อหา			
๓	ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย			
๔	ประโยชน์ที่ได้จากการนำเสนอ			
๕	วิธีการนำเสนอผลงาน			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินสมบูรณ์ชัดเจน	ให้	๓	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินเป็นส่วนใหญ่	ให้	๒	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินบางส่วน	ให้	๑	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๒ - ๑๕	ดี
๘ - ๑๑	พอใช้
ต่ำกว่า ๘	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มที่ (ชื่อกลุ่ม).....
สมาชิกในกลุ่ม

๑..... ๒.....
๓..... ๔.....
๕..... ๖.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

พฤติกรรมที่สังเกต	คะแนน			
	๔	๓	๒	๑
๑. การมีส่วนร่วมในการวางแผน				
๒. การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่				
๓. การให้ความร่วมมือในการทำงาน				
๔. การแสดงความคิดเห็น				
๕. การยอมรับความคิดเห็น				
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำ ให้ ๔ คะแนน (ดีมาก)
พฤติกรรมที่ปฏิบัติบ่อยครั้ง ให้ ๓ คะแนน (ดี)
พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ ๒ คะแนน (ปานกลาง)
พฤติกรรมที่ปฏิบัติน้อยครั้ง ให้ ๑ คะแนน (ปรับปรุง)

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง : ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียนแล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๑.๑ ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้พร้อมบอกความหมายของเพลงชาติได้			
	๑.๒ เข้าปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน			
	๑.๓ เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ปรองดอง และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน			
	๑.๔ เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาตามโอกาส			
	๑.๕ เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น			
๒. ซื่อสัตย์ สุจริต	๒.๑ ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง			
	๒.๒ ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะทำความผิด ทำตามสัญญาที่ตนให้ไว้กับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง และครู			
	๒.๓ ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง			
๓. มีวินัย รับผิดชอบ	๓.๑ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน			
๔. ใฝ่เรียนรู้	๔.๑ ตั้งใจเรียนรู้			
	๔.๒ เอาใจใส่ในการเรียน และมีความเพียรพยายามในการเรียน			
	๔.๓ เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ			
	๔.๔ ศึกษาค้นคว้า หาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี			

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
	ต่างๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม			
	๔.๕ บันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบบางสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้			
	๔.๖ แลกเปลี่ยนความรู้ ด้วยวิธีการต่างๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน			
๕. อยู่อย่างพอเพียง	๕.๑ ใช้ทรัพย์สินและสิ่งของของโรงเรียนอย่างประหยัด			
	๕.๒ ใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า			
	๕.๓ ใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออมเงิน			
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	๖.๑ มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย			
	๖.๒ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			
๗. รักความเป็นไทย	๗.๑ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย			
	๗.๒ เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทย			
๘. มีจิตสาธารณะ	๘.๑ รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน			
	๘.๒ อาสาทำงานให้ผู้อื่น			
	๘.๓ รู้จักการดูแล รักษาทรัพย์สมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียน			
	๘.๔ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	๓ คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	๒ คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๒ - ๑๕	ดี
๘ - ๑๑	พอใช้
ต่ำกว่า ๘	ปรับปรุง

๘.สื่อและแหล่งเรียนรู้

๘.๑ สื่อการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
๒. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง ศาสนาและหลักธรรม
๓. ภาพประกอบเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ศาสนพิธี และการดำเนินชีวิตตามหลักธรรม
๔. คลิปวิดีโอเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา การปฏิบัติตนของศาสนิกชน และกิจกรรมทางศาสนา
๕. ข่าว เหตุการณ์ และสถานการณ์ตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาสังคม สิ่งแวดล้อม และการใช้สื่อดิจิทัล
๖. สื่อมัลติมีเดีย PowerPoint และอินโฟกราฟิกเกี่ยวกับหลักธรรมทางศาสนา
๗. ใบกิจกรรม ใบงาน และแบบฝึกหัดรายหน่วยการเรียนรู้
๘. สมุดบันทึกกิจกรรมและแบบบันทึกการทำงานกลุ่ม
๙. อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต และอินเทอร์เน็ต
๑๐. โปรแกรมหรือแอปพลิเคชันสำหรับสร้างสื่อสารสนเทศ เช่น Canva, PowerPoint หรือโปรแกรมตัดต่อวิดีโอเบื้องต้น

๘.๒ แหล่งเรียนรู้

๑. ห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน
๒. ห้องสมุดโรงเรียน
๓. วัด ศาสนสถาน และแหล่งเรียนรู้ทางศาสนาในชุมชน
๔. พระสงฆ์ วิทยากรท้องถิ่น หรือพระสอนศีลธรรมประจำโรงเรียน
๕. ชุมชนและหน่วยงานในท้องถิ่น
๖. แหล่งเรียนรู้ออนไลน์และเว็บไซต์ทางการศึกษา
๗. สื่อสังคมออนไลน์ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ เช่น YouTube, Facebook หรือเว็บไซต์เผยแพร่ความรู้
๘. แหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์
๙. บุคคลต้นแบบในชุมชนที่ปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนา
๑๐. กิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมสาธารณประโยชน์ในชุมชน

๙. บันทึกหลังสอน	
ความรู้ (K)	....
ทักษะ (S)	....
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)	....
สมรรถนะหลัก (C)	....
ปัญหา/อุปสรรค	....
แนวทางแก้ไข	....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)
ตำแหน่งครู

ความคิดเห็นรองผู้อำนวยการโรงเรียน รับผิดชอบโครงการห้องเรียนพิเศษ	**ความคิดเห็นของผู้อำนวยการ**
.... ลงชื่อ (นางนารีย์ หมื่นแจ่ม) รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่	.... ลงชื่อ (นายโกวิท หมื่นทา) ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่

หน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่ ๑ เรื่อง ศาสนาของเรา

รายวิชา ส๑๕๑๐๑ สังคมศึกษา **ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕**

ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๙ **เวลาเรียน ๒๕ ชั่วโมง**

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ชั้นปี

๑. มีสติ สมาธิ ในการศึกษาและทำกิจวัตรประจำวัน จัดการอารมณ์และความรู้สึกของตนเองโดยการพัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ และปฏิบัติตามหลักกุศลกรรมบถ ๑๐ หรือหลักปฏิบัติตามคำสอนในศาสนาอื่นที่ตนนับถือ

๒. สามารถใช้ปัญญาในการช่วยเหลือเกื้อกูลและแก้ปัญหาในชีวิตของตนเอง หมู่คณะ และสังคม ตลอดถึงสิ่งแวดล้อมรอบตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยบนพื้นฐานของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่าต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

๒. สมรรถนะหลัก

๑. การจัดการตนเอง

๑.๓ การจัดการอารมณ์และความเครียด

๑.๓.๑ บอกระดับความรุนแรงของอารมณ์และความรู้สึกทางลบ

๑.๓.๒ สามารถสื่อสารขอความช่วยเหลือในการจัดการความเครียด

๑.๔ การจัดการปัญหาและภาวะวิกฤติ

๑.๔.๑ บอกผลกระทบของทางเลือกที่ตัดสินใจที่อาจเกิดขึ้นในแง่บวกและแง่ลบกับตนเองและผู้อื่น

๑.๔.๒ ระบุสถานการณ์ที่เพื่อนมีแรงกดดันต่อการตัดสินใจของตนเอง

๑.๔.๓ ใช้ทางเลือกและรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจ

๒. การคิดขั้นสูง

๒.๔ การคิดแก้ปัญหา

๒.๔.๑ ระบุปัญหาที่ซับซ้อนวางแผนการแก้ปัญหาด้วยการวิเคราะห์และจัดลำดับสาเหตุของปัญหาหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่หลากหลายเป็นไปได้จริงในทางปฏิบัติคาดเดาผลที่จะเกิดขึ้นจากวิธีการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นเลือกวิธีการแก้ปัญหาโยระบุข้อดี ข้อเสีย ลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง เก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินและตรวจสอบผลของการแก้ปัญหาปรับปรุงจนปัญหาได้รับการแก้ไข

๓. การสื่อสาร

๓.๓ การใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร

๓.๔.๒ ใช้สื่อที่หลากหลายขึ้น

๓.๔.๓ เข้าใจผลกระทบของสื่อที่มีต่อตนเองในระยะยาว

๓.๔.๔ กำหนดจุดประสงค์ในการสื่อสารและสามารถเลือกใช้กลวิธีการผลิตสื่อที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองได้

๔. การรวมพลังทำงานเป็นทีม

๔.๓ การสร้างความสัมพันธ์และจัดการความขัดแย้ง

๔.๓.๒ พูดหรือแสดงต่อผู้อื่นในเชิงบวก

๔.๓.๓ แก้ไขความขัดแย้งในเชิงบวกโดยใช้เหตุผล

๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

๕.๔ พลเมืองเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง

๕.๔.๑ หาทางออกร่วมกันกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในชั้นเรียนหรือโรงเรียน

๖. การอยู่ร่วมกับธรรมชาติกับวิทยาการอย่างยั่งยืน

๖.๓ การสร้าง ใช้ และรู้เท่าทันวิทยาการ เทคโนโลยี

๖.๓.๑ สร้างเครื่องมือและอุปกรณ์เพื่อขยายความสามารถของตนเองในการเล่น ทำงาน และใช้ชีวิตอย่างสะดวก และแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

๖.๓.๒ เลือกใช้เทคโนโลยี เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และใช้อย่างคุ้มค่าด้วยการนำกลับมาใช้ซ้ำ หรือลดการใช้

๓. สมรรถนะเฉพาะ

ประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นที่ตนนับถือในชีวิตประจำวันอย่างมีสติปัญญา สามารถช่วยเหลือผู้อื่นและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

๔. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พระพุทธศาสนาและศาสนาที่ตนนับถือเป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของศาสนิกชน การเรียนรู้ความสำคัญของพระพุทธศาสนา พุทธประวัติ พระไตรปิฎก พระรัตนตรัย หลักธรรม พุทธศาสนสุภาษิต พุทธสาวก ชาวพุทธตัวอย่าง ชาดก พิธีกรรมทางศาสนา มรรยาทชาวพุทธ ตลอดจนการบริหารจิตและเจริญปัญญา ช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของหลักธรรม สามารถนำไปใช้ในการพัฒนากาย วาจา ใจ มีสติ สมาธิ จัดการอารมณ์ ใช้ปัญญาแก้ปัญหา ช่วยเหลือผู้อื่น สื่อสารและทำงาน

ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน และดำรงชีวิตอย่างพอเพียง มีคุณธรรม จริยธรรม และรับผิดชอบต่อสังคม

๕. จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ

๑. อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจและเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของศาสนิกชนได้

๒. สรุปเหตุการณ์สำคัญในพุทธประวัติและเชื่อมโยงข้อคิดจากพุทธประวัติกับการดำเนินชีวิตประจำวันได้

๓. อธิบายความหมายและความสำคัญของพระไตรปิฎก พระรัตนตรัย และหลักธรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาได้

๔. วิเคราะห์สถานการณ์ในชีวิตประจำวันและเลือกใช้หลักธรรม เช่น กุศลกรรมบถ ๑๐ โอวาท ๓ ไตรสิกขา หรือหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

๕. อธิบายข้อคิดจากพุทธศาสนสุภาษิต พุทธสาวก ชาวพุทธตัวอย่าง และชาดก แล้วนำไปประยุกต์ใช้กับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนได้

๖. ปฏิบัติตนในพิธีกรรมทางศาสนาและแสดงมรรยาทชาวพุทธได้เหมาะสมตามกาลเทศะ

๗. ฝึกสติ สมาธิ การบริหารจิตและเจริญปัญญา เพื่อจัดการอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองได้

๘. ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ อ่อนน้อมถ่อมตน รับฟังความคิดเห็น และใช้สันติวิธีในการสื่อสาร

๙. สร้างชิ้นงานหรือภาระงานที่สะท้อนการนำหลักธรรมทางศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีคุณค่า

๑๐. แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนความมีสติ ความเมตตา ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

เรื่องที่ ๑ ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ๒ ชั่วโมง

๑. ครูใช้ภาพ วิดีทัศน์ หรือสถานการณ์ใกล้ตัวเกี่ยวกับบทบาทของพระพุทธศาสนาในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน เพื่อกระตุ้นคำถามว่า “พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อชีวิตของเราอย่างไร”

๒. นักเรียนศึกษาใบความรู้หรือแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนา แล้วร่วมกันวิเคราะห์บทบาทของศาสนาในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจและแนวทางการดำเนินชีวิต

๓. นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่ม จัดทำแผนผังความคิด “พระพุทธศาสนากับชีวิตประจำวัน” พร้อมสะท้อนคิดว่าหลักธรรมช่วยให้ตนเองเป็นคนดีได้อย่างไร

๔. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอแผนผังความคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน และร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญ

๕. นักเรียนเขียนบันทึกสั้น ๆ เรื่อง “สิ่งที่ฉันจะนำไปใช้จากการเรียนรู้ความสำคัญของพระพุทธศาสนา” และจัดแสดงผลงานในห้องเรียน

เรื่องที่ ๒ พุทธประวัติ ๓ ชั่วโมง

๑. ครูใช้บัตรภาพหรือคำถามนำ เช่น “เหตุการณ์ใดในพุทธประวัติให้ข้อคิดแก่เรามากที่สุด” เพื่อเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้เรียน

๒. นักเรียนศึกษาเหตุการณ์สำคัญในพุทธประวัติจากสื่อ วิดีทัศน์ หนังสือเรียน หรือบัตรเหตุการณ์ แล้วฝึกจัดลำดับเหตุการณ์ตามช่วงเวลา

๓. นักเรียนทำเส้นเวลาเหตุการณ์พุทธประวัติ และวิเคราะห์ข้อคิดที่ได้จากแต่ละเหตุการณ์ พร้อมสะท้อนว่าเกี่ยวข้องกับชีวิตของตนอย่างไร

๔. นักเรียนนำเสนอเส้นเวลาและข้อคิดจากพุทธประวัติหน้าชั้นเรียน เพื่อนซักถามและให้ข้อเสนอแนะ

๕. นักเรียนเลือกข้อคิดจากพุทธประวัติ ๑ ข้อไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ความเพียร ความเมตตา หรือการใช้ปัญญา แล้วบันทึกผลการปฏิบัติ

เรื่องที่ ๓ พระไตรปิฎก ๒ ชั่วโมง

๑. ครูตั้งคำถามว่า “คำสอนของพระพุทธเจ้าถูกสืบทอดมาถึงปัจจุบันได้อย่างไร” เพื่อกระตุ้นความสนใจ

๒. นักเรียนศึกษาองค์ประกอบของพระไตรปิฎก ได้แก่ พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก จากใบความรู้และกิจกรรมจับคู่คำศัพท์กับความหมาย

๓. นักเรียนจัดทำแผนภาพสรุป “พระไตรปิฎก ๓ หมวด” และสะท้อนคิดว่าพระไตรปิฎกมีประโยชน์ต่อชาวพุทธอย่างไร

๔. นักเรียนนำเสนอแผนภาพของกลุ่ม พร้อมอธิบายความหมายของแต่ละปิฎกอย่างง่าย

๕. นักเรียนจัดทำป้ายความรู้ขนาดเล็กเกี่ยวกับพระไตรปิฎกเพื่อนำไปติดมุมความรู้ในห้องเรียน

เรื่องที่ ๔ พระรัตนตรัย ๒ ชั่วโมง

๑. ครูใช้ภาพพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ แล้วให้ผู้เรียนระดมความคิดว่าแต่ละองค์ประกอบมีความหมายต่อชาวพุทธอย่างไร

๒. นักเรียนศึกษาเรื่องพระรัตนตรัยจากหนังสือเรียนหรือสื่อประกอบ แล้วฝึกอธิบายความหมายของพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์

๓. นักเรียนทำใบงาน “พระรัตนตรัยกับชีวิตประจำวัน” โดยเชื่อมโยงพระรัตนตรัยกับการปฏิบัติตน เช่น การเคารพ การเรียนรู้หลักธรรม และการทำความดี

๔. นักเรียนแลกเปลี่ยนคำตอบในกลุ่ม แล้วนำเสนอข้อสรุปเกี่ยวกับการยึดพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งทางใจ

๕. นักเรียนเขียนคำปฏิญาณสั้น ๆ เรื่อง “ฉันจะปฏิบัติตนตามแนวทางพระรัตนตรัยอย่างไร”

เรื่องที่ ๕ หลักธรรมของศาสนา ๔ ชั่วโมง

๑. ครูนำเสนอสถานการณ์ใกล้ตัว เช่น การพูดโกหก การทะเลาะกับเพื่อน การไม่รับผิดชอบงานกลุ่ม หรือการไม่ควบคุมอารมณ์ แล้วถามว่า “เราควรใช้หลักธรรมใดแก้ปัญหา”

๒. นักเรียนศึกษาและฝึกทำความเข้าใจหลักธรรมสำคัญ เช่น โอวาท ๓ ไตรสิกขา กุศลกรรมบถ ๑๐ และหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกัน

๓. นักเรียนวิเคราะห์สถานการณ์จำลองเป็นกลุ่ม เลือกหลักธรรมที่เหมาะสมมาใช้แก้ปัญหา พร้อมสะท้อนคิดถึงผลดีของการปฏิบัติตามหลักธรรม

๔. นักเรียนอภิปรายและนำเสนอแนวทางแก้ปัญหาด้วยหลักธรรม เพื่อนร่วมชั้นให้ข้อเสนอแนะและร่วมกันสรุป

๕. นักเรียนจัดทำ “คู่มือหลักธรรมใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน” หรือโปสเตอร์หลักธรรมเพื่อเผยแพร่ในห้องเรียน

เรื่องที่ ๖ พุทธศาสนสุภาษิต ๒ ชั่วโมง

๑. ครูนำเสนอพุทธศาสนสุภาษิตที่เหมาะกับวัย แล้วให้ผู้เรียนคาดเดาความหมายจากคำสำคัญหรือภาพประกอบ

๒. นักเรียนอ่าน แปลความหมาย และอภิปรายข้อคิดจากพุทธศาสนสุภาษิต โดยเชื่อมโยงกับพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน

๓. นักเรียนเลือกพุทธศาสนสุภาษิต ๑ ข้อ จัดทำการ์ดข้อคิดพร้อมภาพประกอบ และสะท้อนว่าตนจะนำข้อคิดนั้นไปใช้อย่างไร

๔. นักเรียนนำเสนอการ์ดพุทธศาสนสุภาษิตของตนเองให้เพื่อนฟังอย่างกระชับ

๕. นักเรียนนำผลงานจัดเป็นมุม “สุภาษิตเตือนใจ” ในห้องเรียน หรือเผยแพร่ในบอร์ดคุณธรรมของชั้นเรียน

เรื่องที่ ๗ พุทธสาวกและชาวพุทธตัวอย่าง ๒ ชั่วโมง

๑. ครูเล่าเรื่องสั้นหรือเปิดภาพบุคคลตัวอย่าง แล้วถามผู้เรียนว่า “บุคคลนี้มีคุณธรรมใดที่ควรยกย่อง

๒. นักเรียนสืบค้นหรือศึกษาเรื่องพุทธสาวกและชาวพุทธตัวอย่างจากแหล่งข้อมูลที่ครูกำหนด แล้วสรุปคุณธรรมเด่นของบุคคลนั้น

๓. นักเรียนจัดทำโปสเตอร์หรือแผ่นพับ “แบบอย่างคนดี” พร้อมสะท้อนว่าตนเองจะนำคุณธรรมของบุคคลต้นแบบไปปฏิบัติอย่างไร

๔. นักเรียนเล่าเรื่องหรือนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน โดยฝึกการสื่อสารอย่างมั่นใจและเคารพผู้ฟัง

๕. นักเรียนนำคุณธรรมของบุคคลตัวอย่างไปกำหนดเป็นเป้าหมายการทำความดีของตนเอง ๑ สัปดาห์

เรื่องที่ ๘ ชาดก ๒ ชั่วโมง

๑. ครูเล่านิทานชาดกหรือใช้สื่อภาพเคลื่อนไหว แล้วหยุดถามระหว่างเรื่องว่า “ถ้าเป็นนักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร”

๒. นักเรียนศึกษาเนื้อเรื่องชาดก วิเคราะห์ตัวละคร ปัญหา การตัดสินใจ และผลของการกระทำ

๓. นักเรียนทำใบงานวิเคราะห์ชาดก และแสดงบทบาทสมมติตอนสำคัญ พร้อมสะท้อนข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

๔. กลุ่มนักเรียนนำเสนอบทบาทสมมติหรือข้อคิดจากชาดก แล้วร่วมอภิปรายถึงการนำไปใช้ในชีวิตจริง

๕. นักเรียนเขียนข้อความสั้น ๆ เรื่อง “ข้อคิดจากชาดกที่ฉันจะนำไปใช้” และติดในสมุดบันทึกความดี

เรื่องที่ ๙ พิธีกรรมทางศาสนา ๒ ชั่วโมง

๑. ครูใช้ภาพหรือวิดีทัศน์เกี่ยวกับศาสนพิธี เช่น การสวดมนต์ การเวียนเทียน การทำบุญ แล้วให้ผู้เรียนแบ่งปันประสบการณ์การเข้าร่วมพิธีกรรม

๒. นักเรียนศึกษาองค์ประกอบ ความหมาย และประโยชน์ของพิธีกรรมทางศาสนา รวมทั้งข้อควรปฏิบัติในการเข้าร่วมพิธีกรรม

๓. นักเรียนฝึกปฏิบัติตนในสถานการณ์จำลอง เช่น การไหว้พระ การสวดมนต์ การนั่งอย่างเหมาะสม และสะท้อนถึงความสำคัญของความสำรวม

๔. นักเรียนสาธิตการปฏิบัติตนในพิธีกรรมทางศาสนาอย่างเหมาะสม พร้อมอธิบายเหตุผลของการปฏิบัติ

๕. นักเรียนจัดทำแบบบันทึก “การปฏิบัติตนเมื่อเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา” เพื่อใช้เป็นแนวทางในชีวิตจริง

เรื่องที่ ๑๐ มรรยาทชาวพุทธ ๒ ชั่วโมง

๑. ครูนำเสนอสถานการณ์ถูก–ผิดเกี่ยวกับมรรยาทชาวพุทธ เช่น การไหว้ การกราบ การเดินผ่านพระสงฆ์ หรือการอยู่ในศาสนสถาน เพื่อให้ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์

๒. นักเรียนศึกษาและฝึกขั้นตอนมรรยาทชาวพุทธจากการสาธิตของครูหรือสื่อประกอบ

๓. นักเรียนฝึกปฏิบัติจริงเป็นรายบุคคลและกลุ่ม เช่น การไหว้ การกราบ การนั่ง การเดิน การพูดจาในศาสนสถาน พร้อมประเมินตนเอง

๔. นักเรียนสาธิตมรรยาทชาวพุทธหน้าชั้นเรียน และเพื่อนร่วมกันให้ข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์

๕. นักเรียนร่วมกันจัดทำ “ข้อตกลงมรรยาทชาวพุทธของห้องเรียน” และนำไปใช้เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา

เรื่องที่ ๑๑ การบริหารจิตและเจริญปัญญา ๒ ชั่วโมง

๑. ครูชวนผู้เรียนสนทนาเกี่ยวกับปัญหาการไม่มีสมาธิ อารมณ์โกรธ หรือความเครียดในการเรียน แล้วเชื่อมโยงกับการฝึกสติ

๒. นักเรียนเรียนรู้วิธีการบริหารจิตและเจริญปัญญา เช่น การกำหนดลมหายใจ การนั่งสมาธิสั้น ๆ การแผ่เมตตา และการรู้เท่าทันอารมณ์

๓. นักเรียนฝึกปฏิบัติสมาธิและแผ่เมตตา จากนั้นเขียนบันทึกสะท้อนคิดเกี่ยวกับความรู้สึกก่อนและหลังการฝึก

๔. นักเรียนอาสาแบ่งปันผลจากการฝึกสติ สมาธิ และวิธีนำไปใช้ในการเรียนหรือชีวิตประจำวัน

๕. นักเรียนจัดทำแผนปฏิบัติส่วนตัว “ฝึกสติวันละนิด” และนำไปปฏิบัติต่อเนื่องในชีวิตประจำวัน

๗. การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน	เกณฑ์การประเมิน
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา พุทธประวัติ พระไตรปิฎก พระรัตนตรัย หลักธรรม พิธีกรรม และมรรยาทชาวพุทธ	ตรวจใบงาน แบบทดสอบ การตอบคำถาม และการอภิปราย	แบบทดสอบ / ใบงาน / แบบสังเกตการตอบคำถาม	ได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐
การคิดวิเคราะห์และการประยุกต์ใช้หลักธรรมในสถานการณ์ชีวิตประจำวัน	ประเมินการวิเคราะห์สถานการณ์ การอภิปราย และการนำเสนอ	แบบประเมินการคิดวิเคราะห์ / รูบริกการนำเสนอ	อยู่ในระดับดีขึ้นไป
การปฏิบัติตนตามหลักธรรม มรรยาทชาวพุทธ และพิธีกรรมทางศาสนา	สังเกตพฤติกรรมและการปฏิบัติจริง	แบบสังเกตพฤติกรรม / แบบประเมินการปฏิบัติ	อยู่ในระดับดีขึ้นไป
สมรรถนะการจัดการตนเอง เช่น มีสติ สมาธิ จัดการอารมณ์ และรับผิดชอบงาน	สังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียนและตรวจบันทึกสะท้อนคิด	แบบสังเกตสมรรถนะ / แบบบันทึกสะท้อนคิด	อยู่ในระดับดีขึ้นไป
สมรรถนะการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม	ประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการนำเสนอ	แบบประเมินการทำงานกลุ่ม / รูบริกการสื่อสาร	อยู่ในระดับดีขึ้นไป
ภาระงาน/ชิ้นงานประจำหน่วย	ตรวจผลงาน เช่น แผนผังหลักธรรม เส้นเวลา โปสเตอร์ การ์ดสุภาษิต และบันทึกสะท้อนคิด	รูบริกประเมินชิ้นงาน	ได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐

๘. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๒. ภาพประกอบพุทธประวัติ บัตรเหตุการณ์ บัตรคำหลักธรรม และบัตรสถานการณ์

๓. แผนผังพระไตรปิฎก แผนผังพระรัตนตรัย และแผนผังหลักธรรม

๔. วิดีทัศน์หรือสื่อดิจิทัลเกี่ยวกับพุทธประวัติ ชาดก พิธีกรรมทางศาสนา และมรรยาทชาวพุทธ

๕. ใบงาน แบบฝึกกิจกรรม แบบบันทึกความดี และแบบบันทึกสะท้อนคิด

๖. สื่อเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต โทรทัศน์ เครื่องฉายภาพ หรืออินเทอร์เน็ต

๗. ห้องสมุดโรงเรียน แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และศาสนสถานใกล้โรงเรียน

๘. พระสงฆ์ วิทยากรท้องถิ่น ผู้ปกครอง หรือบุคคลต้นแบบด้านคุณธรรมในชุมชน

๙. สถานการณ์จำลองในห้องเรียน เช่น การช่วยเหลือเพื่อน การพูดความจริง การใช้สันติวิธี และการจัดการอารมณ์

๑๐. แหล่งข้อมูลออนไลน์ที่เหมาะสมกับวัยและผ่านการคัดเลือกโดยครู

แบบประเมินการคิดวิเคราะห์
หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ศาสนาของเรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
ชื่อผู้เรียน..... ชั้น..... เลขที่.....
กิจกรรม/ชิ้นงานที่ประเมิน.....

รายการประเมินการคิดวิเคราะห์	๔ ดีเยี่ยม	๓ ดี	๒ พอใช้	๑ ปรับปรุง
๑. การระบุประเด็นหรือปัญหา	ระบุประเด็นหรือปัญหาได้ชัดเจน ตรงประเด็น และเชื่อมโยงกับสถานการณ์ได้ดีมาก	ระบุประเด็นหรือปัญหาได้ชัดเจนค่อนข้างตรงประเด็น	ระบุประเด็นหรือปัญหาได้บางส่วน แต่ยังไม่ชัดเจน	ระบุประเด็นหรือปัญหาไม่ได้หรือไม่ตรงกับสถานการณ์
๒. การจำแนกและแยกแยะข้อมูล	จำแนกข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และหลักธรรมที่เกี่ยวข้องได้ถูกต้องครบถ้วน	จำแนกข้อมูลและหลักธรรมที่เกี่ยวข้องได้ค่อนข้างถูกต้อง	จำแนกข้อมูลได้บางส่วน แต่ยังสับสนหรือไม่ครบถ้วน	ไม่สามารถจำแนกหรือแยกแยะข้อมูลได้
๓. การเชื่อมโยงหลักธรรมกับสถานการณ์	เชื่อมโยงหลักธรรม เช่น โอวาท ๓ ไตรสิกขา กุศลกรรมบถ ๑๐ หรือพุทธศาสนสุภาษิต กับสถานการณ์ได้เหมาะสมและมีเหตุผลชัดเจน	เชื่อมโยงหลักธรรมกับสถานการณ์ได้เหมาะสมพอสมควร	เชื่อมโยงหลักธรรมได้บางส่วน แต่เหตุผลยังไม่ชัดเจน	ไม่สามารถเชื่อมโยงหลักธรรมกับสถานการณ์ได้
๔. การอธิบายเหตุผล	อธิบายเหตุผลได้เป็นลำดับ มีหลักฐานหรือข้อคิดสนับสนุนชัดเจน	อธิบายเหตุผลได้ค่อนข้างชัดเจน มีการสนับสนุนบางส่วน	อธิบายเหตุผลได้บ้าง แต่ยังไม่เป็นลำดับหรือขาดความชัดเจน	อธิบายเหตุผลไม่ได้ หรือให้เหตุผลไม่เกี่ยวข้อง
๕. การเสนอแนวทางแก้ปัญหา	เสนอแนวทางแก้ปัญหาได้เหมาะสม ปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับหลักธรรม และคำนึงถึงผู้อื่น	เสนอแนวทางแก้ปัญหาได้เหมาะสมและปฏิบัติได้	เสนอแนวทางได้บางส่วน แต่ยังไม่ชัดเจนหรือปฏิบัติได้ยาก	ไม่สามารถเสนอแนวทางแก้ปัญหาได้
๖. การสะท้อนคิดและนำไปใช้	สะท้อนคิดได้ลึกซึ้ง เห็นคุณค่าของหลักธรรม และบอกวิธีนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ชัดเจน	สะท้อนคิดได้ดีและบอกแนวทางนำไปใช้ได้	สะท้อนคิดได้บางส่วน แต่ยังไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง	ไม่สามารถสะท้อนคิดหรือนำไปใช้ได้

แบบประเมินการคิดวิเคราะห์

คำชี้แจง: ให้ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้เรียน แล้วรวมคะแนน

ที่	รายการประเมินการคิดวิเคราะห์	๔ คะแนน ดีเยี่ยม	๓ คะแนนดี	๒ คะแนน พอใช้	๑ คะแนน ปรับปรุง	คะแนนที่ได้
๑	การระบุประเด็นหรือปัญหาได้ชัดเจน ตรงประเด็น และสัมพันธ์กับสถานการณ์					.....
๒	การจำแนกและแยกแยะข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง					.....
๓	การเชื่อมโยงหลักธรรมกับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมและมีเหตุผล					.....
๔	การอธิบายเหตุผลได้เป็นลำดับ มีข้อมูลหรือข้อคิดสนับสนุน					.....
๕	การเสนอแนวทางแก้ปัญหาได้เหมาะสม ปฏิบัติได้จริง และคำนึงถึงผู้อื่น					.....
๖	การสะท้อนคิดและบอกแนวทางการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน					.....
	รวมคะแนน					**..... / ๒๔**

เกณฑ์การให้คะแนน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ	ความหมาย
๒๑–๒๔	ดีเยี่ยม	มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงมาก
๑๗–๒๐	ดี	มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ดี
๑๒–๑๖	พอใช้	มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระดับพื้นฐาน
ต่ำกว่า ๑๒	ปรับปรุง	ควรได้รับการส่งเสริมเพิ่มเติม

แบบสังเกตพฤติกรรมและการปฏิบัติจริง

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ศาสนาของเรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ชื่อผู้เรียน..... ชั้น..... เลขที่.....

กิจกรรมที่สังเกต.....

วันที่ประเมิน..... เดือน..... พ.ศ. .....

คำชี้แจง: ให้ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมและการปฏิบัติจริงของผู้เรียน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้เรียนมากที่สุด

ที่	รายการสังเกตพฤติกรรมและการปฏิบัติจริง	๔ คะแนน ดีเยี่ยม	๓ คะแนน ดี	๒ คะแนน พอใช้	๑ คะแนน ปรับปรุง	คะแนนที่ได้
๑	มีสติ สมาธิ ตั้งใจเรียน และร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง					.....
๒	ปฏิบัติตนตามมรรยาทชาวพุทธได้เหมาะสม เช่น การไหว้ การกราบ การนั่ง การเดิน และการแสดงความเคารพ					.....
๓	ปฏิบัติตนในพิธีกรรมทางศาสนาได้ถูกต้องเหมาะสม และสำรวม					.....
๔	ใช้คำพูดสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน และให้เกียรติผู้อื่น					.....
๕	แสดงความรับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย					.....
๖	ทำงานร่วมกับเพื่อนได้ รับฟังความคิดเห็นและช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่ม					.....
๗	ใช้หลักธรรมในการแก้ปัญหา ควบคุมอารมณ์ และปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม					.....
๘	สะท้อนคิดจากการปฏิบัติจริง และบอกแนวทางนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					.....
	รวมคะแนน					**..... / ๓๒**

เกณฑ์การให้คะแนนรายข้อ

ระดับคะแนน	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายพฤติกรรม
๔ คะแนน	ดีเยี่ยม	ปฏิบัติได้ถูกต้อง เหมาะสม สม่ำเสมอ แสดงออกด้วยความตั้งใจ รับผิดชอบ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น
๓ คะแนน	ดี	ปฏิบัติได้ถูกต้องและเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ มีความตั้งใจและรับผิดชอบ แต่ยังต้องปรับปรุงเล็กน้อย
๒ คะแนน	พอใช้	ปฏิบัติได้บางส่วน แต่ยังไม่สม่ำเสมอ ต้องได้รับคำแนะนำหรือการกระตุ้นจากครู
๑ คะแนน	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้น้อย ไม่เหมาะสม หรือยังไม่แสดงพฤติกรรมตามรายการที่กำหนด ต้องได้รับการดูแลและส่งเสริมอย่างใกล้ชิด

เกณฑ์การสรุปผล

คะแนนรวม	ระดับคุณภาพ	ผลการประเมิน
๒๘–๓๒ คะแนน	ดีเยี่ยม	ผ่านในระดับดีเยี่ยม
๒๓–๒๗ คะแนน	ดี	ผ่านในระดับดี
๑๖–๒๒ คะแนน	พอใช้	ผ่านในระดับพื้นฐาน
ต่ำกว่า ๑๖ คะแนน	ปรับปรุง	ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม

แบบสังเกตสมรรถนะผู้เรียน
หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ศาสนาของเรา
รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ชื่อผู้เรียน..... ชั้น..... เลขที่.....
กิจกรรมที่สังเกต.....
วันที่ประเมิน..... เดือน..... พ.ศ. .....

คำชี้แจง: ให้ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างการเรียนรู้ การทำกิจกรรมกลุ่ม การฝึกปฏิบัติ การอภิปราย การนำเสนอ และการสะท้อนคิด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคุณภาพที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้เรียนมากที่สุด

ที่	สมรรถนะหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้ที่สังเกตได้	๔ ดีเยี่ยม	๓ ดี	๒ พอใช้	๑ ปรับปรุง	คะแนน
๑	**การจัดการตนเอง**	มีสติ สมาธิ ตั้งใจเรียน ควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของตนเองได้เหมาะสม					.....
๒	**การจัดการตนเอง**	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอน และส่งงานตามเวลาที่กำหนด					.....
๓	**การคิดขั้นสูง**	วิเคราะห์สถานการณ์หรือปัญหา และเลือกใช้หลักธรรมทางศาสนาในการแก้ปัญหาได้เหมาะสม					.....
๔	**การคิดขั้นสูง**	อธิบายเหตุผล เชื่อมโยงข้อคิดจากพุทธประวัติ ชาดก พุทธศาสนสุภาษิต หรือหลักธรรมกับชีวิตประจำวันได้					.....
๕	**การสื่อสาร**	แสดงความคิดเห็น อภิปราย และนำเสนอข้อมูลได้ชัดเจน ใช้ภาษาสุภาพ เหมาะสม					.....
๖	**การสื่อสาร**	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซักถาม และตอบคำถามอย่างมีเหตุผล					.....
๗	**การรวมพลังทำงานเป็นทีม**	ทำงานร่วมกับเพื่อนได้ แบ่งหน้าที่ ช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่ม และรับผิดชอบงานร่วมกัน					.....

ที่	สมรรถนะหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้ที่สังเกตได้	๔ ดีเยี่ยม	๓ ดี	๒ พอใช้	๑ ปรับปรุง	คะแนน
๘	**การรวมพลังทำงานเป็นทีม**	ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ใช้สันติวิธีในการแก้ปัญหาระหว่างการทำงานกลุ่ม					.....
๙	**การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง**	ปฏิบัติตนตามมรรยาทชาวพุทธ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เคารพผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ					.....
๑๐	**การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง**	แสดงความมีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่น เห็นคุณค่าของการทำความดี และรับผิดชอบต่อส่วนรวม					.....
๑๑	**การอยู่ร่วมกับธรรมชาติวิทยาการอย่างยั่งยืน**	ใช้สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้อย่างเหมาะสม มีมารยาท และเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้					.....
๑๒	**การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน**	เชื่อมโยงหลักธรรมกับการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า					.....
	รวมคะแนน						..... / ๔๘

เกณฑ์การสรุปผลการประเมินสมรรถนะ

คะแนนรวม	ระดับคุณภาพ	ผลการประเมิน
๔๑–๔๘ คะแนน	ดีเยี่ยม	มีสมรรถนะโดดเด่น สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้และชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม
๓๓–๔๐ คะแนน	ดี	มีสมรรถนะดี สามารถปฏิบัติได้เหมาะสมเป็นส่วนใหญ่
๒๔–๓๒ คะแนน	พอใช้	มีสมรรถนะระดับพื้นฐาน ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมบางด้าน
ต่ำกว่า ๒๔ คะแนน	ปรับปรุง	ควรได้รับการส่งเสริมและติดตามพัฒนาอย่างใกล้ชิด

รายการประเมินสมรรถนะผู้เรียน

รายการประเมินสมรรถนะ	๔ คะแนน ดีเยี่ยม	๓ คะแนน ดี	๒ คะแนน พอใช้	๑ คะแนน ปรับปรุง
๑. การจัดการตนเอง	มีสติ สมาธิ ตั้งใจเรียน ควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้เหมาะสม สม่ำเสมอ และเป็นแบบอย่างที่ดี	มีสติ ตั้งใจเรียน และควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เหมาะสมเป็นส่วนใหญ่	มีสติและตั้งใจเรียนเป็นบางครั้ง ยังต้องได้รับการกระตุ้นหรือคำแนะนำจากครู	ขาดสมาธิ ไม่สามารถควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของตนเองได้ ต้องได้รับการดูแลใกล้ชิด
๒. การคิดขั้นสูง	วิเคราะห์สถานการณ์เชื่อมโยงหลักธรรมกับชีวิตประจำวัน และเสนอแนวทางแก้ปัญหาได้ชัดเจน มีเหตุผล และนำไปใช้ได้จริง	วิเคราะห์สถานการณ์และเชื่อมโยงหลักธรรมได้เหมาะสม แต่ยังขาดรายละเอียดบางส่วน	วิเคราะห์ได้บางส่วน เชื่อมโยงหลักธรรมได้ไม่ชัดเจน ต้องได้รับคำแนะนำ	ยังไม่สามารถวิเคราะห์หรือเชื่อมโยงหลักธรรมกับสถานการณ์ได้
๓. การสื่อสาร	แสดงความคิดเห็น อภิปราย และนำเสนอข้อมูลได้ชัดเจน ใช้ภาษาสุภาพ เหมาะสม รับฟังผู้อื่น และตอบคำถามได้มีเหตุผล	สื่อสารได้เข้าใจ ใช้ภาษาสุภาพ รับฟังผู้อื่น และตอบคำถามได้เหมาะสมเป็นส่วนใหญ่	สื่อสารได้บางส่วน แต่ยังไม่ชัดเจน หรือยังขาดความมั่นใจในการนำเสนอ	สื่อสารไม่ชัดเจน ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น หรือไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
๔. การรวมพลังทำงานเป็นทีม	ทำงานร่วมกับเพื่อนได้ดีมาก แบ่งหน้าที่ชัดเจน ช่วยเหลือสมาชิก รับผิดชอบงาน และยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง	ทำงานร่วมกับเพื่อนได้ดี รับผิดชอบงานและให้ความร่วมมือเป็นส่วนใหญ่	ร่วมกิจกรรมกลุ่มได้บางครั้ง แต่ยังต้องได้รับการกระตุ้น หรือยังรับผิดชอบงานไม่สม่ำเสมอ	ไม่ร่วมมือในการทำงานกลุ่ม ขาดความรับผิดชอบ หรือมีพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานร่วมกัน
๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง	ปฏิบัติตนตามมรรยาทชาวพุทธ เคารพกติกา มีความรับผิดชอบ มีน้ำใจ	ปฏิบัติตนตามกติกา มีมารยาท รับผิดชอบ และช่วยเหลือผู้อื่นได้	ปฏิบัติตนตามกติกาได้บางส่วน แต่ยังต้องได้รับ	ไม่ปฏิบัติตามกติกา ขาดความรับผิดชอบ หรือไม่เคารพผู้อื่น

รายการประเมินสมรรถนะ	๔ คะแนน ดีเยี่ยม	๓ คะแนน ดี	๒ คะแนน พอใช้	๑ คะแนน ปรับปรุง
	ช่วยเหลือผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ	เหมาะสมเป็นส่วนใหญ่	การเตือนหรือส่งเสริมเพิ่มเติม	
๖. การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน	ใช้สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้อย่างเหมาะสม มีมารยาท เห็นคุณค่าของการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง และเชื่อมโยงหลักธรรมกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ชัดเจน	ใช้สื่อและเทคโนโลยีได้เหมาะสม เห็นคุณค่าของการใช้ทรัพยากรอย่างพอเพียงเป็นส่วนใหญ่	ใช้สื่อหรือเทคโนโลยีได้บางส่วน แต่ยังต้องได้รับคำแนะนำเรื่องความเหมาะสมและความรับผิดชอบ	ใช้สื่อหรือเทคโนโลยีไม่เหมาะสม ขาดความรับผิดชอบ หรือไม่ตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

แบบบันทึกสะท้อนคิด

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ศาสนาของเรา

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ชื่อ-สกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

เรื่อง/กิจกรรมที่เรียนรู้.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. .....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนบันทึกความคิด ความรู้สึก สิ่งที่ได้เรียนรู้ และแนวทางการนำความรู้หรือหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตามความเข้าใจของตนเอง

ประเด็นการสะท้อนคิด	บันทึกคำตอบของนักเรียน
๑. วันนี้ฉันได้เรียนรู้เรื่องอะไรบ้าง	....
๒. สิ่งสำคัญที่สุดที่ฉันได้รับจากกิจกรรมนี้คืออะไร	....
๓. หลักธรรมหรือข้อคิดที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนี้คืออะไร	....
๔. ฉันสามารถนำหลักธรรมหรือข้อคิดนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร	....
๕. ระหว่างทำกิจกรรม ฉันมีความรู้สึกอย่างไรและจัดการอารมณ์ของตนเองอย่างไร	....
๖. ฉันได้แสดงพฤติกรรมที่ดีอะไรบ้าง เช่น ตั้งใจเรียน มีสติ ช่วยเหลือเพื่อน รับฟังผู้อื่น หรือรับผิดชอบงาน	....

ประเด็นการสะท้อนคิด	บันทึกคำตอบของนักเรียน
๗. สิ่งที่ฉันทำได้ดีในการเรียนรู้ครั้งนี้คืออะไร	....
๘. สิ่งที่ฉันควรปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นคืออะไร	....
๙. เป้าหมายเล็ก ๆ ที่ฉันจะนำไปปฏิบัติหลังจากเรียนเรื่องนี้	....

แบบประเมินตนเองหลังการสะท้อนคิด

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับตนเองมากที่สุด

รายการประเมินตนเอง	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
๑. ฉันตั้งใจเรียนและมีส่วนร่วมในกิจกรรม				
๒. ฉันมีสติและควบคุมอารมณ์ของตนเองได้				
๓. ฉันเข้าใจหลักธรรมหรือข้อคิดจากบทเรียน				
๔. ฉันสามารถเชื่อมโยงหลักธรรมกับชีวิตประจำวันได้				
๕. ฉันรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้				
๖. ฉันมีความตั้งใจจะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปปฏิบัติจริง				

สรุปการสะท้อนคิดของนักเรียน
หลังจากเรียนเรื่องนี้ ฉันคิดว่า...

.....
.....
.....

สิ่งที่ฉันจะนำไปปฏิบัติจริง คือ

.....
.....
.....

ความคิดเห็นของครูผู้สอน

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
วันที่..... เดือน..... พ.ศ. .....

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม
หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ศาสนาของเรา
รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ชื่อกลุ่ม.....

สมาชิกกลุ่ม

๑. ..... เลขที่.....
๒. ..... เลขที่.....
๓. ..... เลขที่.....
๔. ..... เลขที่.....
๕. ..... เลขที่.....

กิจกรรม/ชิ้นงานที่ประเมิน.....
วันที่ประเมิน..... เดือน..... พ.ศ. .....

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของผู้เรียน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของกลุ่มมากที่สุด พร้อมรวมคะแนนและแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

ที่	รายการประเมินการทำงานกลุ่ม	๔ ดีเยี่ยม	๓ ดี	๒ พอใช้	๑ ปรับปรุง	คะแนนที่ได้
๑	การวางแผนการทำงานร่วมกัน					
๒	การแบ่งบทบาทหน้าที่ภายในกลุ่ม					
๓	ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย					
๔	การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ					
๕	การรับฟังความคิดเห็นและเคารพความแตกต่างของสมาชิก					
๖	การช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจสมาชิกในกลุ่ม					
๗	การใช้สันติวิธีในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้ง					
๘	คุณภาพของผลงานกลุ่มและการทำงานสำเร็จตามเป้าหมาย					
	รวมคะแนน					**..... / ๓๒**

เกณฑ์การให้คะแนนรวม

คะแนนรวม	ระดับคุณภาพ	ผลการประเมิน
๒๘–๓๒ คะแนน	ดีเยี่ยม	มีความสามารถในการทำงานกลุ่มดีมาก เป็นแบบอย่างที่ดี
๒๓–๒๗ คะแนน	ดี	มีความสามารถในการทำงานกลุ่มดี ปฏิบัติได้เหมาะสมเป็นส่วนใหญ่
๑๖–๒๒ คะแนน	พอใช้	มีความสามารถในการทำงานกลุ่มระดับพื้นฐาน ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม
ต่ำกว่า ๑๖ คะแนน	ปรับปรุง	ควรได้รับการส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ตารางการประเมินการทำงานกลุ่ม

รายการประเมิน	๔ คะแนน ดีเยี่ยม	๓ คะแนน ดี	๒ คะแนน พอใช้	๑ คะแนน ปรับปรุง
๑. การวางแผนการทำงานร่วมกัน	กลุ่มร่วมกันวางแผนอย่างเป็นระบบ กำหนดเป้าหมาย ขั้นตอน และวิธีดำเนินงานชัดเจน สมาชิกทุกคนเข้าใจแผนงาน	กลุ่มมีการวางแผนค่อนข้างชัดเจน กำหนดขั้นตอนการทำงานได้เหมาะสม แต่ยังขาดรายละเอียดบางส่วน	มีการวางแผนบางส่วน แต่ยังไม่ชัดเจน ต้องได้รับคำแนะนำจากครู	ไม่มีการวางแผนที่ชัดเจน ทำงานไม่เป็นระบบ
๒. การแบ่งบทบาทหน้าที่ภายในกลุ่ม	แบ่งหน้าที่เหมาะสมกับความสามารถของสมาชิกทุกคนมีบทบาทชัดเจนและรับรู้หน้าที่ของตน	แบ่งหน้าที่ได้เหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ สมาชิกส่วนมากมีบทบาทในการทำงาน	แบ่งหน้าที่ไม่ชัดเจน สมาชิกบางคนไม่มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมน้อย	ไม่มีการแบ่งหน้าที่หรือมีผู้ทำงานเพียงบางคน
๓. ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	สมาชิกทุกคนรับผิดชอบงานของตนอย่างดี ทำงานครบถ้วน ตรงเวลา และช่วยให้งานกลุ่มสำเร็จ	สมาชิกส่วนใหญ่รับผิดชอบงานของตนและทำงานได้ตามที่ได้รับมอบหมาย	สมาชิกบางคนรับผิดชอบงาน แต่ยังต้องได้รับการกระตุ้นหรือช่วยเหลือ	ขาดความรับผิดชอบงานไม่เสร็จหรือไม่ทำตามหน้าที่
๔. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ	สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเหตุผล และร่วมตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์	สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจ	สมาชิกบางคนมีส่วนร่วม แต่ยังไม่ทั่วถึงหรือแสดงความคิดเห็นน้อย	สมาชิกไม่กล้าแสดงความคิดเห็น หรือมีเพียงบางคนตัดสินใจแทนกลุ่ม
๕. การรับฟังความคิดเห็นและเคารพความแตกต่างของสมาชิก	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างตั้งใจ เคารพความแตกต่าง ไม่ขัดจังหวะ และนำความคิดเห็นมาปรับใช้ได้เหมาะสม	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้ดี มีการเคารพความแตกต่างเป็นส่วนใหญ่	รับฟังความคิดเห็นได้บางครั้ง แต่ยังมีการขัดจังหวะหรือไม่ยอมรับความเห็นต่างบ้าง	ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ขาดการเคารพความแตกต่าง
๖. การช่วยเหลือสนับสนุน และให้กำลังใจสมาชิกในกลุ่ม	สมาชิกช่วยเหลือกันดีมาก ให้คำแนะนำ สนับสนุน และให้กำลังใจเพื่อนอย่างเหมาะสม	สมาชิกช่วยเหลือกันดี มีการสนับสนุนเพื่อนเป็นส่วนใหญ่	มีการช่วยเหลือกันบางส่วน แต่ยังไม่สม่ำเสมอ	ขาดการช่วยเหลือกัน หรือมีพฤติกรรมที่ทำให้เพื่อนไม่อยากร่วมงาน

รายการประเมิน	๔ คะแนน ดีเยี่ยม	๓ คะแนน ดี	๒ คะแนน พอใช้	๑ คะแนน ปรับปรุง
๗. การใช้สันติวิธีในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้ง	เมื่อเกิดปัญหา กลุ่มใช้เหตุผล รับฟังกัน และหาทางออกร่วมกันอย่างสันติ เหมาะสม และสร้างสรรค์	กลุ่มสามารถแก้ปัญหาได้ค่อนข้างเหมาะสม ใช้เหตุผลเป็นส่วนใหญ่	แก้ปัญหาได้บางส่วน แต่ยังต้องได้รับคำแนะนำจากครู	ไม่สามารถแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งได้ ใช้อารมณ์หรือหลีกเลี่ยงปัญหา
๘. คุณภาพของผลงานกลุ่มและการทำงานสำเร็จตามเป้าหมาย	ผลงานถูกต้อง ครบถ้วน สวยงาม สร้างสรรค์ สอดคล้องกับหัวข้อ และสำเร็จตามเวลาที่กำหนด	ผลงานถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับหัวข้อ และสำเร็จตามเป้าหมาย	ผลงานสำเร็จบางส่วน แต่ยังขาดความครบถ้วนหรือความเรียบร้อย	ผลงานไม่สมบูรณ์ ไม่ตรงหัวข้อ หรือไม่สำเร็จตามเป้าหมาย

แบบประเมินตนเองของสมาชิกกลุ่ม

ชื่อผู้เรียน..... เลขที่..... กลุ่ม.....

รายการประเมินตนเอง	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
๑. ฉันทำหน้าที่ของตนเองตามที่กลุ่มมอบหมาย				
๒. ฉันร่วมแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน				
๓. ฉันช่วยเหลือและให้กำลังใจสมาชิกในกลุ่ม				
๔. ฉันใช้คำพูดสุภาพและเคารพเพื่อนในกลุ่ม				
๕. ฉันร่วมแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผลและสันติวิธี				
๖. ฉันภูมิใจในผลงานของกลุ่ม				

สิ่งที่ฉันทำได้ดีในการทำงานกลุ่ม คือ

.....

สิ่งที่ฉันจะพัฒนาในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป คือ

.....

แบบประเมินชิ้นงาน
หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ศาสนาของเรา
รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ชื่อผู้เรียน/กลุ่ม.....
ชั้น..... เลขที่.....
ชื่อชิ้นงาน.....
กิจกรรม/เรื่องที่ประเมิน.....
วันที่ประเมิน..... เดือน..... พ.ศ. .....

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนประเมินชิ้นงานของผู้เรียน โดยพิจารณาจากความถูกต้องของเนื้อหา การเชื่อมโยงหลักธรรม การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ ความเรียบร้อย และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับคุณภาพของชิ้นงานมากที่สุด

ที่	รายการประเมินชิ้นงาน	๔ ดีเยี่ยม	๓ ดี	๒ พอใช้	๑ ปรับปรุง	คะแนนที่ได้
๑	ความถูกต้องและครบถ้วนของเนื้อหา					.....
๒	การเชื่อมโยงหลักธรรมกับชีวิตประจำวัน					.....
๓	การคิดวิเคราะห์และการสรุปสาระสำคัญ					.....
๔	ความคิดสร้างสรรค์ในการจัดทำชิ้นงาน					.....
๕	ความเป็นระเบียบ เรียบร้อย และความสวยงาม					.....
๖	การใช้ภาษา สัญลักษณ์ หรือภาพประกอบในการสื่อสาร					.....
๗	ความรับผิดชอบและความตั้งใจในการทำชิ้นงาน					.....
๘	การนำความรู้หรือข้อคิดไปประยุกต์ใช้ได้จริง					.....
	รวมคะแนน					..... / ๓๒

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนนรวม	ระดับคุณภาพ	ผลการประเมิน
๒๘–๓๒ คะแนน	ดีเยี่ยม	ชิ้นงานมีคุณภาพสูง ถูกต้อง ครบถ้วน สร้างสรรค์ และสะท้อนสมรรถนะได้ชัดเจน
๒๓–๒๗ คะแนน	ดี	ชิ้นงานมีคุณภาพดี ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ และสะท้อนความเข้าใจได้เหมาะสม
๑๖–๒๒ คะแนน	พอใช้	ชิ้นงานมีคุณภาพระดับพื้นฐาน ยังควรปรับปรุงความครบถ้วน ความชัดเจน หรือความประณีต
ต่ำกว่า ๑๖ คะแนน	ปรับปรุง	ชิ้นงานยังไม่บรรลุตามเกณฑ์ ควรได้รับการส่งเสริมและปรับปรุงเพิ่มเติม

ตารางรูบริกการประเมินชิ้นงาน

รายการประเมิน	๔ คะแนน ดีเยี่ยม	๓ คะแนน ดี	๒ คะแนน พอใช้	๑ คะแนน ปรับปรุง
๑. ความถูกต้องและครบถ้วนของเนื้อหา	เนื้อหาถูกต้องครบถ้วน ตรงประเด็น สอดคล้องกับหัวข้อ และมีรายละเอียดชัดเจน	เนื้อหาถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ตรงประเด็น แต่ยังขาดรายละเอียดบางส่วน	เนื้อหาถูกต้องบางส่วน แต่ยังไม่ครบถ้วนหรือมีความคลาดเคลื่อนเล็กน้อย	เนื้อหาไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน หรือไม่ตรงกับหัวข้อที่กำหนด
๒. การเชื่อมโยงหลักธรรมกับชีวิตประจำวัน	เชื่อมโยงหลักธรรมกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันได้ชัดเจน เหมาะสม และมีตัวอย่างประกอบ	เชื่อมโยงหลักธรรมกับชีวิตประจำวันได้เหมาะสมเป็นส่วนใหญ่	เชื่อมโยงหลักธรรมได้บางส่วน แต่ยังไม่ชัดเจนหรือขาดตัวอย่าง	ไม่สามารถเชื่อมโยงหลักธรรมกับชีวิตประจำวันได้
๓. การคิดวิเคราะห์และการสรุปสาระสำคัญ	วิเคราะห์ประเด็นได้ชัดเจน แยกแยะข้อมูลได้เหมาะสม และสรุปสาระสำคัญได้ครบถ้วนเป็นระบบ	วิเคราะห์และสรุปสาระสำคัญได้ดี แต่ยังขาดความลึกซึ้งบางส่วน	วิเคราะห์ได้บางส่วน สรุปยังไม่ครอบคลุม หรือยังไม่เป็นระบบ	ขาดการวิเคราะห์และไม่สามารถสรุปสาระสำคัญได้
๔. ความคิดสร้างสรรค์ในการจัดทำชิ้นงาน	ชิ้นงานมีความคิดสร้างสรรค์ โดดเด่น น่าสนใจ และแสดงเอกลักษณ์ของผู้เรียนได้ชัดเจน	ชิ้นงานมีความคิดสร้างสรรค์เหมาะสม น่าสนใจเป็นส่วนใหญ่	ชิ้นงานมีความคิดสร้างสรรค์บางส่วน แต่ยังไม่โดดเด่น	ชิ้นงานขาดความคิดสร้างสรรค์ หรือเลียนแบบโดยไม่มีการปรับปรุง
๕. ความเป็นระเบียบ เรียบร้อย และความสวยงาม	ชิ้นงานสะอาด เรียบร้อย สวยงาม จัดองค์ประกอบ	ชิ้นงานเรียบร้อย สวยงามพอสมควร	ชิ้นงานค่อนข้างเรียบร้อย แต่ยังมีข้อบกพร่องด้าน	ชิ้นงานไม่เรียบร้อย อ่านยาก หรือขาดความสมบูรณ์

รายการประเมิน	๔ คะแนน ดีเยี่ยม	๓ คะแนน ดี	๒ คะแนน พอใช้	๑ คะแนน ปรับปรุง
	เหมาะสม อ่านง่าย และน่าติดตาม	จัดองค์ประกอบได้เหมาะสม	ความสะอาดหรือการจัดวาง	
๖. การใช้ภาษา สัญลักษณ์ หรือภาพประกอบในการสื่อสาร	ใช้ภาษา สัญลักษณ์ หรือภาพประกอบได้ถูกต้อง เหมาะสม ชัดเจน และช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดีมาก	ใช้ภาษาและภาพประกอบได้เหมาะสม เข้าใจง่ายเป็นส่วนใหญ่	ใช้ภาษาและภาพประกอบได้บางส่วน แต่ยังไม่ชัดเจนหรือไม่สัมพันธ์กับเนื้อหา	ใช้ภาษาไม่เหมาะสม ภาพประกอบไม่สัมพันธ์กับเนื้อหา หรือสื่อสารไม่เข้าใจ
๗. ความรับผิดชอบและความตั้งใจในการทำชิ้นงาน	ส่งชิ้นงานตรงเวลา แสดงความตั้งใจสูง ทำงานครบถ้วน และปรับปรุงผลงานจนมีคุณภาพ	ส่งชิ้นงานตรงเวลา มีความตั้งใจและทำงานได้ครบถ้วนเป็นส่วนใหญ่	ส่งชิ้นงานล่าช้าเล็กน้อย หรือทำงานไม่ครบถ้วนบางส่วน ต้องได้รับการกระตุ้น	ไม่ส่งงานตามกำหนด ขาดความรับผิดชอบ หรือทำงานไม่สมบูรณ์
๘. การนำความรู้หรือข้อคิดไปประยุกต์ใช้ได้จริง	แสดงแนวทางการนำความรู้ หลักธรรม หรือข้อคิดไปใช้ในชีวิตจริงได้ชัดเจนเหมาะสม และปฏิบัติได้	แสดงแนวทางการนำไปใช้ได้เหมาะสม แต่ยังไม่ละเอียดมากนัก	แสดงแนวทางการนำไปใช้ได้บางส่วน แต่ยังไม่ชัดเจนหรือปฏิบัติได้ยาก	ไม่สามารถแสดงแนวทางการนำความรู้หรือข้อคิดไปใช้ได้

ตัวอย่างชิ้นงานที่สามารถใช้แบบประเมินนี้ได้

กิจกรรม	ตัวอย่างชิ้นงาน
ความสำคัญพระพุทธศาสนา	แผนผังความคิด “พระพุทธศาสนากับชีวิตประจำวัน”
พุทธประวัติ	เส้นเวลาเหตุการณ์พุทธประวัติ
พระไตรปิฎก	แผนภาพสรุปพระไตรปิฎก ๓ หมวด

กิจกรรม	ตัวอย่างชิ้นงาน
พระรัตนตรัย	ใบงาน “พระรัตนตรัยกับชีวิตประจำวัน”
หลักธรรมของศาสนา	แบบวิเคราะห์สถานการณ์โดยใช้หลักธรรม
พุทธศาสนสุภาษิต	การ์ดพุทธศาสนสุภาษิตพร้อมคำอธิบาย
พุทธสาวกและชาวพุทธตัวอย่าง	โปสเตอร์ “แบบอย่างคนดี”
ชาดก	ใบงานวิเคราะห์ชาดก / สรุปข้อคิดจากชาดก
พิธีกรรมทางศาสนา	แบบบันทึกการปฏิบัติตนในพิธีกรรมทางศาสนา
มรรยาทชาวพุทธ	แผ่นพับหรือโปสเตอร์มรรยาทชาวพุทธ
การบริหารจิตและเจริญปัญญา	บันทึกสะท้อนคิด “สติ สมาธิ กับชีวิตของฉัน”

หน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่ ๑ เรื่อง ศาสนาของเรา

รายวิชา ส๑๖๑๐๑ สังคมศึกษา **ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖**

ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๙ **เวลาเรียน ๑๖ ชั่วโมง**

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ช่วงชั้น

๑. มีสติ สมาธิ ในการศึกษาและทำกิจวัตรประจำวัน จัดการอารมณ์และความรู้สึกของตนเองโดยการพัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ และปฏิบัติตามหลักกุศลกรรมบถ ๑๐ หรือหลักปฏิบัติตามคำสอนในศาสนาอื่นที่ตนนับถือ

๒. สามารถใช้ปัญญาในการช่วยเหลือเกื้อกูลและแก้ปัญหาในชีวิตของตนเอง หมู่คณะ และสังคม ตลอดถึงสิ่งแวดล้อมรอบตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมทางพุทธศาสนาและศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่าต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

๑๐. รู้เท่าทันและจัดการอารมณ์ เวลา ความต้องการในการใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลอย่างเหมาะสม ประเมินความน่าเชื่อถือและผลกระทบจากการใช้สื่อสารสนทศ สร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศอย่างมีมารยาท เห็นอกเห็นใจ ให้เกียรติผู้อื่นและรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน

๒. ผลลัพธ์การเรียนรู้รายปี

๑. มีสติ สมาธิ ในการศึกษาและทำกิจวัตรประจำวัน จัดการอารมณ์และความรู้สึกของตน โดยการพัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางของศาสนา และปฏิบัติตามหลักกุศลกรรมบถ ๑๐ หรือหลักปฏิบัติตามคำสอนในศาสนาอื่นที่ตนนับถือ

๒. ใช้ปัญญาในการช่วยเหลือและแก้ปัญหาในสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัว อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข อ่อนน้อมถ่อมตน ใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงาน อยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมทางพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ และมีคุณค่าต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

๑๐. รู้เท่าทันและจัดการอารมณ์ เวลา ความต้องการในการใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลอย่างเหมาะสม ประเมินความน่าเชื่อถือและผลกระทบจากการใช้สื่อสารสนทศ สร้างและเผยแพร่ข้อมูล

สารสนเทศอย่างมีมารยาท เห็นอกเห็นใจ ให้เกียรติผู้อื่นและรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน

๓. สมรรถนะหลัก (ระดับ ๕)

๑. การจัดการตนเอง

๑.๓ การจัดการอารมณ์และความเครียด

๑.๓.๑ บอกวิธีควบคุม/จัดการอารมณ์ ความรู้สึก

๑.๓.๒ บอกกลวิธีในการควบคุมหรือบรรเทาความเครียด

๑.๓.๓ บรรยายขอบเขตของอารมณ์และสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุของอารมณ์และความเครียด

๑.๔ การจัดการปัญหาและภาวะวิกฤติ

๑.๔.๑ บอกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต

๑.๔.๒ สามารถสะท้อนผลของทางเลือกที่มีต่อตนเองและผู้อื่น ในมิติของประโยชน์ ความเป็นธรรม หรือผลกระทบที่เกิดขึ้น

๒. การคิดขั้นสูง

๒.๔ การคิดแก้ปัญหา

๒.๔.๑ ตั้งคำถามเพื่อระบุปัญหาที่ซับซ้อนและมีผลกระทบต่อสังคม ประเมินความสำคัญของปัญหา วิเคราะห์ และจัดลำดับของปัญหาที่สำคัญ นิยามปัญหาโดยคำนึงถึงความเหมาะสมรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาโดยคำนึงถึงความถูกต้องออกแบบวิธีการแก้ปัญหา เสนอทางเลือกในสังคม ออกแบบวิธีการแก้ปัญหา เสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาและระบุข้อดีและข้อเสียของทางเลือกได้หลายทางเลือกที่เป็นไปได้ และมีเหตุผลและดำเนินการแก้ปัญหาได้หลายวิธี

๓. การสื่อสาร

๓.๓ การใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร

๓.๔.๒ เลือกใช้สื่ออย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิด

๓.๔.๓ มีมารยาทและจริยธรรมในการสื่อสาร

๓.๔.๔ กำหนดจุดประสงค์ในการสื่อสารและสามารถเลือกใช้กลวิธีการผลิตสื่อที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่ม

๔. การรวมพลังทำงานเป็นทีม

๔.๓ การสร้างความสัมพันธ์และจัดการความขัดแย้ง

๔.๓.๒ มีทักษะพื้นฐานในการแก้ไขความขัดแย้ง เช่น การสร้างความเข้าใจปัญหา ปฏิเสธการใช้ความรุนแรง มุ่งเน้นประเด็นปัญหามากกว่าตัวบุคคล ไม่มุ่งเอาชนะ

๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

๕.๔ พลเมืองเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง

๕.๔.๑ หาทางออกร่วมกันกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาความขัดแย้งหรือทบทวนกฎ ระเบียบ กติกาในชั้นเรียนอย่างมีเหตุผลโดยใช้กระบวนการปรึกษาหารือตามวิถีประชาธิปไตย

๖. การอยู่ร่วมกับธรรมชาติกับวิทยาการอย่างยั่งยืน

๖.๓ การสร้าง ใช้ และรู้เท่าทันวิทยาการ เทคโนโลยี

๖.๓.๑ สร้างเครื่องมือและอุปกรณ์เพื่อขยายความสามารถของตนตามความสนใจและ แก้ปัญหาจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๖.๓.๒ เลือกใช้เทคโนโลยี เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และใช้อย่างคุ้มค่าด้วยการนำกลับมาใช้ซ้ำ หรือลดการใช้

๖.๓.๓ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้ สื่อสาร และทำงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์และประโยชน์

๔. คุณลัประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

๒. ซื่อสัตย์สุจริต

๓. มีวินัย

๔. ใฝ่เรียนรู้

๕. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖. มีจิตสาธารณะ

๕. ผลลัพธ์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ

นักเรียน สมาชิกในกลุ่ม และสมาชิกในสังคม จัดการอารมณ์ความรู้สึกของตน มีสติ สมาธิ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน พัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ สามารถใช้ปัญญา วิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา ในสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัว อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข อ่อนน้อมถ่อมตน ใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงาน อยู่ร่วมกับผู้อื่น ส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ รู้เท่าทัน เวลา ความต้องการในการใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลพร้อมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือ และผลกระทบจากการใช้สื่อสารสนเทศ

๖. จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ (วิเคราะห์สมรรถนะหลักที่เกี่ยวข้อง)

๑. บอกวิธีควบคุม/จัดการอารมณ์ หรือบรรยายขอบเขตของอารมณ์และสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุของอารมณ์และความเครียดของตนเอง สะท้อนผลของทางเลือกที่มีต่อตนเองและผู้อื่น โดยใช้กระบวนการไตรสิกขาพัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ

๒. ทำงานกลุ่มตั้งคำถามเพื่อระบุปัญหาที่ซับซ้อนและมีผลกระทบต่อสังคม ใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา ในสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัว อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ

๓. วิเคราะห์ และจัดลำดับของปัญหาที่สำคัญโดยใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมทางพุทธศาสนาและศาสนาที่ตนนับถือ

๔. ทำงานกลุ่มเลือกใช้สื่ออย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อตนเอง และเลือกใช้กลวิธีการผลิตสื่อที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่มตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ

๕. ทำงานกลุ่มมีทักษะพื้นฐานในการแก้ไขความขัดแย้ง หรือทบทวนกฎ ระเบียบ กติกาในชั้นเรียนอย่างมีเหตุผลโดยใช้กระบวนการปรึกษาหารือตามวิถีประชาธิปไตยตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ

๖. ทำงานกลุ่มออกแบบช่วงเวลาในการใช้สื่อหรือสารสนเทศดิจิทัล ในวิถีชีวิตประจำวัน

๗. ทำงานกลุ่มสร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับวิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

๗. หลักฐานการเรียนรู้

ผลลัพธ์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ	**สมรรถนะหลัก**	**หลักฐานการเรียนรู้**
นักเรียน สมาชิกในกลุ่ม และสมาชิกในสังคม จัดการอารมณ์ ความรู้สึกของตน มีสติ สมาธิ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน พัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ สามารถใช้ปัญญา วิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา ในสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัว อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข อ่อนน้อมถ่อมตน ใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงาน อยู่ร่วมกับผู้อื่น ส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ รู้เท่าทัน เวลา ความต้องการในการใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลพร้อมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือ และผลกระทบจากการใช้สื่อสารสนเทศ	๑.๓.๑ ๒.๔.๑ ๓.๔.๒ ๔.๓.๒ ๕.๔.๑ ๖.๓.๑	ผลงานสร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับวิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

จุดประสงค์เชิงสมรรถนะ	**สมรรถนะหลัก/คุณลักษณะอันพึงประสงค์**	**หลักฐานการเรียนรู้**
๑. บอกวิธีควบคุม/จัดการอารมณ์ หรือบรรยายขอบเขตของอารมณ์และสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุของอารมณ์และความเครียดของตนเอง สะท้อนผลของทางเลือกที่มีต่อตนเองและผู้อื่น โดยใช้กระบวนการไตรสิกขาพัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ	๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ซื่อสัตย์สุจริต ๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. มุ่งมั่นในการทำงาน	วิธีควบคุม/จัดการอารมณ์ หรือบรรยายขอบเขตของอารมณ์และสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุของอารมณ์และความเครียดของตนเอง
๒. ทำงานกลุ่มตั้งคำถามเพื่อระบุปัญหาที่ซับซ้อนและมีผลกระทบต่อสังคม ใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา ในสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัว อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ	๑. มีวินัย ๒. ใฝ่เรียนรู้ ๓. มุ่งมั่นในการทำงาน	- แผนการดำเนินงานของกลุ่ม - ผลการทำงานกลุ่มในการระบุปัญหาและผลกระทบ
๓. ทำงานกลุ่มวิเคราะห์ และจัดลำดับของปัญหาที่สำคัญโดยใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมทางพุทธศาสนาและศาสนาที่ตนนับถือ	๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ซื่อสัตย์สุจริต ๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้	- ผลการวิเคราะห์ และจัดลำดับของปัญหา สาเหตุ ผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม - หลักในการสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น
๔. ทำงานกลุ่มเลือกใช้สื่ออย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อตนเอง และเลือกใช้กลวิธีการผลิตสื่อที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่มตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ	๑. มีวินัย ๒. ใฝ่เรียนรู้ ๓. มุ่งมั่นในการทำงาน	- แผนการดำเนินงานของกลุ่ม - หลักการเลือกใช้สื่อและกลวิธีการผลิตสื่อที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่ม

๕. การทำงานกลุ่มออกแบบช่วงเวลาในการใช้สื่อหรือสารสนเทศดิจิทัล ในวิถีชีวิตประจำวันตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง กลุ่ม สังคม และสิ่งแวดล้อมรอบตัว	๑. มีวินัย ๒. ใฝ่เรียนรู้ ๓. มุ่งมั่นในการทำงาน ๔. มีจิตสาธารณะ	- หลักในการสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น
๖. ทำงานกลุ่มสร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับวิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม	๑. มีวินัย ๒. ใฝ่เรียนรู้ ๓. มุ่งมั่นในการทำงาน ๔. มีจิตสาธารณะ	- แผนการดำเนินงานการสร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับวิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม - ผลงานการออกแบบสื่อวิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม - แบบประเมินการทำงาน

๘. สาระการเรียนรู้

ด้านความรู้	ด้านทักษะ	ด้านเจตคติ/คุณลักษณะ
๑. ศาสนิกชนพึงรู้พึงปฏิบัติ	๑. การนำเสนอ และฝึกปฏิบัติตนโดยการเจริญสติ สมาธิ โดยใช้กระบวนการไตรสิกขา เพื่อพัฒนากาย วาจา ใจตามหลักธรรมพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ	มีสติ สมาธิ ในการศึกษาและทำกิจวัตรประจำวัน จัดการอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูล
๒. สาเหตุของปัญหาและผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการกระทำของตนเองและกลุ่ม	๒. การทำงานกลุ่ม ๓. การตั้งคำถาม ระบุปัญหาหรือผลกระทบที่เกิดขึ้น	รับรู้สาเหตุของปัญหาอันเกิดจากการกระทำของตน/หมู่คณะที่ส่งผลต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
๓. ความสำคัญของปัญหาที่สำคัญที่เกิดจากการกระทำของตนเองและกลุ่มส่งผลต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	๔. การทำงานกลุ่ม ๕. การวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	การทำกิจกรรมกลุ่มในการวิเคราะห์และจัดลำดับของปัญหานำไปสู่การแก้ไขบนพื้นฐานหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ
๔. การแก้ไขความขัดแย้งตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ	๖. การทำงานกลุ่ม ๗. ศึกษาวิเคราะห์ข่าวหรือเหตุการณ์เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา	วิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งอย่างมีเหตุผลโดยใช้กระบวนการปรึกษาหารือตามวิถีประชาธิปไตยตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ
๕. วิธีการเลือกใช้สื่อ และกลวิธีการผลิตสื่อประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่มตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ	๘. การทำงานกลุ่ม ๙. การเลือกใช้สื่อ และกลวิธีการผลิตสื่อ นำไปสู่การผลิตเพื่อเผยแพร่	แนวทางการเลือกใช้สื่อ และวิธีการผลิตสื่อ

๖. ออกแบบช่วงเวลาในการใช้สื่อหรือสารสนเทศดิจิทัล	๑๐. การทำงานกลุ่ม ๑๑. การออกแบบการจัดทำสื่อสารสนเทศ รวมถึงขั้นตอนและวิธีการจัดทำ	มีรูปแบบในการจัดทำสื่อสารสนเทศ
๗. วิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของศาสนาหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือเ	๑๒. การทำงานกลุ่ม ๑๓. การสร้าง รวบรวม นำเสนอและจัดระบบข้อมูล นำไปสู่การเผยแพร่ ๑๔. แบบประเมินการทำงานและผลสะท้อนกลับ	การให้คำแนะนำแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของศาสนาให้แก่สมาชิกและต่อสาธารณะชนในรู้แบบของสื่อสารสนเทศ

๙. กิจกรรมเชิงรุกตามฐานสมรรถนะ (ออกแบบกิจกรรมแบบตามจุดประสงค์ของสมรรถนะ)

ขั้นที่ ๑ การเรียนรู้

งานการเรียนรู้ที่ ๑ (ศาสนิกชนพึงรู้พึงปฏิบัติ) บอกวิธีควบคุม/จัดการอารมณ์ หรือบรรยายขอบเขตของอารมณ์และสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุของอารมณ์และความเครียดของตนเอง สะท้อนผลของทางเลือกที่มีต่อตนเองและผู้อื่นโดยใช้กระบวนการไตรสิกขาพัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ (จำนวน ๓ ชั่วโมง)

๑. นักเรียนร่วมกันดูภาพ หรือสื่อวิดีทัศน์เกี่ยวกับศาสนาที่ตนเองนับถือ พร้อมทั้งร่วมกันตอบคำถามดังนี้

- จากภาพหรือสื่อวิดีทัศน์ที่นักเรียนได้รับชมไป นักเรียนคิดว่ามีความเกี่ยวข้องหรือสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของเราในปัจจุบันอย่างไรบ้าง

๒. ครูอธิบายข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับศาสนากับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ หลังจากนั้นเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

๓. นักเรียนร่วมกันศึกษาข้อมูลของศาสนาที่ตนเองนับถือโดยมีหัวข้อในการศึกษาดังนี้

- ประวัติความเป็นมา
- หลักธรรมที่โดดเด่น
- การนำหลักธรรมไปปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนากาย วาจา ใจ

๔. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน จำนวน ๔ กลุ่ม ในการศึกษาตามหัวข้อที่กำหนดให้ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิดเห็น และเจาะประเด็นสำคัญของแต่ละหัวข้อ พร้อมทั้งนำเสนอในชั่วโมงถัดไป

๕. ครูสุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า กลุ่มละ ๕-๑๐ นาที รูปแบบของการนำเสนอขึ้นอยู่กับรูปแบบของแต่ละกลุ่ม

๖. หลังจากที่แต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลเรียบร้อย ให้เพื่อนกลุ่มตรงข้ามช่วยกันประเมินการนำเสนองานตามแบบประเมินผลงาน

๗. ให้นักเรียนร่วมกันบอกวิธีควบคุม/จัดการอารมณ์ หรือบรรยายขอบเขตของอารมณ์และสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุของอารมณ์และความเครียดของตนเองโดยใช้หลักไตรสิกขากับการดำเนินชีวิตในการพัฒนากาย วาจา ใจ พร้อมทั้งการนำไปปรับประยุกต์ใช้

๘. มีการตั้งคำถามเพื่อระบุปัญหาที่เกิดขึ้น และผลกระทบต่อสังคม พร้อมทั้งประเมินความสำคัญของปัญหา วิเคราะห์ และจัดลำดับของปัญหาที่สำคัญของตนเอง

๙. ร่วมกันหาทางออกกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผลโดยใช้กระบวนการประชาธิปไตยตามหลักไตรสิกขาเข้ามาปรับประยุกต์ใช้

๑๐. นำหลักไตรสิกขา หรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือเข้ามาปรับใช้กับการดำเนินชีวิตของตนเอง โดยการฝึกปฏิบัติตน ซึ่งจะมีวิทยากร โดยเป็นพระสอนศีลธรรมประจำโรงเรียนเข้ามาให้ความรู้

งานการเรียนรู้ที่ ๒ การศึกษาสาเหตุของปัญหาและผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการกระทำของตนเองและกลุ่ม (๒ ชั่วโมง)

๑. จัดกลุ่มนักเรียนแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ๆ ละ เท่า ๆ กัน โดยการนำสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุของอารมณ์และความเครียดของตนเอง และกลุ่มเข้ามาศึกษา เช่น ข่าว เหตุการณ์บ้านเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งตนเอง สังคม พร้อมทั้งจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่ม

๒. แต่ละกลุ่มร่วมกันตั้งคำถามจากสถานการณ์ เพื่อระบุปัญหาที่เกิดขึ้น และผลกระทบ พร้อมทั้งประเมินความสำคัญของปัญหา วิเคราะห์ และจัดลำดับของปัญหาที่สำคัญของตนเองและกลุ่ม

๓. สร้างความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมุ่งเน้นประเด็นปัญหาในกลุ่ม เพื่อนำมาศึกษาและวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ต่าง ๆ โดยนำหลักไตรสิกขาเข้ามาปรับประยุกต์ใช้

๔. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันศึกษาการใช้เทคโนโลยี เพื่อแก้ปัญหาตามประเด็นสถานการณ์ที่แต่ละกลุ่มได้รับมอบหมาย

๕. สมาชิกในกลุ่มได้ ผลการทำงานกลุ่มในการระบุปัญหาและผลกระทบ

งานการเรียนรู้ที่ ๓ ทำงานกลุ่มวิเคราะห์ และจัดลำดับของปัญหาที่สำคัญโดยใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมทางพุทธศาสนาและศาสนาที่ตนนับถือ (๓ ชั่วโมง) ๑ ๒.๔.๑ ๓ ๕.๔.๑

๑. จากงานการเรียนรู้ที่ ๑ และ ๒ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำปัญหาที่ได้มาวิเคราะห์ และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาจากน้อยไปหามาก

๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกแบบวิธีการแก้ปัญหา พร้อมทั้งเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา และระบุข้อดีและข้อเสียของทางเลือกได้หลายทางเลือกที่เป็นไปได้ โดยใช้กระบวนการทางประชาธิปไตยในการระดมความคิดเห็น

๓. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันศึกษามารยาทและจริยธรรมในการสื่อสาร

๔. สมาชิกแต่ละกลุ่มได้สาเหตุ ผลกระทบ ร่วมทั้งในเรื่องของมารยาทและจริยธรรมในการสื่อสาร

งานการเรียนรู้ที่ ๔ การทำงานกลุ่มเลือกใช้สื่ออย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อตนเอง และเลือกใช้กลวิธีการผลิตสื่อที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่มตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ (๒ ชั่วโมง)

๑. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันศึกษาทบทวนแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยใช้กระบวนการปรึกษาหารือตามวิถีประชาธิปไตยตามตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ

๒. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันกำหนดจุดประสงค์ในการสื่อสาร การจัดทำทำสื่อสารสนเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำสื่อ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ตามแนวทางหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมอื่นตามศาสนาที่ตนนับถือ

๓. แต่ละกลุ่มร่วมกันเลือกจัดทำขั้นตอนการผลิตสื่อสารสนเทศ หรือกลวิธี ตลอดจนการศึกษาข้อมูลขั้นตอนในการผลิตเพื่อให้เกิดกระบวนการการทำงานอย่างถูกต้องและชัดเจน

ขั้นที่ ๒ การฝึกฝนผ่านสถานการณ์หลากหลาย

งานการเรียนรู้ที่ ๕ การทำงานกลุ่มออกแบบช่วงเวลาในการใช้สื่อหรือสารสนเทศดิจิทัล ในวิถีชีวิตประจำวันตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง กลุ่ม สังคม และสิ่งแวดล้อมรอบตัว พร้อมทั้งนำหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือเข้ามาปรับใช้ (๓ ชั่วโมง)

๑. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ตลอดจนสถานการณ์และผลที่เกิดขึ้นกับตนเอง สมาชิกในกลุ่มรวมถึงบุคคลรอบข้าง นำมาวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ

๒. วิเคราะห์สถานการณ์เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงช่วงเวลา ลักษณะในการใช้สื่อและการนำไปเผยแพร่ได้อย่างเหมาะสม

๓. ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ สร้าง และผลิตสื่อสารสนเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้น เพื่อคัดสรรแนวทางที่ดีมาปรับใช้กับวิถีชีวิตของตนและสมาชิกในกลุ่มในการใช้ สร้าง ผลิต สื่อสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม

งานการเรียนรู้ที่ ๖ การทำงานกลุ่มสร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับวิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมตามแนวทางหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ (๓ ชั่วโมง) ๑ ๒.๔.๑ ๓ ๔.๓.๒ ๕.๔.๑ ๖

๑. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันสร้าง และผลิตสื่อสารสนเทศตามแผนการดำเนินงานของกลุ่มที่ได้เตรียมไว้

๒. วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการสร้างและผลิตสื่อสารสนเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา

๓. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ขั้นตอน กระบวนการจัดทำสื่อสารสนเทศ

๔. นำเสนอผลงานต่อครูผู้สอน และสมาชิกในชั้นเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือตรวจสอบข้อผิดพลาดของสื่อ ก่อนนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณะ

๕. นำผลงานที่ผ่านการตรวจสอบเผยแพร่ต่อสาธารณะชนผ่านทางช่องทางออนไลน์ เช่น Facebook You tube หรือช่องทางอื่น ๆ

๖. สรุปผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งประเมินผลของการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม

ขั้นที่ ๓ การนำไปใช้ในสถานการณ์ชีวิตจริง

จากการเผยแพร่สื่อสารสนเทศ นักเรียน สมาชิกในกลุ่ม และสมาชิกในสังคม สามารถจัดการอารมณ์ความรู้สึกของตน มีสติ สมาธิ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน พัฒนากาย วาจา ใจ ตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ สามารถใช้ปัญญา วิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา ในสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัว อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข อ่อนน้อมถ่อมตน ใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงาน อยู่ร่วมกับผู้อื่น ส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ รู้เท่าทัน เวลา ความต้องการในการใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลพร้อมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือ และผลกระทบจากการใช้สื่อสารสนเทศ

๑๐. การวัด และประเมินผลการเรียนรู้

๑๐.๑ ผลจากการศึกษาศาสนิกชนพึงรู้พึงปฏิบัติ

เขียนบรรยายวิธีการควบคุม/จัดการอารมณ์ ตามขอบเขตของอารมณ์และสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุของอารมณ์และความเครียดของตนเอง ด้วยวิธีการสื่อสาร หรือการเขียนบรรยายที่ทำให้เข้าใจ

ชัดเจน โดยแสดงข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอ และฝึกปฏิบัติตนโดยการเจริญสติ สมาธิ โดยใช้กระบวนการไตรสิกขาหรือตามหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ

เกณฑ์การประเมิน

(ใช้พฤติกรรมบ่งชี้ตามสมรรถนะหลัก/สมรรถนะเฉพาะ/คุณลักษณะอันพึงประสงค์มาสร้างเกณฑ์)

รายการประเมิน	**คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน**		
	ดี (๓)	**พอใช้ (๒)**	**ปรับปรุง (๑)**
๑. การเขียนบรรยายวิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์ของตน	เขียนบรรยายวิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์ของตนได้ใจความถูกต้อง ชัดเจน ครอบคลุมทุกเหตุการณ์	เขียนบรรยายวิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์ของตนได้ใจความถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	เขียนบรรยายวิธีการควบคุมและการจัดการอารมณ์ของตนได้ใจความถูกต้องบางเหตุการณ์
๒. การฝึกปฏิบัติโดยการเจริญสติ สมาธิ โดยใช้กระบวนการไตรสิกขาหรือตามหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ	ฝึกปฏิบัติโดยการเจริญสติ สมาธิ โดยใช้กระบวนการไตรสิกขาหรือตามหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือได้ถูกต้อง และชัดเจนตามกระบวนการ	ฝึกปฏิบัติโดยการเจริญสติ สมาธิโดยใช้กระบวนการไตรสิกขาหรือตามหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือได้ถูกต้อง	ฝึกปฏิบัติโดยการเจริญสติ สมาธิ โดยใช้กระบวนการไตรสิกขาหรือตามหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือได้ถูกต้องบางส่วน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	**ระดับคุณภาพ**
๕ - ๖	ดี
๓ - ๔	พอใช้
ต่ำกว่า ๓	ปรับปรุง

๑๐.๒ ผลจากการศึกษาสาเหตุของปัญหาและผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการกระทำของตนเองและกลุ่ม

รับรู้สาเหตุของปัญหาอันเกิดจากการกระทำของตน/หมู่คณะที่ส่งผลต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับแนวทางหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ ด้วยวิธีการสื่อสารที่ทำให้เข้าใจชัดเจน หรือการแสดงแผนผัง โดยแสดงข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่ม การตั้งคำถาม ระบุปัญหาหรือผลกระทบที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งบอกแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

เกณฑ์การประเมิน

(ใช้พฤติกรรมบ่งชี้ตามสมรรถนะหลัก/สมรรถนะเฉพาะ/คุณลักษณะอันพึงประสงค์มาสร้างเกณฑ์)

รายการประเมิน	**คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน**		
	ดี (๓)	**พอใช้ (๒)**	**ปรับปรุง (๑)**
แสดงแผนผังระบุที่มาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดจากการกระทำของตนเองหรือกลุ่ม พร้อมระบุแหล่งที่มาของปัญหา	แสดงแผนผังระบุที่มาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดจากการกระทำของตนเองหรือกลุ่ม พร้อมระบุแหล่งที่มาของปัญหาได้ถูกต้อง ชัดเจน ครอบคลุมทุกเหตุการณ์	แสดงแผนผังระบุที่มาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดจากการกระทำของตนเองหรือกลุ่ม พร้อมระบุแหล่งที่มาของปัญหาได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	แสดงแผนผังระบุที่มาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดจากการกระทำของตนเองหรือกลุ่ม พร้อมระบุแหล่งที่มาของปัญหาได้ถูกต้องบ้างส่วน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	**ระดับคุณภาพ**
๕ - ๖	ดี
๓ - ๔	พอใช้
ต่ำกว่า ๓	ปรับปรุง

๑๐.๓ ผลจากการวิเคราะห์ และจัดลำดับของปัญหาที่สำคัญโดยใช้หลักสันติวิธีในการสื่อสาร การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมทางพุทธศาสนาและศาสนาที่ตนนับถือ

วิเคราะห์ และจัดลำดับปัญหาจากสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและสังคม โดยใช้หลักสันติวิธีบนพื้นฐานของหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมของศาสนาอื่นที่ตนนับถือ ด้วยวิธีการสื่อสาร และผังการวิเคราะห์การจัดลำดับปัญหา โดยแสดงข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอผลการวิเคราะห์ พร้อมทั้งบอกรายละเอียดของแหล่งที่มาได้

แบบประเมินการนำเสนอผลการวิเคราะห์ และการจัดลำดับจากสถานการณ์

ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและสังคม

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑	เนื้อหาละเอียดชัดเจน			
๒	ความถูกต้องของเนื้อหา			
๓	ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย			
๔	ประโยชน์ที่ได้จากการนำเสนอ			
๕	วิธีการนำเสนอผลงาน			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินสมบูรณ์ชัดเจน	ให้	๓	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินเป็นส่วนใหญ่	ให้	๒	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินบางส่วน	ให้	๑	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๒ - ๑๕	ดี
๘ - ๑๑	พอใช้
ต่ำกว่า ๘	ปรับปรุง

๑๐.๔ ผลการศึกษาการทำงานกลุ่มเลือกใช้สื่ออย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อตนเอง และเลือกใช้กลวิธีการผลิตสื่อที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่มตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ

วิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งอย่างมีเหตุผลโดยใช้กระบวนการปรึกษาหารือตามวิถีประชาธิปไตยตามแนวทางหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ รวมถึงแนวทางการเลือกใช้สื่อ และวิธีการผลิตสื่อ ด้วยวิธีการสื่อสาร ผลการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบแผนภาพ หรือสื่อมัลติมีเดีย โดยแสดงข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่มศึกษาวิเคราะห์ข่าวหรือเหตุการณ์เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและวิธีการเลือกใช้และผลิตสื่อ พร้อมทั้งบอกรายละเอียดของแหล่งที่มาของข้อมูล

เกณฑ์การประเมิน

(ใช้พฤติกรรมบ่งชี้ตามสมรรถนะหลัก/สมรรถนะเฉพาะ/คุณลักษณะอันพึงประสงค์มาสร้างเกณฑ์)

รายการประเมิน	**คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน**		
	ดี (๓)	**พอใช้ (๒)**	**ปรับปรุง (๑)**
เขียนแผนภาพหรือสื่อมัลติมีเดียแสดงวิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง	เขียนแผนภาพหรือสื่อมัลติมีเดียแสดงวิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้ถูกต้อง ชัดเจน ครอบคลุมทุกเหตุการณ์	เขียนแผนภาพหรือสื่อมัลติมีเดียแสดงวิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	เขียนแผนภาพหรือสื่อมัลติมีเดียแสดงวิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้ถูกต้องเป็นบ้างส่วน
เขียนแนวทางการเลือกใช้สื่อ และวิธีการผลิตสื่อ	เขียนแนวทางการเลือกใช้สื่อ และวิธีการผลิตสื่อได้ถูกต้อง ชัดเจน พร้อมระบุแหล่งที่มา	เขียนแนวทางการเลือกใช้สื่อ และวิธีการผลิตสื่อได้ถูกต้องชัดเจน	เขียนแนวทางการเลือกใช้สื่อ และวิธีการผลิตสื่อได้ถูกต้องบ้างส่วน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๕ - ๖	ดี
๓ - ๔	พอใช้
ต่ำกว่า ๓	ปรับปรุง

๑๐.๕ ผลการทำงานกลุ่มออกแบบช่วงเวลาในการใช้สื่อหรือสารสนเทศดิจิทัล ในวิถีชีวิตประจำวันตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง กลุ่ม สังคม และสิ่งแวดล้อมรอบตัว พร้อมทั้งนำหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือเข้ามาปรับใช้

การออกแบบการใช้สื่อสารสนเทศ รวมไปจนถึงกระบวนการและขั้นตอนในการจัดทำ ด้วยวิธีการออกแบบ การสื่อสาร การใช้อุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยี มีแผนการจัดทำสื่อสารสนเทศ โดยแสดงข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่ม ขั้นตอนแผนการจัดทำ เพื่อนำไปสู่สื่อสารสนเทศในการแก้ไขปัญหาตามหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ พร้อมทั้งบอกรายละเอียดของแหล่งที่มาของข้อมูล

เกณฑ์การประเมิน

(ใช้พฤติกรรมบ่งชี้ตามสมรรถนะหลัก/สมรรถนะเฉพาะ/คุณลักษณะอันพึงประสงค์มาสร้างเกณฑ์)

รายการประเมิน	**คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน**		
	ดี (๓)	**พอใช้ (๒)**	**ปรับปรุง (๑)**
เขียนแผนภาพหรือออกแบบขั้นตอนการจัดทำสื่อสารสนเทศในการแก้ไขปัญหาตามหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ	เขียนแผนภาพหรือออกแบบขั้นตอนการจัดทำสื่อสารสนเทศในการแก้ไขปัญหาตามหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือได้ถูกต้อง ชัดเจน ครอบคลุมเหตุการณ์	เขียนแผนภาพหรือออกแบบขั้นตอนการจัดทำสื่อสารสนเทศในการแก้ไขปัญหาตามหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	เขียนแผนภาพหรือออกแบบขั้นตอนการจัดทำสื่อสารสนเทศในการแก้ไขปัญหาตามหลักไตรสิกขาหรือหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือได้ถูกต้องบางส่วน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๕ - ๖	ดี
๓ - ๔	พอใช้
ต่ำกว่า ๓	ปรับปรุง

๑๐.๖ ผลของการทำงานกลุ่มเพื่อสร้างและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับวิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

การสร้าง รวบรวม วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการสร้างและผลิตสื่อสารสนเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา รวมถึงตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ขั้นตอน กระบวนการจัดทำสื่อสารสนเทศ ด้วยวิธีการนำเสนอและจัดระบบข้อมูลจนนำไปสู่การเผยแพร่ พร้อมทั้งออกแบบประเมินการทำงานและผลสะท้อนกลับการให้คำแนะนำแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของศาสนาให้แก่สมาชิกและต่อสาธารณะชนในรู้แบบของสื่อสารสนเทศ

แบบประเมินการนำเสนอสื่อสารสนเทศ เรื่อง วิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของศาสนา

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑	เนื้อหาละเอียดชัดเจน			
๒	ความถูกต้องของเนื้อหา			
๓	ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย			
๔	ประโยชน์ที่ได้จากการนำเสนอ			
๕	วิธีการนำเสนอผลงาน			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินสมบูรณ์ชัดเจน ให้ ๓ คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินเป็นส่วนใหญ่ ให้ ๒ คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินบางส่วน ให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	**ระดับคุณภาพ**
๑๒ - ๑๕	ดี
๘ - ๑๑	พอใช้
ต่ำกว่า ๘	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มที่ (ชื่อกลุ่ม).....

สมาชิกในกลุ่ม

๑..... ๒.....

๓..... ๔.....

๕..... ๖.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

พฤติกรรมที่สังเกต	**คะแนน**			
	๔	**๓**	**๒**	**๑**
๑. การมีส่วนร่วมในการวางแผน				
๒. การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่				
๓. การให้ความร่วมมือในการทำงาน				
๔. การแสดงความคิดเห็น				
๕. การยอมรับความคิดเห็น				
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้ ๔ คะแนน (ดีมาก)
พฤติกรรมที่ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้ ๓ คะแนน (ดี)
พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้ ๒ คะแนน (ปานกลาง)
พฤติกรรมที่ปฏิบัติน้อยครั้ง	ให้ ๑ คะแนน (ปรับปรุง)

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง: ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียนแล้วขีด ✓ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๑.๑ ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้พร้อมบอกความหมายของเพลงชาติได้			
	๑.๒ เข้าปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน			
	๑.๓ เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ปรองดอง และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน			
	๑.๔ เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาตามโอกาส			
	๑.๕ เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น			
๒.ซื่อสัตย์ สุจริต	๒.๑ ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง			
	๒.๒ ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะทำความผิด ทำตามสัญญาที่ตนให้ไว้กับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง และครู			
	๒.๓ ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง			
๓.มีวินัย รับผิดชอบ	๓.๑ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน			
๔.ใฝ่เรียนรู้	๔.๑ ตั้งใจเรียนรู้			

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
	๔.๒ เอาใจใส่ในการเรียน และมีความเพียรพยายามในการเรียน			
	๔.๓ เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ			
	๔.๔ ศึกษาค้นคว้า หาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี ต่างๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม			
	๔.๕ บันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบบางสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้			
	๔.๖ แลกเปลี่ยนความรู้ ด้วยวิธีการต่างๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน			

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ต่อ)

คำชี้แจง: ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียนแล้วขีด ✓ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๕. อยู่อย่างพอเพียง	๕.๑ ใช้ทรัพย์สินและสิ่งของของโรงเรียนอย่างประหยัด			
	๕.๒ ใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า			
	๕.๓ ใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออมเงิน			
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	๖.๑ มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย			
	๖.๒ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			
๗. รักความเป็นไทย	๗.๑ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย			
	๗.๒ เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทย			
๘. มีจิตสาธารณะ	๘.๑ รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน			
	๘.๒ อาสาทำงานให้ผู้อื่น			
	๘.๓ รู้จักการดูแล รักษาทรัพย์สมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียนโรงเรียน			
	๘.๔ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ ๓ คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ ๒ คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	**ระดับคุณภาพ**
๑๒ - ๑๕	ดี
๘ - ๑๑	พอใช้
ต่ำกว่า ๘	ปรับปรุง

แบบประเมินผลงาน / ชิ้นงานตาม STRONG Model (จิตพอเพียงต้านทุจริต)

ชื่อผลงาน / ชิ้นงาน.....
หน่วยการเรียนรู้..... ภาคเรียนที่..... ปีการศึกษา.....
ผู้ประเมิน..... วันที่ประเมิน...../...../.....

คำชี้แจง ให้ผู้สอนประเมินผลงานหรือชิ้นงานของผู้เรียนตามเกณฑ์ STRONG Model โดยพิจารณาคุณภาพของผลงาน กระบวนการคิด และการสะท้อนคุณลักษณะจิตพอเพียงต้านทุจริต
<u>เกณฑ์การประเมิน</u> ๔ = ดีเยี่ยม ๓ = ดี ๒ = พอใช้ ๑ = ควรปรับปรุง

องค์ประกอบ STRONG	เกณฑ์การประเมินผลงาน / ชิ้นงาน	ระดับคุณภาพของผู้เรียน			
		๔	๓	๒	๑
S : Sufficiency **(ความพอเพียง)**	ผลงานสะท้อนการใช้ทรัพยากร วัสดุ หรือข้อมูลอย่างคุ้มค่าและเหมาะสม				
T : Transparency **(ความโปร่งใส)**	ผลงานเป็นของตนเอง อ้างอิงข้อมูลถูกต้อง ซื่อสัตย์ ไม่คัดลอกผลงานผู้อื่น				
R : Realise **(ความตื่นรู้)**	ผลงานแสดงความตระหนักถึงผลกระทบของการทุจริตและประโยชน์ของความซื่อสัตย์				
O : Onward **(มุ่งไปข้างหน้า)**	ผลงานแสดงการคิดแก้ปัญหา การพัฒนาปรับปรุง และความรับผิดชอบในการทำงาน				
N : Knowledge **(ความรู้)**	ผลงานมีความถูกต้อง ครบถ้วน และใช้ความรู้ทางสังคมศึกษาได้เหมาะสม				
G : Generosity **(ความเอื้ออาทร)**	ผลงานสะท้อนการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม การช่วยเหลือ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น				

คะแนนรวม ๒๑ – ๒๔ คะแนน ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม
๑๖ – ๒๐ คะแนน ระดับคุณภาพ ดี
๑๑ – ๑๕ คะแนนระดับคุณภาพ พอใช้
ต่ำกว่า ๑๑ คะแนน ระดับคุณภาพ ควรปรับปรุง

<u>สรุปผลการประเมิน</u>
คะแนนรวม.....คะแนน
ระดับคุณภาพ.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

๑๑.สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๑๑.๑ สื่อการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๒. ภาพประกอบเกี่ยวกับศาสนาต่าง ๆ เช่น พระพุทธศาสนา ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาพราหมณ์–ฮินดู

๓. คลิปวิดีโอเกี่ยวกับศาสนา ศาสนพิธี และการปฏิบัติตนของศาสนิกชนที่ดี

๔. สื่อมัลติมีเดีย PowerPoint เรื่องศาสนาและหลักธรรมทางศาสนา

๕. ใบกิจกรรมและแบบฝึกหัดรายหน่วยการเรียนรู้

๖. สมุดบันทึกความดี

๗. ข่าว เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ตัวอย่างเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคม

๘. อุปกรณ์สำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม เช่น กระดาษ ปากกา สี และอุปกรณ์นำเสนอผลงาน

๑๑.๒ แหล่งการเรียนรู้

๑. ห้องสมุดโรงเรียน

๒. ห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน

๓. วัด ศาสนสถาน หรือสถานที่ประกอบศาสนพิธีในชุมชน

๔. ชุมชนและบุคคลในชุมชน เช่น พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง

๕. อินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ทางการศึกษา

๖. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและกิจกรรมทางศาสนาในชุมชน

๗. สื่อออนไลน์ด้านศาสนา คุณธรรม และหน้าที่พลเมืองที่เหมาะสมกับวัยเรียน